NURHAK'TAN KIZILDERE'YE

12 MART 2. Bölüm

EYLEMCİLERİ ANLATIYOR

- 12 Mart öncesi gençlik mücadelesi ve saptırma çabaları

Polis üniversiteye esrar sokuyor

8. Sayfada

Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

CUMARTESİ
19
NİSAN 1980
10 LIRA

Geçmişten ders almıyor

Anarşi ve ekonomik sıkıntıyı böyle önleyecekmiş!

Demirel'in reçetesi: Devlet terörü

1. Buhran ve Savaş Hali Kanun Tasarısı özgürlükleri tamamen ortadan kaldıracak nitelikte
2. Devlet Güvenlik Mahkemeleri Milli Güvenlik Kurulu önerisi olarak Meclise sunuluyor
3. Emniyette ön plana geçen MHP'liler işkenceleri yaygınlaştırdı
4. İşçi ücretlerinin dondurulmasını isteyen büyük iş adamları da hükümetten özgürlükleri kısmasını talep ediyor

HABER MERKEZİ

DEMİREL hükümeti bir türlü önünü alamadığı olaylar karşısında devleti teröre yöneltecek birçok önlem ve uygulama önerilerini gündeme yeniden getirdi.

Buhran ve Savaş Hali Kanun Tasarısı, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmasında alınan yeni kararlar ve son günlerde yaygınlaşan işkenceler AP'nin halkı baskı altına almak niyetinde olduğunu gösteriyor. Televizyondaki açık oturumda Anayasa değişikliği öneren AP Millet Meclisi Grup Başkan Vekili Oğuz Aygün'den sonra, aynı gece Demirel'in yeterli desteği sağlar sağlamaz Anayasayı değiştireceğiz demesi aynı girişimlerin bir parçası olarak yorumlanıyor.

Buhran ve Savaş Hali Kanun Tasarısı, özgürlükleri büyük ölçüde ortadan kaldırmaya yönelik maddelerle dolu. Tasarı, basın ve yayın hayatına sansür uygulamaktan halkı bölge değiştirmeye zorlamamaya kadar çeşitli önlemlerin, Bakanlar Kurulunca ilan edilecek savaş haliyle birlikte uygulanmasını içeriyor.

DGM'lerin Milli Güvenlik Kurulunca bir tavsiye kararı haline getirilip Meclislere sunulması sırasında aynı savaş hali yasa tasarısının hazırlıklarına başlanması Demirel'in şiddet önlemlerinden yana olduğunu gösteriyor.

Öte yandan MHP yanlısı polislerin emniyet içinde ön plana geçmesiyle birlikte işkenceler de artıyor. Yurdun dört bir yanında karakollar ve emniyet binalarında işkence seslerinin yükselmesiyle, büyük iş adamlarının özgürlüklerden şika-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Büyük sanayicilere göre

Demokrasi özel sektöre hayat hakkı bırakmıyormuş!

- İşverenler ücret artışlarından şikayet ederken enflasyon son üç yılda işçinin 100 lirasını 50 liraya düşürdü. Buna karşılık işverenlerin kârları sürekli artıyor.
- İşverenler grevler, toplusözleşme düzeni ve sendikalar konusunda hükümetin daha sert tedbirler almasını istiyor.

HABER MERKEZİ

HÜKÜMETE yakın bazı senatör ve bürokratların Anayasayı değiştirme ve "otoriter demokrasi"ye geçme konusunda bazı hazırlıklar yaptıklarını açıklamalarıyla birlikte sanayiciler de grevler, toplusözleşme düzeni ve sendikalar konusunda hükümetin daha sert tedbirler alması gerektiğini savunmaya başladılar.

Bir süre önce Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun Genel Kurulu sırasında da gerek Rafet İbrahimoğlu, gerekse Halit Narin IMF'nin isteklerine uygun olarak sendikaların ve ücret artışlarının denetim altına alınması için tedbir alınmakta gecikilmemesini istemişti.

HAYAT HAKKI

İşadamları arasında yaygınlaşmaya başlayan bu havanın sonucu İstanbul Sanayi Odası Meclis toplantısına da yansıdı. Ve sanayiciler özgürlükçü demokrasinin artık tartışılmasının zamanının geldiğini, bu sistem içinde artık özel sektöre hayat hakkı kalmadığını ileri sürdüler.

Bir sanayici durumu şöyle özetledi:

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

YORUM

İşçileri "lambaya sokmak" kolay mı?

Muhittin Sirer

ASLINDA bu tartışma önce alttan alta başladı. Bir takım senatörler İstanbul'da işadamlarını ziyaret ettiler. Bu ziyaretlerin altından ara rejim-kara rejim lafları çıktı. Daha sonra hükümet değişti. Bu kez de Anayasa değişikliği taslağı, Başbakanlık sistemi, meşru yollardan daha fazla otorite sağlama gibi kavramlar dolaşmaya başladı ortalıkta. Daha sonra bir de baktık ki 22 yıl öncesinin özlemlerine uygun olarak De Gaulle tipi demokrasi, otoriter

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Yol-Iş Federasyonu Başkanı Halit Mısırlıoğlu:

"İşçi ile asker karşı karşıya getirilmek isteniyor"

- THY grevi için Türk-İş yetkilileri bugün Demirel ile görüşüyor.

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş'e bağlı Yol-İş Federasyonu Genel Başkanı Halit Mısırlıoğlu işçi ile askeri karşı karşıya getirme çabalarının durdurulmasını isteyerek, "Ülkede yangın var yaygarası ile yola çıkanlar, kundakçılık yapmaktan kaçınmalıdır" dedi.

Federasyonun Yönetim Kurulu toplantısında konuşan Mısırlıoğlu, Bayındırlık, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığına bağlı genel müdürlüklerde işçi kıyımını kınayarak, konuşmasına şöyle devam etti:

"Beş milyon dolaylarında işsizi bulunan bir ülkede bir ekmek olsun alabilme olanağına kavuşmuş olanları siyasal hesaplarla ve devlet eliyle yeniden açlığa, yeniden sefalete ve işsizliğe itmek, kundakçılık yapmaktır.

"Bu yapılırken, fesih ihbarnamelerinin tebliğin-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

BAŞYAZI

Toplantı yasaklayarak anarşi önlenir mi?

Doğu Perinçek

ANKARA Sıkıyönetim Komutanlığı, 17 Nisan günü Köy Enstitülerinin kuruluş yıldönümünde yapılmak istenen açık oturuma izin vermedi.

Ülkemizin değerli eğitimcilerinden Rauf İnan, değerli yazar Adnan Binyazar ve Köy Enstitüleri konusundaki araştırması ile tanınan Fay Kirby, bu açık oturumda Köy Enstitülerini tartışacaklardı. Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, bir süre önce Sabahattin Ali'yi anma toplantısına da izin vermemişti.

Köy Enstitülerinin ve Sabahattin Ali'nın tartışması ve değerlendirilmesine niçin izin verilmez, bunu anlamak zordur. Bu tür kararları, hele anarşi ve terörü önleme gerekçesiyle açıkla-

(Devamı Sa. 6 Sü. 1)

İşkence konulu basın toplantısını düzenleyen kuruluş temsilcilerinden (soldan) Türk Tabipler Birliği Başkanı Dr. Erdal Atabek, İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Gencay Gürsoy, 15 gün işkence gören Oda üyesi Dr. Dursun Kırbaş ve TÜMÖD temsilcisi. (Fotoğraf: Korhan ATAY)

İŞKENCE

- Manisa Emniyetinde sorguya çekilen bir sanık 5. kattan aşağı atıldı
- Bir doktor, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde onbeş gün süreyle işkence gördüğünü açıkladı.

HABER MERKEZİ

MANİSA'da üç gündür kayıp olan Ahmet Özdil adlı bir genç Manisa Emniyet Müdürlüğünün 5. katından aşağı atılmak suretiyle öldürülmek istendi. Dev-Yol taraftarı olduğu bildirilen Ahmet Özdil ağır yaralı olarak Ege Üniversitesi Hastanesine kaldırıldı. Öte yandan, İstanbul Tabip Odası üyesi doktor Dursun Kırbaş, yaptığı açıklamada, İstanbul Emniyet Müdürlüğünde onbeş gün süreyle işkence gördüğünü söyledi? İstanbul Tabip-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Fotoğrafta Beşiktaş-Beykoz seferini yaptığı sırada taranan belediye otobüsü görülüyor.

Laleli'de bir kahvehane bombalandı içerde çalısan işçi öldü

İstanbul'da Belediye otobüsü tarandı

- Anadoluhisarı Spor Akademisi öğrencilerinin bulunduğu otobüste 5 kişi yaralandı.

Yazısı 6. sayfada

AP İl Başkanı komandoları yakalayan Emniyet Amirini Bakana şikayet etti

- AP döneminde Milli Eğitim Bakanlığına alınan Ortaöğretim Müdür Başyardımcısı aranan bir komando ile ilgili soruşturmayı engellediği için gözaltına alındı.
- Devlet Planlama Teşkilatına MHP'li militanlar uzman olarak alınıyor.

HABER MERKEZİ

AP hükümetinin işbaşına gelmesiyle MHP'li militanlar devlet dairelerine doldurulur, yönetici kademelere getirilen MHP yanlıları komando faaliyetlerini kollarken, AP İstanbul İl Başkanı Hüsamettin Cindoruk, komandoları yakalayan Emniyet Amirini İçişleri Bakanına şikayet etti.

Adalet Partisi İstanbul İl Başkanı Cindoruk, İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil'e iletilmek üzere AP Genel Başkan Yardımcısı Saadettin Bilgiç'e gönderdiği mektupta, İstanbul'daki anarşi olaylarına değinerek,"İstanbul'da iktidar değiliz. Hayretlerimi bildiririm" dedi.

Cindoruk mektubunda, İstanbul'da halkın sokaklarda olmasından yakınarak, polisin DİSK'in 20-25 militanına teslim olduğunu ileri sürdü.

AP İl Başkanının mektubu şöyle devam ediyor:

"Pol-Der'in beyin takımı İstanbul Emniyetini hâlâ elinde tutuyor. Zeytinburnu Emniyet Amiri dün gece milliyetçi gençleri toplamıştır. Emniyet Amiri Mehmet Mirza hâlâ görev başında. Komünistler Zeytinburnu'nda cirit atıyor. Kartal Kaymakamlığını yürüten muaka memuru Emin Köse bütün ricalarımıza rağmen sol faaliyetlerini yürütüyor. Kartal'daki cinayetlerin arkasın-

(Devamı sa. 6 sü. 8'de)

Sıkıyönetim 20 ilde iki ay daha uzatıldı

- Sıkıyönetim Erzincan'dan kaldırıldı Ağrı'da yeni ilan edildi
- AP ve MHP sıkıyönetimin uzatılmasını destekledi.

ANKARA (ÖZEL)

MHP'nin giriştiği K. Maraş katliamı üzerine Aralık 1978'de ilan edilen ve daha sonra başka illeri de kapsayacak şekilde genişletilen 20 ildeki sıkıyönetim iki ay daha uzatıldı. Ancak, önceki gün Çankaya'da Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

Turlara pazartesiye kadar ara verildi

Oyları yükselince Batur çekilmekten caydı

- Partiler hafta sonunu kendi içlerinde değerlendirmelerle geçirecekler.

ANKARA (ÖZEL)

TBMM Birleşik Toplantısında benimsenen danışma kurulu kararı uyarınca bundan böyle hafta sonlarında Cumhurbaşkanlığı için oylama yapılmayacak. Böylece Cumhurbaşkanlığı seçimlerine pazartesi gününe kadar ara verilmiş oldu. Ayrıca 23 Nisanda da turlama yapılmayacak.

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

İzlenimler

NİMET ARZIK

Tur, tur, Batur

Havada, karada, denizde, herkes ahkam kesiyordu ama, Meclisin büyük toplantı salonunun son sırasında oturan Cumhurbaşkanı adayı Muhsin Batur'un lacivert prensdögal giysili sırtında endişe vardı. Omuzları zafer türküleri çığırmıyordu. Onu gazeteciler locasının tepesinden görüyordum.

Nisan 17, hayırlı turların 27. günü ve 41 kere maşallah 41'incisi.

(Devamı sa. 4 sü. 7'de)

TV'yi gözlerken

Laf kalabalığı

KÖY kahvelerinde köylü vatandaş gözünü ekrana dikmiş "Bakalım Cumhurbaşkanı seçimi konusunda parti yetkilileri neler söyleyecekler" diye merakla bekliyordu.

Ama ne yazık ki, vatandaşın bekleyişi boşunaydı. Dört partinin grup başkan vekilleri bir saati aşkın bir süre konuşup hiç bir şey söylememe rekoru kırdılar.

AP adına konuşan Oğuz Aygün endişe edilecek bir durum olmadığını, aceleye mahal bulunmadığını, diyalog kurmanın hiç bir yararı olmayacağını, eğer istenirse erken seçime gidilebileceğini söyleyerek bu konuda çözümsüzlüğün başını çekti.

(Devamı sa. 4 sü. 7'de)

Dev-Yol'cular Seyranbağlarında bir devrimciyi yaraladılar

HABER MERKEZİ

ANKARA'nın Seyranbağları semtinde Halkevinin duvarlarındaki yazıları silen mahalle halkına ve devrimcilere ateş eden Dev-Yolcular bir devrimciyi ağır yaraladılar.

Semtin duvarlarına yazılan maceracı sloganlar halkı huzursuz ediyordu. Dev-Yolcularla görüşen Halkevi yöneticileri onlardan, "Biz bu yazıları sizinle kavga etmek için yazıyoruz" şeklinde cevap almışlar ve iki kez

(Devamı sa. 6 sü. 8'de)

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Türkbükünde

Ne seçim, ne turlar, ne murlar: Türkbükü'ndeyiz. Kanlı bir güneş doğmakta, hilal gibi dilim dilim.

Türkbükü, Bodrum'dan 27 kilometre ötede bir yerleşme yeri.

Buranın halkı için 20 yıldan beri vadedilen elektrik direkleri, seçimden daha önemli.

Ekonomi, kapalı ekonomi. İnsanlar yeni yeni, şaşkın şaşkın gözler açarak, pahalılıktan etkilenmeye başlamışlar.

Türkbükü hâlâ, huyundan mı suyundan mı ne, AP'yi tutuyor. Tutuyor dedikse, seçimden seçime gidip oyunu veriyor, yoksa günlük yaşamda elektrik direkleri ve su her şeyden daha önemli.

Güneş dilimlenmekten vazgeçti, şimdi kıpkızıl bir tekerlek. Kekik kokusu, mandalina çiçekleri kokusu insanı sarhoş ediyor. Şimdilik her kayadan sular akıyor.

Eşsiz bir kıyı burası. Minibüslerle tavuklarla, mazot bidonlarıyla acı felsefe kesen köylü vatandaşlarımızla dirsek dirseğe, diz dize veriyoruz. Minibüslerin kalkış saati yok, sabredeceksiniz, ömür zaten burada uzun bir sabır.

Karşıda iki adacık var. Biri yemyeşil, biri tamamıyle kel. Birincisinde yeşillik, su, manastır kalıntıları var. İstanbullu, tanınmış bir açıkgöz vatandaşımız 99 yıl için burayı kiralamak istemiş. Sıkı durun, yılda 150 liraya, yani üç kilo soğan. Son dakikada işi basın ele almış, işlemler durmuş.

Köylü vatandaşlar

Köylü vatandaşların yaşamları, kapalı ekonomiden geçiyor. Dışarıyla ilişkileri allı pullu balıklar ve altın altın mandalinalar. Küçük balıkçı teknelerinin biri geliyor, biri gidiyor gün boyunca.

Kıvrak, şalvarlı, başı futalı kadınlar gün boyunca ekmekler sürüyor fırınlara, yayıkta yağlar dövüyor. Tığla oyalar örüyor. Tamamıyla başkentimizi çalkalayan olaylardan habersiz. 1500'e yakın nüfuslu Türkbükü'ne, ancak bir yabancı bırakırsa gazete giriyor. Onu da kabak çekirdeği külahı yapıyorlar.

Gün mavi bir atlası andıran denize dökülüyor. Horozlar politikacılardan fazla boğazlarını yırtarak birbirleriyle ötüş yarışı yapıyorlar. Kiminin sesi yaralı ve özlemli, kiminki zafer borazanı.

Taş evlerin kapıları teker teker açılıyor, kadınlar günü başlatıyor. El yatağı kayalarda topaç gibi bebeler koşuşuyor. Okulda öğrendikleri gibi, günaydın veya tünaydın diyorlar.

Azıcık omuzlansa, ne güzel olabilir bu ırk?

Ankara ve İstanbul buraya'da el atmış, kıyıda özentili kaşıntılı birkaç büyük ev yükseliyor. Hepsi boş. Büyük kent, alavere dalavereciler halkla bağdaşamamış.

Köylüler onlara şeytanın aklına gelmeyecek ince zorluklar çıkarmışlar.

– Medeniyet getiriyorduk, diye feryatlanıyorlar.

O anda bir eşek tepeden tepeye, lezzetle anırıyor:

Herhalde kendi dilince, medeniyet getiriyorlardı diyor.

Türkbüklüler bırakın medeniyeti, sarnıçlardan su taşınmasının bile nice zor olduğunu biliyorlar.

Köylüler kendi aralarında da birbirleriyle dalaşıyorlar. Çoğu birbiriyle küsük.

Yabancıya karşı çok dolaylı bir davranışları var. Söze "dediğin gibi' diye başlıyorlar.

İnsan, hiç bir şey dememişse bile, karşısındaki "dediğin gibi" derse angaje oluyor.

– Dediğin gibi, ha oradaki çitlenbiğin önünde denize gir.

– Dediğin gibi, kalıpları ben çakamam, başka usta çaksın.

Bu deyimi yineletmek için kırk çareye başvuruyorum.

Dediğin gibi

Dediğin gibi, hâlâ kültür soygunları var buralarda önlenemiyor. Önlenemiyor ama, vatandaşın yaşam alanı sit ilan edilmiş. Ne yapabiliyor ne yıkabiliyor. Ceza görmekten bıkmış. Gene forslu olan bildiğini okuyor, gene bütün kararların alındığı, fakir fukaranın sırtında trampete çalıyor gene köylü, evlendirdiği oğluna ev yapamıyor.

"Dediğin gibi" aygazın maygazın bayileri pekala sitlerin göbeğinde saraylar dikebiliyorlar.

O kadar diyeceğim var ki boğazım tıkanıyor. Sözü Türkbüklülere bırakıyorum. O arada da saygıdeğer Anıtlar Kuruluna selamımı sarkıtıyorum.

Dediğin gibi, insan vatandaşının derdine ortak olmalı.

Güneş yükseldi. Horozlar gevezelikten vazgeçtiler.

Türkbükü'nden ayrılıyorum. Kimbilir minibüs kaç saat sonra kalkacak.

Ege'nin en verimli yerinde bile zaman kavramı yok,

– Dediğin gibi o kavramı zaten biz uydurmuşuz.

---

düşünce dünyası

ÇUKUROVA'DA SITMA

Hayri Özbay

Çapa Tıp Fakültesi 1. sınıf öğrencisi ve Devrimci Gençlik Birliği üyesi Hayri Özbay 24 Mart 1980 günü arkadaşı Mahmut Sebzeci ile birlikte Sultanahmet'te boğularak öldürülmüştü.

Hayri Özbay daha önceleri "Çukurova'da Sıtma" ile ilgili bir araştırmaya girmiş ve araştırması 8-9 Mart 1980 günü yapılan İstanbul Üniversitesi 1. Öğrenci Bilim Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. Hayri Özbay'ın yaptığı bu incelemeyi yayınlıyoruz.

Tablo 1. Adana Merkez ilçede 1970-1979 yıllarında sıtma vakalarının prevalansı.

Yıllar	Vaka sayısı	Nüfus	Prevalans (% 0)
1970	41	453.111	0.09
1971	319	478.232	0.67
1972	472	503.353	0.94
1973	327	528.474	0.62
1974	177	553.595	0.32
1975	1340	578.715	2.32
1976	9958	603.836	16.56
1977	35.538	628.956	56.50
1978	23.402	654.076	35.78
1979	10.109	679.196	14.88

Tablo 3. 1970-1976 yıllarında Genel Sağlık Bütçesinde Sıtma Genel Müdürlüğüne ayrılan ödenek miktarı ve oranı.

Yıllar	Genel sağlık Bütçesi	Sıtma Genel Md.	%
1970	888.080.601	56.411.352	6.3
1971	1.697.690.401	111.802.176	6.6
1972	2.158.030.830	133.825.000	6.2
1973	2.543.312.195	124.313.694	4.9
1974	3.406.109.925	160.797.571	4,7
1975	3.815.161.504	168.407.450	4,4
1976	5.338.924.000	228.613.000	4,3

Tablo 2. Adana Merkez İlçede Sıtma Eridikasyon Örgütünde 1971-1977 yıllarında görevli personel.

Yıl	Personel Sayısı
1971	111
1972	109
1973	104
1974	102
1975	100
1976	121
1977	114

ÇUKUROVA bölgemiz tarihi bilinen devirlerden bu yana Türkiye'de sıtmanın merkezi olmuştur. Bu yüzden her devirde çok sayıda insan ölmüştür. Hatta bu nedenle uygarlıklar bile yıkılıp gitmişlerdir (1). Antalya'da Aspendos, Perge, Side, İzmir yakınlarındaki Hyeropolis gibi, Çukurova bölgesindeki Korikos kalıntıları da sıtmanın yok ettiği medeniyet artıkları olarak bilinmektedir.

Neden Çukurova sıtmanın merkezidir? Bunun nedeni bölgenin sıcak, nemli ve su birikintileri açısından zengin olmasıdır. Bu faktörler ise, sıtmanın yayılabilmesi için elverişli ortamı hazırlar.

Bölgenin toprakları çok verimlidir. Hele çeltik ve pamuk gibi sulu tarım için eşsiz topraklardır. Ekonomik ihtiyaçtan doğan sulu tarım, sıtma etkenini taşıyan anofellerin üremesi için de en uygun ortamı yaratmaktadır. Ünlü malaryog Grossi "Çeltikler, anofellerin cennetidir" diyor.

Bir deyiş:

Saçın neden ağardı?..
Gezmeden,
Dizin neden büküldü?..
Çizmeden,
Belin neden büküldü?..
Sıtmadan.

Bir atasözü:

"Otu saz, kuşu kaz olan yerde kalma; otu kekik, kuşu keklik olan yerde otur"

Bir bilmece:

"Boynu çöp gibi, karnı küp gibi."

Ve bir şiirden bazı bölümler:

PİRİNÇ DESTANI

Dolsun birkaç kişinin yırtılası
kesesi
Boğulsa da ne çıkar,
yoksulların nefesi
Ne çıkar hasta yüzler, sarı,
sapsarı olsun
Ne çıkar köyler yansın, nice
insan yok olsun

Dalak gövdeden büyük,
gözler çukura düşmüş
Damara kan yerine,
hastalıklar üşüşmüş
Sapan tutan elinde,
parmakların titriyor
Yarab sen beni kurtar, sen
beni kurtar diyor
Fakat ne işiten var, ne de
sesini duyan
İnilti işitir mi, saraylarda
uyuyan
Sinek bulutlarından bazen
güneş tutulur
Bu afetin yanında her
bela unutulur

Tül cibinlik içinde patron
keyfine bakar
Yansın isterse köyler, batsa
bile ne çıkar
Eski fidan köylüler, şimdi
kuru bir daldır
Bu para insan kanı, bilmem
nasıl helaldır

Bir kişi gülsün diye, niçin
binler ağlasın
Feryadından melekler, yere
insin bu yasın
Göklerden yıldırımlar,
afetlerini gönder
Bu en büyük belayı, ne var
tersine dönder

Sadece bunlardan bile, 1950'den önceki yıllarda sıtmanın getirdiği felaketler ve yaygınlığı konusunda fikir edinmek çok zor olmasa gerek (2)

Sıtmanın yaygınlık kazanması, binlerce ölüm ve felaketler devletin meseleye daha çok eğilmesini gerektirmiştir. Bu nedenle 1945'te "Olağanüstü Sıtma Savaş" Kanunu çıkarılmış, 1957 yılında WHO'nun çağırısıyla Sıtma Eradikasyonu çalışmalarına katılınmış ve 1960'ta tekrar 1402 sayılı "Sıtmanın İmhası Hakkında Kanun"la çalışmalar voğunlaştırılmış, 1970 sonlarına kadar Türkiye çapında genel bir başarı elde edilmişir. 1970'te sıtma en düşük seviyesine inmiştir. Örneğin bu yılda Adana'da yalnızca 67 sıtma vakası görülmüştür. Ama bu yıldan sonra Çukurova'da 1975'e kadar az miktarda bir inme ve çıkma, 1975-1977 arasında ise büyük bir epidemi patlak vermiştir. 1978-1979 yıllarında ise tekrar düşüş sağlanmıştır. 1970 yılında 0.09 olan sıtma prevalansı, 1975'te binde 2.32 olmuş ve daha da hızlanarak 1977'de binde 56.5'e yükselmiştir. 1978 yılından itibaren önce binde 35.78'e, daha sonra 1979'da binde 14.88'e düşmüştür (Tablo 1)

Çukurova'daki 1975-1977 yılları arasındaki hızlı patlamanın başlıca nedenleri şunlardır:

Öncelikle şunu belirtmekte yarar var. 1969-1970'ten sonra Çukurova'da tarım ve endüstride büyük bir atılım olmuş, su ve enerji ihtiyacını karşılamak için kanal, kanalet ve barajlar büyük miktarda artmıştır. Ayrıca çok fazla yeni yol inşa edilmiştir.

1) Barajlardan tüm ovayı kapsayacak şekilde şebekelendirilen sulama kanallarından, her sene temizlenip iyi akıntı verilmediğinden su birikintileri, yani anofeller için uygun ortam olmuştur.

2) Kanaletler zaman zaman arızalanmış, ya da kasten kaçak sulama için kırılmış, taşkınlara neden olunmuş ve zamanında ilgililerce kontrol olunup gerekli onarım yapılamadığından anofel üremesi artmıştır.

3) Şehirleşmenin plansızlığı, köylerden hızlı göç ve büyük şehirlerin civarına uygunsuz yerleşim, belediye hizmetlerinin iyi bir şekilde görülemeyişi anofel ile savaşı güçleştirmiştir.

4) Çukurova'da havanın çok sıcak olması nedeniyle, insanların çoğu yaz aylarında dışarıda ve yarı-çıplak olarak yatmaktadır. Bu da anofel-insan ilişkilerini artırarak hastalığın artışına yol açmıştır.

5) Geçmişten beri sivrisinek savaşında anofellere karşı kullanılan DDT* ye anofellerde büyük çapta direnç olmuştur. Organik fosforlu (malation) ve karbamatlı (prokar) insektisitlere yer yer duyarlılık bulunmakla beraber prokarın çok pahalı oluşu ve yurdumuzda bulunmayışı uygulama olanağını ortadan kaldırmış, malationun kötü kokusuna halkın gösterdiği tepki uygulanmasını çok zorlaştırmıştır.

6) Daha önce değindiğimiz gibi, toprağın verimli oluşu sonucu, sebze, pamuk ve çeltik ekimi çok gelişmiştir. Buradaki büyük işgücü gereksinimi başta Güneydoğu olmak üzere diğer yörelerden mevsimlik işçi akımını doğurmuştur. Son rakamlara göre bunlar 500-600 bin civarındadır. Bu işçilerin açıkta yatmaları istendiğinde kan vermemeleri, verilen ilaçları yutmamaları ve sürekli başka yerlere göçmeleri dolayısıyla, sıtmalı olarak çalışmakta ve aldıkları sıtmayı kendi memleketlerine götürmektedirler. (1).

7) Son olarak da Sıtma Mücadele Örgütüne gerekli destek sağlanmayışı belirtilmelidir. Bu örgüt maddi yönden ve personel yönünden büyük imkansızlıklar içindedir.

1969'da (sıtmanın yenildiği kanaati ile) 1183 sayılı kanunla, personel sayısı dondurulmuştur. (Tablo 3). 1970'te sıtma savaşı için ayrılan ödeneğin genel sağlık bütçesindeki payı yüzde 6,3 iken, 1976'da bu oran yüzde 4,3'e düşmüştür. (Tablo 2). 1970-1976 yılları arasında Türkiye'de yapılan birçok devalüasyon gözönüne alınırsa bu oranın "reel" olarak daha da düşük olduğu açıktır.

Bütün bu nedenler, birikimler, 1975-1977 arasında sıtmada bir patlamaya yol açmıştır.

1978-1979 yıllarında ise Çukurova'da sıtma mücadelesinde umulanın üstünde bir başarı kazanılmıştır. Bunun nedenleri arasında UNİCEF ve WHO tarafından gönderilen primakin ve primetamin gibi ilaçların, malation gibi insektisitlerin kullanılmaya başlanmasını sivrisinek larvalarına karşı Gambusi adlı balıkların kullanılışını sayabiliriz. Ayrıca 1977 Ekim ayında çıkarılan "Sıtmaya karşı Savaş" kararıyla devlet tekrar soruna eğilmiş, daha önce başka görevlere kanalize edilen Sıtma Mücadele Örgütü hem personeli, hem araçlarıyla tekrar sıtma mücadelesine tahsis edilmistir.

Çukurova Sıtma Mücadele Örgütünün bugünkü mücadele yöntemi

Adana Bölgesi, Adana, Osmaniye ve Kozan olmak üzere 3 bölgeye ayrılmıştır. Adana'da 4 şube bulunmaktadır: Merkez, Karataş, Misis ve Karahisar şubeleri. Bu 4 şube 288 köye bakmaktadır. Şubelerin yoğun çalışmaları mart ayında başlamakta, görevli personel ev ev, köy köy gezerek gerekli kontrolleri yapmaktadır. Şüpheli kişilerden alınan kanlar şubeye getirilerek incelenmektedir. Plasmodium saptanırsa hastanın tedavisi bizzat memur tarafından her gün yapılmaktadır. Tedavi 14 gün sürmektedir. Bu arada, çok büyük güçlükle karşılaşılmasına rağmen yaz aylarında gelen mevsimlik işçiler de kontrol edilmektedir. Sıtmanın yoğun olduğu yerlerde oturanlar da mayıstan eylüle kadar 15 gün arayla 2'şer tane alınmak üzere "pirimetamin" adlı koruyucu hap verilmektedir. Bu ilaç hastalığın bir kişiden diğer bir kişiye bulaşmasını önler. Tedavi için hastaya "klorokin" ve 14 gün boyunca nüksleri önleyici ve gametositlere etkili "primakin" verilmektedir.

Ergin sivrisinekler, kışın samanlık gibi sıcak yerlerde saklanırlar. Buralarda Swill-fog denilen araçla dumanlama yapılmaktadır. Bu amaçla kullanılan malation 1-2 ay etkilidir. Mart 15'ten itibaren sivrisinekler yavrularını durgun sulara bırakmaya başlarlar. Artık larvalarla mücadele dönemi başlar. Bunlar için mazot ya da ABT denilen petrol ürünleri kullanılmaktadır. Bu işlem tespit edilen yerlere 10 günde bir uygulanır.

Yaz aylarında gece saat 10-12 arası caddelerde dumanlama yapılmaktadır. Dumanlama için kullanılan malation 1977'den beri kullanılmaktadır. Ancak kötü kokusu nedeniyle halkın tepkisine yol açmaktadır.

Sivrisineklerin larvalarını yok etmek için bu larvalarla beslenen ve Mersin yakınlarında suni göllerde üretilen Gambusia cinsi balık bütün çeltik ve kalıcı göllere atılmaktadır (3)

Bu çalışmalar sonucu sıtma sayısı son iki yılda önemli ölçüde azalmıştır. Ama yine de, sıtma savaşının bütün yönleri ile sürdürülmesini zorunlu kılan sayıda, sıtma vakası gözlenmektedir.

KAYNAKLAR

1) Akbaba, M.: 1970-1977 yıllarında Adana ilinde sıtma epidemisi ve bu epidemiyi etkileyen faktörler, Uzmanlık Tezi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Toplum Hekimliği Bölümü (1978)
2) Korkut, Ş: Sıtma ve Çeltik, Adana (1950).
3) Kılıç, F: Adana İli Sıtma Eradikasyonu örgütü görevlisi, kişisel görüşme, (1980).

---

demokrat gözüyle

lütfü oflaz

ÖZÜR

Yazarımız Lütfü Oflaz'ın yazısı elimize geçmediğinden yayınlayamıyoruz.

Okurlarımızdan özür dileriz.

TÜRKİYE İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİNİN SİYASİ ÇİZGİSİ

- Merkez Komitesi Raporu
- Tüzük
- Program
- Toprak Devrimi Programı

Genel Dağıtım: TÜR-DA
Hamam Sok. No: 4 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: 27 25 22
60 LİRA

TİKP YAYINLARI

YENİ ÇIKTI

AYDINLIK YAYINLARI

YENİ ÇIKTI

Mehmet Tekin

Sovyet Sosyal Emperyalizmi ve Kürt Meselesi

70 LİRA

35 Lira

muzaffer hacıhasanoğlu

eller

ÖYKÜLER

Genel Dağıtım: TÜR-DA
Hamam Sokak, No. 4, Cağaloğlu - İstanbul

AYDINLIK YAYINLARI

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

ADANA

Hayvanlarımız ve bütün eşyalarımız açıkta, okul ve camiye taşınmış perişan vaziyetteyiz

KONUTLARIMIZIN ACİLEN YAPILMASINI İSTİYORUZ

Ceyhan Nehrinin taşmasıyla sel felaketine uğrayan 30-35 köyden biriyiz. Köyümüz Küçük Mangıt Ceyhan'a 3 kilometre uzaklıktadır. Sel felaketi dolayısıyla köyümüz kenar semtlerinde oturan vatandaşlarımızın evleri bir buçuk metre derinliğinde sular altında kalmıştır. Hayvanlarımız ve bütün eşyalarımız açıkta kalmış, bir kısmı okul ve camiye taşınmış perişan vaziyette. Tarlalarımıza ekmiş olduğumuz mahsüllerimiz su altında kalmıştır.

Yetkililerin televizyonda her gün demeçlerini dinliyoruz. Acilen yardım yapılacak, banka borçları ertelenecektir denmektedir. Acilen yardım denince ne kastediliyor? Anlamıyoruz. Bizler evleri su altında kalmış vatandaşlar olarak devletin köyün yüksek yerine konut yapmasını istiyoruz.

Yetkililer köylülerin banka borçlarının erteleneceğini söylüyorlar. Yetkililer bilmiyorlar mı ki, yoksul üreticilerin yıllardan beri kredisi çok düşüktür. 5-10 bin lira arasında olan bu kredilerle bugünkü şartlar altında 500 kilo gübreyi bile zor almaktayız. Bizler kredilerin günün şartlarına göre artırılmasını istiyoruz. Borçlarımızın iptalini ve evleri su altında kalan vatandaşlara da konutların acilen yapılmasını istiyoruz.

Ayrıca, köylümüz dişiyle tırnağıyla kazandığı paraları mahsulüne yatırmıştır. Onu da sel alıp götürmüştür. Zararların tespit edilmesini ve zararların ödenmesini istiyoruz.

Kısacası bu zor şartlardan kurtarılmamızı istiyoruz.

Saygılarımızla.

Küçük Mangıt Köylüleri

Can güvenliğimiz yok

Polatlı Endüstri Meslek Lisesi 1979-80 eğitim yılında bir sürü çalkantıya sahne oldu. Okulumuzdaki MHP'li komandolar 3 sene önce MC döneminde soktukları adamlarıyla, huzursuzluğun kaynağını teşkil etmektedirler. Komandolar okula hakim olmak için kargaşalık çıkartmaktadırlar. Dışarıdan getirdikleri adamlarla öğrencilere saldırmaktadırlar. Diğer yandan da okulda sırtlarını dayadıkları öğretmenler de şimdiki okul yönetimini devirerek yerine kendi adamlarını getirmeye çalışıyorlar. Kısacası okulumuzda MHP'li komandolar öğrenimi engellemeye çalışıyor ve can güvenliğini ortadan kaldırıyorlar.

Okulumuzda öğrenimin düzgünce sürmesini, can güvenliğinin sağlanmasını istiyoruz.

Bir okuyucu

Yayınımız üzerine Ulaştırma Bakanlığının yaptığı açıklama

Gazetenizin 14 Mart 1980 günlü nüshasında yayınlanan "Karabük-Zonguldak arası çalışan yolcu trenlerinin rötarlarından halk bıktı" başlıklı yazı üzerine TCDD Genel Müdürlüğü nezdinde gerekli tetkik ve inceleme yapılmıştır.

Tetkik neticesine göre;

Bu bölgede tren tehirleri genellikle tek hat işletmeciliğinin zorunlu kıldığı buluşma ve öne geçmeler, izdiham nedeniyle yolcu iniş ve binişleri, makine, sofaj ve vagonlarda meydana gelen teknik arızalar, deray, çarpışma, sel, heyelan gibi olaylar sonucu vuku bulan yol kapanmalarından meydana gelmektedir.

Tren dizilerinin çıkış garlarında temizlikleri yaptırılmaktadır. Ancak, trenlerin izdihamlı işlemesi yapılan temizliği etkisiz hale getirmektedir.

Ayrıca, ısıların normale düşmesinden sonra bu kısımda çalışan yolcu trenlerine yine dizel loko verilecektir.

Tehirlerin önlenmesi için de gerekli her türlü çaba sarfedilmekte ve tedbirler alınmaktadır. Bilgilerinizi rica ederim.

Ulaştırma Bakanı Müsteşar Yardımcısı Orhan Buldaç

İSTANBUL

Hayri Özbay'ın anısına

İstanbul Tıp Fakültesi 1. sınıf öğrencisi sevgili arkadaşımız Hayri Özbay ve arkadaşı Mehmet Sebzeci 23 Mart Pazar günü işkenceyle katledildiler.

1962 yılında G.Antep'te doğdu. İlk ve orta öğrenimini burada yaptı. Daha sonra Fen Lisesinin sınavlarını kazanarak Ankara'ya geldi. Hayri'yi Fen Lisesinde tanıdık. Geçen yıl Ü.S.S. sonucunda İstanbul Tıp Fakültesini kazandı. Üniversitede Devrimci Gençlik Birliği (DGB) üyesi olarak öğrenim özgürlüğü, can güvenliği sağlamak, okulunda birlik ve demokrasiyi hakim kılmak için mücadele etti.

Kararlı davranışlarıyla her gittiği yerde sevilen, saygı [illegible] kazanan bir arkadaşımızdı. Ölümüyle bütün tanıdıklarını kedere boğdu.

Hayri hayatın her alanında başarılı bir arkadaştı. Yalnız sevilen bir devrimci değil, aynı zamanda çalışkan bir öğrenci ve başarılı bir sporcuydu. Okuduğu lisenin futbol ve hentbol takımında yer aldı. Atletizm yarışmalarında 100 ve 200 metrelerde gençler Ankara birincisi oldu. Hentbol çalışmalarını üniversitede de sürdürdü.

Sonsuz bir araştırma ve inceleme ruhu vardı Hayri'de. Ülkesinin sorunlarını ve bilimi araştıran Hayri 8-9 Mart tarihinde yapılan 1. Öğrenci Kongresinde sıtma ile ilgili Adana'ya giderek yaptığı araştırmayı tebliğ olarak sunmuştu. Sıtma araştırması Mikrobiyoloji Profesörü tarafından çok beğenildi ve profesörü sıtma ile ilgili vereceği derslerde Hayri'nin sunduğu araştırmada yer alan destanı okuyarak derslerine başlayacağını belirtti.

Okulların barış ve dostluk yuvaları haline gelmesi için mücadele eden Hayri'yi katlettiler ancak onun düşüncelerini yok edemediler. Hayri'nin kararlılığı ve anısı yolumuzu aydınlatıyor.

Çapa Tıp Fakültesi Öğrencisi Zafer Orhan

BULMACA

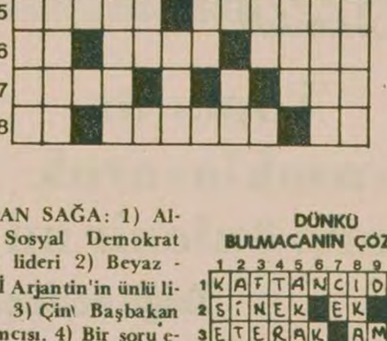

SOLDAN SAĞA: 1) Alman Sosyal Demokrat Partisi lideri 2) Beyaz - TERSİ Arjantin'in ünlü limanı. 3) Çin Başbakan Yardımcısı. 4) Bir soru edatı - Bazı eşyaların kenarına takılır. 5) Uçak, gemi gibi şeyleri uzaktan haber veren aygıt - Nakliye. 6) TERSİ Hollanda'nın uluslararası simgesi - Bırakıp gitme - Bağırış. 7) TERSİ üçlü, üç kişiden oluşan - Eksiksiz. 8) Osmiyumun simgesi - Başkentimiz - TERSİ ilave.

YUKARIDAN AŞAĞIYA : 1) Napolyon'un ünlü savaşı. 2) TERSİ bir bitki veya mızmız insanlar için kullanılan bir sözcük. 3) TERSİ bir gramlık bir kitleye uygulanınca onun hızını saniyede bir santimetre artıran güç birimi. 4) TERSİ futbolda sayı - Çocuk dilinde haydi gezmeye anlamında bir sözcük. 5) Kuran'ın bölünmüş olduğu 114 bölümden her biri. 6) Bir kağıt oyunu - TERSİ pislik. 7) İçinden su geçen ince uzun üst yanı açık boru. 8) Havası boşaltılmış cam şişe - İridyumun simgesi. 9) TERSİ bir erkek ismi. 10) Hava sıcaklığının sıfırın altına düşmesiyle suların buz tutması - TERSİ ufak kaya parçası. 11) TERSİ bir emir - Bir komşumuz. 12) Tesbihlerin ucunda bulunan ince uzun parça.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	K	A	F	T	A	N	C	I	O	Ğ	L	U
2	S	İ	N	E	K	■	E	K	■	■	■	L
3	E	T	E	R	A	K	■	A	M	E	L	U
4	N	■	L	A	■	A	Y	R	A	T	A	B
5	O	T	■	K	A	S	A	■	R	İ	M	A
6	F	R	A	K	S	İ	Y	O	N	■	■	T
7	O	■	S	İ	■	D	A	L	■	K	A	L
8	N	E	T	■	K	E	N	E	■	A	R	I

PORTEKİZ İRAN' LA OLAN EKONOMİK İLİŞKİLERİNİ KESTİ

Carter, İran'a karşı yine askeri müdahaleden söz ediyor

- Beni Sadr, rehineler konusunda gizli bir planı ABD'nin tek taraflı olarak çiğnediğini söyledi
- Homeyni, Bağdat'a kadar ilerleyebileceklerini öne sürdü

TAHRAN/LİZBON /WASHİNGTON

Portekiz hükümeti İran'la olan ticari ilişkilerini kestiğini açıklarken ABD Başkanı Carter, İran'a karşı yeni önlemlerden söz etti.

Portekiz hükümeti yayınladığı bir bildiriyle, rehinelerin serbest bırakılmasına kadar İran'da yapılan ticaretin yasaklandığını açıkladı. Yasak, Portekiz gemilerinin İran limanlarına sefer yapmasını da içeriyor.

Batılı kaynaklar, Portekiz'in son kararından sonra Lizbon yönetiminin petrol bakımından zor duruma düşebileceğini belirtiyorlar. Portekiz petrol dışalımının yüzde 21'ini İran'dan karşılıyordu.

CARTER'IN KONUŞMASI

Başkan Carter, rehineler konusunda İran'ı bir kez daha uyararak, ABD'nin bugüne kadar almış olduğu önlemlerle, ABD'nin müttefiki olan ülkelerin alacağı önlemlerden de herhangi bir sonuç alınmazsa, İran'a karşı askeri müdahaleden başka seçenekleri kalmayacağını söyledi.

Askeri müdahale konusunda bir tarih belirtmek istemediğini söyleyen Carter, ABD'nin askeri harekata geçmek için önümüzdeki temmuz ayına kadar bekleyecek sabrı kalmadığını bildirdi. Tahran'da yapılan açıklamada rehineler konusundaki kararın temmuz ayında Millet Meclisi tarafından verileceği duyurulmuştu.

TV'de yaptığı konuşmada Carter, İran'a karşı ilaç ve gıda maddesi ihracını, mali transferleri, Amerikalıların İran'a seyahatını, askeri yedekparça satışını yasaklayacağını söyledi. Carter, rehine ailelerine tazminat ödemek için ABD'deki İran mali varlığının kullanılmasını emrettiğini, haber ajanslarının İran'daki faaliyetlerini sınırlandırmalarını isteyeceğini belirtti.

ABD, iki hafta kadar önce İran'la diplomatik ilişkileri keserek, bu ülkeye bazı ekonomik yaptırımlar uygulamaya başlamıştı.

Bu arada bir Sovyet heyetinin Tahran'a gittiği bildirildi. Sovyet heyetinin, İran'a askeri yedek parça satışına karşılık doğal gaz ve petrol alınması konusunu inceleyeceği gelen haberler arasında.

AVRUPA PARLAMENTOSU VE AET

Avrupa Parlamentosu AET ülkelerinin İran'la ticari ve diplomatik ilişkilerin kesilmesi yolundaki bir karar tasarısını kabul etti.

Kararda rehinelerin serbest bırakılması için İran'ın kesin tarih vermesi de isteniyor.

Bağlayıcı nitelikte olmayan Avrupa Parlamentosu kararı AET ülkeleri Dışişleri Bakanları toplantısında ele alınacak.

BENİ SADR'IN AÇIKLAMASI

İran Devlet Başkanı Abdülhasan Beni Sadr, rehineler konusunu çözmek için hazırlanan gizli bir planı ABD'nin tek taraflı olarak çiğnediğini söyledi.

Beni Sadr, Japon ''Asahi Simbun'' gazetesine verdiği demeçte, BM Soruşturma Komisyonu Tahran'dayken gizli plan üzerinde anlaştıklarını, Komisyona İran ve ABD'de serbestçe faaliyette bulunma izni verdiklerini, buna karşılık, ABD'nin, o sırada Panama'da bulunan devrik Şahın sorguya çekilmesini ve Panama izin verdiği takdirde tutuklanmasını engellememeyi kabul ettiğini söyledi.

Beni Sadr, Kissinger'ın teşvikiyle Şahın Mısır'a kaçırıldığını, planın işlemediğini sözlerine ekledi.

HOMEYNİ'NİN AÇIKLAMASI

Ayetullah Homeyni, 17 Nisanda yaptığı açıklamada ''İran'ın, Irak'ın girişimlerini etkisiz kılarak, Bağdat'a kadar ilerleyeceğini'' söyledi.

Homeyni İran Milli Hareket Komitesi önünde yaptığı konuşmada, Irak halkı ve ordusunun Baas yönetimine sırt çevirmesi ve onu devirmesi gerektiğini, çünkü İran'a saldıran bu yönetimin Kur'an'a ve İslamiyete saldırdığını ileri sürdü.

Öte yandan Homeyni, Avrupa ülkelerinin, ''Başkanlık seçimlerini kazanmaktan başka amacı olmayan'' Carter'ın yolunu izlemelerinin büyük bir hata olduğunu söyledi. Homeyni bu durumda İran'ın değil, ABD ve Avrupa'nın zararlı çıkacağını, çünkü öteki ülkelerin İran'ın yanında yer aldığını sözlerine ekledi.

Türkiye-İran ticaret anlaşması mayıs ayında imzalanacak

ANKARA (AA)

Türkiye ile İran arasında yeni ve daha geniş kapsamlı bir ekonomik ve ticari anlaşmanın mayıs ayı sonunda iki ülke ticaret bakanları tarafından Tahran'da imzalanacağı bildirildi.

Anadolu Ajansının haberine göre iki ülke arasında 1964 yılında imzalanan ve 16 yıldan bu yana yürürlükte bulunan ticari anlaşmanın yerini alacak olan yeni anlaşma ile Türkiye İran'dan petrol ve petrol ürünleri alacak. Anlaşma gereğince Türkiye'den İran'a ihraç edilecek malların önemli bir bölümünü ise sanayi ve tarım ürünleri oluşturacak.

Yetkililer anlaşmanın iki ülke arasında serbest döviz ödeme ilkesine dayalı ticari mübadele esasını içereceğini bildirdiler. 1980 yılına ait mal mübadelesine ilişkin protokol ile İran'dan Türkiye'ye ithal edilecek mal listelerinin de anlaşmaya ekli olacağını söylediler. 1979 yılında İran'la ticari ilişkilerimizde gelişmeler görüldüğü, imzalanacak yeni anlaşma ile bu ilişkilerin daha da gelişeceğine inanıldığı da açıklamada yer aldı.

İran'ın Ankara Büyükelçiliği Maslahatgüzarı Ahmet Müşavigzade de konuya ilişkin olarak AA muhabirinin sorusu üzerine ''Anlaşmanın iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni bir adım olacağını'' söyledi.

Kuveyt:"İki süper güç Basra Körfezinde kışkırtıcılık yapabilir"

KUVEYT (AA)

Kuveyt Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Raşit Abdülaziz, Basra Körfezinde Sovyetler Birliği ile Amerika arasında doğrudan bir çatışmaya ihtimal vermediğini fakat yerel bir savaşı kışkırtabileceklerini söyledi.

''İki devin doğrudan çarpışmasının her şeyin sonu olacağı açıktır. İki süper güç böyle bir çatışmanın etkilerini hesaplamaktadırlar. Ancak bölgede bulunan ülkeleri kışkırtarak kendi yerlerine savaştırabilirler'' diyen Raşit Abdülaziz, haftalık "El Nida" gazetesine verdiği demeçte Hint Okyanusunda süper devletlerin askeri varlığının giderek artmasının yalnız Basra Körfezi ülkelerini değil bütün dünyayı endişelendirdiğini söyledi. Abdülaziz, "Biz Basra Körfezi ülkeleri güvenlik içinde olmak ve dünyaya petrol sağlamak istiyoruz" dedi.

GÖLCÜK TERSANESİ KOMUTANLIĞI
DÖNER SERMAYE GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN

1. Tersanemiz Döner Sermaye Genel Müdürlüğü ihtiyacı için 13 kalem seyir feneri kapalı zarf teklif isteme usulü ile satın alınacaktır.
2. Bu işe ait teknik ve idari şartnameler Tersanemiz Döner Sermaye Satınalma Komisyonu Başkanlığı ofisinden 250.- TL.sı karşılığında alınabilir.
3. İhale Döner Sermaye Satınalma Komisyonu Başkanlığı odasında 29.4.1980 Salı günü saat 14.30'da yapılacaktır.
4. En son teklif verme 29 Nisan 1980 günü saat 11.45'e kadardır.
5. Posta ile şartname gönderilmez ve postadaki vaki gecikmeler dikkate alınmaz.
6. Genel Müdürlüğümüz 2490 sayılı kanuna tabi değildir.

MALZEMENİN CİNSİ	MİKTARI	MAKDU TEMİNATI
Muhtelif Seyir Feneri	56 adet	100.000.-TL

(Basın: 13438-412)

MENKÜL SATIŞ İLANI
ÜSKÜDAR 2-NCİ SULH HUKUK
HAKİMLİĞİNDEN

1980/3

Fatma Mualla Şenalp, Sahir Tel, Necmiye İnceoğlu İsmail Tel, Naciye Alan ve Necmi Tel'e murislerden intikal eden ve Üsküdar AyazmaDeğirmen Sokak 22 numaralı evde bulunan toplam 51.300,-TL. kıymetindeki menkul eşyanın taksimi mümkün olmadığından satılarak ortaklığın giderilmesine dair verilen kararın kesinleşmesi üzerine satış talep edilmiş olmakla BİRİNCİ AÇIK ARTIRMASI: 6/5/1980 Salı günü saat: 14.00 den 14.30'a kadar yapılıp yukarıda yazılı bedelin %75 ini bulduğu takdirde kat'i ihalesi icra kılınacaktır. Aksi halde ençok artıranın taahhüdü baki kalıp satış üç gün uzatılarak İKİNCİ AÇIK ARTIRMASININ: 9/5/1980 Cuma günü saat 14.00 den 14.30a kadar yapılacağından müşterilerin yazılı gün ve saatte yukarıdaki bedelin %10 nisbetindeki teminatları ile birlikte yine yukarıda yazılı adreste hazır bulunmaları satın peşin para ile birlikte ihale pulu ve tellaliyesi alıcıya ait olduğu ilan olunur. 16.4.1980

(Basın: 2845-415)

Mugabe, seçimlerde elde ettiği zaferden sonra.

Darısı Güney Afrika'nın başına!

Zimbabve artık resmen bağımsız

- Bağımsızlık törenine yüz kadar ülke temsilci gönderdi
- Afrika'da İngiltere'nin sömürge yönetimi sona erdi
- Mugabe, İngiltere Kraliçesi ve Thatcher, geçmişi unutmak ve daha iyi bir gelecek kurmak için çağrılar yaptılar

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Perşembe gece yarısı Zimbabve resmen bağımsızlığına kavuşurken Afrika'da İngiltere'nin sömürge yönetimi de sona erdi.

90 yıldır İngiliz egemenliğinde yaşayan Zimbabve'nin bağımsızlığına kavuşma saati yaklaşırken iş yerleri tatil edildi. Bağımsızlığı kutlamaya hazırlanan Zimbabveliler sokakları doldurdu. Cuma, cumartesi günleri bayram ilan edildi.

İngiltere Kraliçesi II.Elizabeth'i oğlu Pres Charles'ın, İngiltere Başbakanı Thatcher'ı Dışişleri Bakanı Lord Carrington'un temsil ettiği törene, Zambiya Devlet Başkanı Kaunda, Tanzanya Devlet Başkanı Nyerere, Çin Dışişleri Bakanı Huan Hua, Pakistan Devlet Başkanı Ziya Ül Hak ve Hindistan Başbakanı İndra Gandi ve 100'e yakın devlet yöneticisi katıldı.

Perşembe gece yarısı 21 pare top atışı arasında İngiltere temsilciğindeki İngiliz bayrağı indirilerek yerine Zimbabve bayrağı çekildi.

Zimbabve Devlet Başkanı Banana yemin ederek göreve başladıktan sonra Robert Mugabe'yi Başbakan olarak atadı.

İngiltere Veliahtı Prens Charles da İngiltere hükümeti adına yönetimi Mugabe'ye devretti. Daha sonra Kraliçenin geçmişi unutmaya ve daha iyi bir gelecek kurmaya çağıran mesajını okudu.

Zimbabve Başbakanı Robert Mugabe'de yaptığı konuşmada "Dün düşmanımızdınız, bugün müttefikimiz oldunuz" dedi. İngiltere Başbakanı Thatcher'in daha sıkı işbirliği yapılması önerisini memnuniyetle kabul ettiklerini açıklayan Mugabe, Zimbabve'nin bağımsızlığına kavuşması için girişimi başlatan Thatcher'a teşekkür etti.

İNGİLİZ BASINI

Zimbabve'nin bağımsızlığına kavuşmasını saygıyla karşılayan İngiliz basını, Robert Mugabe'yi övdü.

"Times" gazetesi başarılı bir Zimbabve'nin Orta Afrika'nın durumunu değiştirebileceğini ve Güney Afrika'yı başarısızlığa uğratabileceğini yazdı.

BİR ÇOK ÜLKE ZİMBABVE'Yİ TANIDI

Yunanistan Dışişleri Bakanı Yorgo Rallis ülkesinin yeni Zimbabve devletinin bağımsızlığına kavuşmasını memnunlukla karşıladığını belirterek, Atina'nın Zimbabve ile diplomatik ilişkiler kuracağını açıkladı.

İsveç hükümeti de Zimbabve ile diplomatik ilişkiler kurmayı kararlaştırdı.

Sovyetler Birliği Devlet Başkanı Brejnev, Zimbabve Devlet Başkanı Banana'ya gönderdiği kutlama mesajında Zimbabve'yi tanıdığını ve büyükelçi mübadelesi önerdiğini bildirdi.

Yeni Çin Haber Ajansı, Çin Halk Cumhuriyetinin Zimbabve ile büyükelçilik düzeyinde diplomatik ilişkiler kurmayı kararlaştırdığını açıkladı.

Çağlayangil, Banana'ya mesaj gönderdi

Türkiye Zimbabve'yi tanıdı

ANKARA (ÖZEL)

Cumhurbaşkanı Vekili İhsan Sabri Çağlayangil, perşembe gece yarısı resmen bağımsızlığını ilan eden Zimbabve'nin yeni Devlet Başkanı Banana'ya bir mesaj göndererek, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin Zimbabve'deki yeni yönetimi tanıdığını bildirdi.

Zimbabve'nin bağımsızlığını kutlayan Çağlayangil, iki ülke arasındaki dostça ilişkilerin devam edeceğine inandığını belirtti.

Öte yandan önceki gece Zimbabve'nin başkenti Salisbury'de yapılan ve yüz kadar ülkenin temsil edildiği bağımsızlık törenine Türkiye temsilci göndermedi.

Zimbabveliler, bağımsızlığa kavuşmayı büyük gösterilerle kutluyorlar.

Dışişleri Bakanı Poncet açıkladı

"Fransa, Washington ve Moskova'dan bağımsızdır"

PARİS (AA/AFP)

Fransa Dışişleri Bakanı Jean François-Poncet, Millet Meclisinde uluslararası politika konusu tartışılırken söz alarak Paris hükümetinin tavrını açıkladı. Fransa'nın, ABD ve SSCB'den bağımsız olarak siyaset tespit ettiğini söyleyen François -Poncet çeşitli olaylar konusunda şunları belirtti:

* AFGANİSTAN: Sovyet müdahalesi barışın dayandığı ilişki ve dengelere darbe indirmiştir. Önemli olan uluslararası kamuoyunun şiddetle tepki göstermesidir.

* İRAN: Fransa, rehine alma olayını kınamakta ve buna son vermek için çabalamaktadır. Ancak Fransa ile ABD arasındaki dayanışma, Fransa'yı gerektiğinde, en uygun ve en etkili gördüğü önlemleri almaktan alıkoyamaz.

* NATO: Fransa taahhütlerini yerine getirecektir. Ancak bu ittifak içindeki ilişkiler, koruyucu ile korunanlar arasındaki ilişkiler için değildir.

* ORTADOĞU: Kalıcı ve toptan bir çözüm, Filistinlilere bir vatan verilmesi, işgal altındaki toprakların boşaltılması ve İsrail'in güvenliğine saygı duyulması üzerine dayanmalıdır. Fransa, Filistin özerkliği üzerine yapılan görüşmelerin başarısını tehlikeye düşürmemeye çalışmaktadır.

* AFRİKA: Çad ve bütün kıtada barış ve uzlaşmanın sağlanması için Fransa, çalışmaya devam edecektir. Fransa ayrıca Kuzey Afrika ülkeleri ile ilişkilerini sağlamlaştırmak istemektedir.

MUHALEFETİN ELEŞTİRİLERİ

François-Poncet'in açıklamalarından sonra kürsüye gelen Sosyalist Partisi Başkanı François Mitterand ve De Gaulle'cü Couve de Murville, Fransız hükümetinin Tahran'daki rehineler olayını ve Afganistan işgalini kınamakta ''kararsız ve geç'' davrandığını söylediler.

François-Poncet ise cevabi konuşmasında "Fransa'da çeşitli çevrelerin hükümetin dış politikasını eleştirdiğini, ancak kimsenin yeni bir seçenek sunmadığını'' ileri sürdü.

Fransız Komünist Partisinin yayın organı ''L'Humanite'' gazetesi ise, Giscard d'Estaing'in ''Washington yanlısı bir siyaset güttü'' yolundaki iddialarını tekrarladı.

GROMİKO'NUN ZİYARETİ

François-Poncet, Millet Meclisinde yaptığı konuşmada Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Andre Gromiko'nun 23 Nisan günü Paris'e gelerek resmi temaslarda bulunacağını açıkladı Fransa ile Rusya'nın arasında imzalanan ve çeşitli seviyelerde ikili görüşmeleri düzenleyen antlaşma çerçevesinde yapılacak olan bu görüşmeler sırasında Paris yönetiminin Kremlin'in niyetleri konusunda bir araştırma yapacağı belirtildi.

Gromiko'nun Paris ziyareti protokole göre, ocak ayı ortasında yapılması gerekirken, Afganistan işgali nedeniyle bir süre ertelenmişti.

CONTRE
L'ARBITRAIRE
POUVOIR
C'EST TROP

Martinigue'in başkenti Fort-de-France'de yapılan bir gösteri.

Fransız yönetimindeki Martinique Adasında genel grev

PARİS

Fransa hükümeti tarafından ''Denizaşırı Vilayet'' olarak kabul edilen Karayibler Denizindeki Martinique Adasında dün genel grev yapıldı Martinique Adasındaki özerklik yanlısı muhalefet partisi, İlerici Parti (PPM) tarafından yönetildiği bildirilen genel greve başkent Fort-de-France'taki işçilerin yanı sıra ülkedeki bütün şeker kamışı ve muz üreticileri de katıldı.

Martinique Adasını Fransız Parlamentosunda temsil eden milletvekillerinden PPM Başkanı Aime Cesaire, Fransa Radyosuna yaptığı açıklamada, ''Paris hükümeti, ada halkının ekonomik yardım taleplerinin yanı sıra özerklik özlemine de yanıt vermelidir'' dedi.

1790 tarihinden beri Fransız yönetimi altında olan Martinique Adasına 1946 yılında ''Denizaşırı Vilayet'' statüsü verildi. 1100 kilometrekarelik bu küçük adada yaklaşık olarak 600 bin kişi yaşıyor. Martinique Adasında genel grevin Fransa'nın diğer sömürgelerinde de etkili olacağı ve Fransız kuvvetlerinin denizaşırı bölgelere kuvvet gönderebileceği gelen yorumlar arasında yer alıyor.

FRANSA' DA SKANDAL

İçişleri Bakanı cinayet belgelerini hakime vermemiş

PARİS

Fransa'nın eski İçişleri Bakanı ve Devlet Başkanı Giscard d'Estaing'in şimdiki özel danışmanı Michel Poniatowski hakkında meclis soruşturması açılmasına karar verildi. Önceki gün yapılan oturumda, Sosyalist Partinin bir soruşturma önergesini oy çokluğu ile kabul eden Fransız Millet Meclisi, eski İçişleri Bakanının ''De Broglie Olayı'' konusundaki sorumluluğunu araştıracak.

''DE BROGLİE OLAYI''

3 yıl önce karanlık bir şekilde öldürülen RPR Milletvekili Jean De Broglie Devlet Başkanlığı çevrelerine yakın bir kişi olarak tanınıyordu. M. Poniatowski'nin İçişleri Bakanlığı yaptığı sırada bir cinayete kurban giden De Broglie'nin hangi nedenle öldürüldüğü anlaşılamamış ve daha sonra belge ve kanıt yetersizliği gerekçesiyle dosyası kapatılmıştı. Ancak iki hafta önce bir Fransız gazetesi belgelere dayanarak De Broglie'nin ölümle tehdit edildiğini ve polisin cinayet öncesinde yeterli önlemleri almadığını kanıtladı. Aynı gazete Poniatowski'yi sözkonusu resmi belgeleri soruşturmayı yürüten hakime vermemekle suçladı.

Sartre' ın ardından...

Ragıp Duran

Dostu düşmanı belli eden bir olgu da, herhalde ölümdür. Gerçi bizde, ''Merhumu nasıl bilirsiniz?'' diye sorulunca herkes başını sallar. Ama Batı toplumlarında bu adet yok. Sartre'ın ölümünün ardından gelen tepkiler oldukça ilginç. Örneğin, Sovyet hükümetinin yayın organı ''İzvestia'', Sartre'ın ölümünü arka sayfalardan birinde, 5 satırcıkla vermiş. ''Ünlü filozof, romancı ve oyun yazarı Jean Paul Sartre öldü'' demiş, geçiştirmiş. Yani sözümona yorumsuz vermiş. Ama bu veriş tarzı bile bir yorum değil mi?

Gelelim, Fransız Komünist Partisi yayın organı ''Humanite''ye. O bayağı büyük vermiş. Hatta övmüş bile. Ancak, Sartre'ın Sovyetler Birliği'ne karşı tutumundan tek kelime bile yazmamış. Nasıl yazsın?

Basın taramasını sürdürelim. Radikal sağcı diye nitelenen ''L'Aurore'' gazetesi ile liberal sağcı ''Le Figaro'' gazeteleri, merhumun arkasından çok kötü sözler etmiş. Sartre'ın 1978 Kasımında Stutgart hapishanesinde ünlü Alman tedhişçisi Andreas Baader'i ziyaret etmesini fırsat bilerek, Fransız düşünürün tedhişçiliğin ''ruhi babası'' olduğunu öne sürmüş. Halbuki Sartre, Baader-Meinhof çetesinin mücadele yöntemini benimsemediğini açıklamış, ancak Alman hükümetinin uyguladığı cezaevi rejimini de kınamaktan geri durmamıştı. İster radikal olsun, isterse liberal, bu iki gazetenin hazmedemediği aslında Sartre'ın her türlü baskı ve haksızlığa karşı çıkması.

Sartre'ın ardından en doyurucu bilgi ve yorumlar 17 Nisan tarihli ''Liberation'' gazetesinde var. Sartre'ın kurucusu ve Sorumlu Müdürü olduğu bu gazete, 16 sayfasını olduğu gibi Sartre'a ayırmış. Klasik hayat hikayesinden, çeşitli çevrelerin yorumlarına ve Sartre'ın eserlerinden, fotoğraflarına kadar bir dizi tanıtma unsuru yayınlamış. Ama bir de halkın içine girip bir anket yapmış. Örneğin Paris'te Afrikalı işçilerin yoğun olarak oturduğu Barbes Mahallesinde insanlara sormuşlar, ''Jean Paul Sartre'ı tanır mısın? diye. ''Kim o, beyaz mı, zenci mi?'' demişler. Paris Siyasal Bilgiler Okulundaki öğrencilere sormuşlar. ''Saat 14.00'te 'Le Monde'un çıkmasını bekliyoruz. Sorunuza daha sonra cevap verebiliriz'' diye yanıt almışlar. Bir ortaokul kara tahtasında ise şu yazılı imiş: ''Jean Paul Sartre öldü. İmza:Tanrı''

Herhalde Jean Paul Sartre hakkında daha çok mürekkep dökülecek. Ama her şeyden önce onun özgür düşünceye olan tutkunluğu, bağımsızlığa olan bağımlılığı hiç silinemeyecek

''Aydın, kalemi ile kafası ile ezilenin yanında olması gerekir'' diyerek, aydınların görevini, işlevini bir satırda ifade eden bu Fransız düşünürünü 70 yaşında sokakta bağıra çağıra ''La Cause du Peuple'' (Halkın Davası) veya ''Liberation'' (Kurtuluş) gazetelerini satarken görmek, fikir ile eylem arasında bulunması gereken uyumu da ne güzel kanıtlıyor. Değil mi?

Kübalı göçmenler gruplar halinde Havana'dan ayrılıyor

HAVANA

15 gündür Havana'daki Peru Büyükelçiliğine sığınan 10 bin 800 Kübalı göçmenin gruplar halinde Kosta Rika ve Peru'ya gittiği bildirildi. Elçilik ve havaalanı çevresinde toplanan Castro taraftarları ise, göçmenlere karşı şiddet gösterileri düzenliyorlar.

Havana'da bulunan Batılı bir gazeteci, protesto gösterilerinin örgütlü olduğunu belirtirken, Havana yönetiminin yeni göçmen akımını önlemek amacıyla bu tür eylemler düzenlettiğini bildirdi.

Öte yandan, Washington'da bir açıklama yapan ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance, Peru Büyükelçiliği içinde Küba polislerinin bulunmasını, ''Havana'daki baskı rejiminin açık bir kanıtı'' olarak niletedi.

PARİS'TE

Bu arada Paris'in 16. semtinde bulunan Küba Büyükelçiliğinde yangın çıktı. Can kaybına yol açmayan yangının nedeni anlaşılmadı. Ancak yapılan resmi açıklamaya göre, ''Yangın basit bir elektrik kontağından çıktı.'

Çin IMF'ye üye oldu

- Tayvan IMF üyeliğinden çıkarıldı

PEKİN

Çin Halk Cumhuriyeti, Uluslararası Para Fonu'na, Tayvan'ın yerine üye kabul edildi.

Bu konudaki karar, Fon Yönetim Kurulunun, perşembe günü Washington'da yaptığı toplantıda alındı.

Uluslararası Para Fonu tarafından da Washington'da yapılan açıklamada, Çin Halk Cumhuriyeti'nin Fonun sermayesine katkısının, 550 milyon "özel çekme hakkı'' olacağı bildirildi.

Çin Halk Cumhuriyeti'yle Uluslararası Para Fonu yetkilileri arasında, Pekin'de bu konuda bir süreden beri görüşmeler yapılıyordu.

Çin Halk Cumhuriyeti'nin Uluslararası Para Fonundan sonra, Dünya Bankasına da kısa zamanda üye kabul edilmesi bekleniyor.

Bu arada Tayvan da IMF üyeliğinden çıkarıldı.

İLAN

İSTANBUL. 6. İCRA MEMURLUĞUNDAN
Dosya No: 978/9638

Mahcuz olup satılmasına karar verilen (50.000,-)TL değerinde 1 adet siyah astragan kürk ile, (20.000.-)TL değerinde 1 adet Alman malı yarım beyaz tavşan kürk'ün birinci açık artırılması 28.4.1980 günü saat 12,45–13.00 arasında malın bulunduğu T.Halk Bankası Şişli Şb.'nde satılacaktır.

O gün mahcuza verilen muhammen değerin %75'ini bulmadığı takdirde İkinci satışı 29.4.1980 günü aynı yer ve saatte yapılacaktır. İhale karar pulu ile tellaliye resmi alıcıya aittir. Almak isteyenlerin belli gün ve saatte hazır bulunmaları ilan olunur. 16.4.1980

(Basın: 2861-414)

GÜNDEM dışı

«Böyyük Türkiye»nin muazzam gelişmesi

Demirel'in bir zamanlar dilinden düşürmediği bir söz vardı. "Böyük Türkiye". Demirel'e göre Türkiye muazzam bir süratle kalkınıyordu. Ve bu muazzam gelişmenin sonunda bir baktık ki Türkiye dış kredi alamadığı zaman nefes alamıyor. Sanayinin çarkları duruyor.

Bir de yaratılan "Böyyük Türkiye"nin ödediği faturaya bakalım. 1946 ile 1960 yılları arasında Batıdan istediğimiz dış borcun tutarı 2.3 milyar dolar. Yani 14 yılda 2 milyar 300 milyon dolarlık dış borç ile ekonominin çarkları döndürülmüş.

Bir de geçen yıl, bu yıl OECD ile yapılan kredi görüşmelerini hatırlayın! 4.5-5 milyar dolardan başladı, 3-3.5 milyar dolara inildi. Sonunda 2.3 milyar dolara razı olundu. Ama OECD'den gele gele 1.2 milyar dolar gelecekmiş.

Ne kadar muazzam bir gelişme olduğu çok açık seçik görülüyor. 14 yılda alınan dış borç miktarı ve 1 yıl için istenen dış borç miktarı ortada 14 yıllık kredi toplamını bir yılda isteyecek kadar dışa bağımlılıkta büyümüşüz anlaşılan..

DİLİN KEMİĞİ

Başbakan Demirel son ekonomik durumu özetle şöyle değerlendirdi:
Güneş batmıyor, doğuyor!

BİR FIKRA

Ne olmuş

Fransız Haber Ajansının Moskova muhabiri, Sovyet vatandaşlarının uluslararası gelişmeler konusunda yeteri kadar aydınlatılmadığını yazıyor. Örnek mi?

Yaşlı kadın komşusuna gitmiş. Hal hatır sorduktan sonra, konu olimpiyatlara gelmiş. Ev sahibi, gazete okuyan ve radyo dinleyen bir kadınmış. Ve uluslararası alanda son gelişmeleri şöyle anlatmış:

— "Bizim askerlerimiz Afganistan'ı işgal edip, Şahı devirmişler. Sonra da Gorki'ye sürgüne göndermişler. O da orada Amerikalı diplomatları rehin almış. İşte bu yüzden olimpiyatlar yapılmayacakmış."

Doktorun yaptığını yapma

Cüzzamla Savaş Derneğinin düzenlediği Birinci Ulusal Lepra Semineri dolayısıyla Dünya Sağlık Teşkilatından bir heyet yurdumuza geldi. Bilindiği gibi Dünya Sağlık Teşkilatı bu yılı Sigara ile Savaş Yılı olarak ilan etmişti. Teşkilat dünya çapında sigaranın zararları üzerine kampanya başlatmıştı. Biz bu kampanyayı değil de seminer nedeniyle gelen Dünya Sağlık Teşkilatının üyeleri ile seminere katılan bizim doktorlar arasında geçen bir sohbeti sizlere aktaracağız. Çapa Diş Hekimliği Fakültesinde Öğretim Üyeleri toplantı salonunda Dünya Sağlık Teşkilatı uzmanları ile doktorlar sohbet ediyorlardı.

Dünya Sağlık Teşkilatı sigaraya karşı savaş açmıştı, ama, yine de oradaki doktorlardan biri dayanamayıp sigara paketini çıkardı ve heyet üyelerine de sigara ikram etti.

Belçika'dan gelen Prof. Lechat ile Prof. Pattyn ikram edilen sigarayı geri çevirmeden alıp tüttürmeye başladılar. Profesörlerin sigara içtiğini gören doktor merakla sordu, "Peki, sigaraya karşı savaş fikrini ortaya atan Teşkilatın Genel Başkanı Mahler de sigara içiyor mu?" diye sordu... Cevap şaşırtıcıydı. "O sigara değil, puro içer"...

Bu cevap üzerine salonda bir tartışma başladı ve sonunda varılan karar şu oldu: "Doktorun dediğini yap, yaptığını yapma"...

Yeni tahliye sistemi

"Adalet Bakanı Ömer Ucuzal yeni bir tahliye sistemi getirileceğini açıkladı." (TRT Haber bülteninden)

Bakan çok haklı. Önce uzun uzun tüneller kazacaksın, sonra bu kıtlıkta bu pahalılıkta kablo bulup, ampul bulup tüneli aydınlatacaksın...

Elbette kısa sürede bu savurgan tahliye sistemi terkedilip, yeni bir sisteme geçilmeli.

◆

AJDA OKUDU, BAKAN YORUMLADI

Ajda Pekkan "Petr-Oil" şarkısıyla Eurovision Şarkı Yarışmasına katılmak üzere Lahey'e giderken Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Esat Kıratlıoğlu 5. Petrol Kongresinde yaptığı konuşmada durumu şöyle değerlendiriyordu:

"Petrol dünyada bir sorun olmuştur. Bugün petrol, şarkılara konu olacak bir aşk haline gelmiştir."

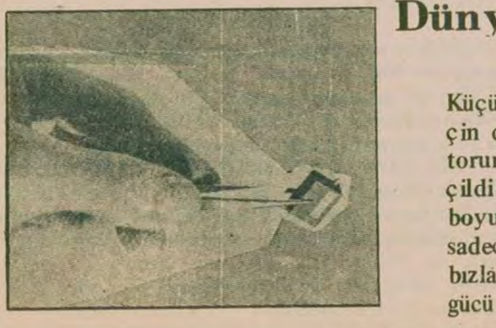

Dünyanın en küçük motoru

Küçük aletleri çalıştırmak için dünyanın en küçük motorunun seri imalatına geçildi. Motorun eni 7 mm, boyu 16 mm, genişliği ise sadece 12 mm. Ancak cımbızla tutulabilen motorun gücü ise 70 milivat.

BUNLAR ANNELER...

BUNLAR DA ÇOCUKLAR. HEPSİ İMTİHAN HEYECANI İÇİNDE...

Elene elene...

Yukarıdaki resimde Türkiye eğitiminden bir tablo görülüyor. Üstte, geçen günlerde yapılan yabancı dille eğitim gören Anadolu Liseleri ile parasız yatılı devlet okullarının imtihanlarına giren küçükler görülüyor. İkinci fotoğrafta ise çocuklarının imtihandan çıkmasını bekleyen anneler...

Hepsi de imtihan heyecanı çekiyor. Umut, çocuklarının daha güzel geleceklere kavuşması... Çocukların kaderi Türkiye'de hâlâ doğdukları gün çiziliyor aslında. Ama daha sonraki yıllarda örneğin ilkokuldan başlayarak çocuğun geleceği biraz daha belli oluyor. Daha önceki yıllarda öğrenciler sadece üniversiteye girebilmek için uğraşırlardı. Şimdi bu uğraş ilkokuldan başlıyor. İlkokulu bitiren çocuk ailenin imkanları varsa özel hocalar ve kurslardan geçiyor ve bir dizi "seçkin" okulun imtihanına girerek geleceğini iyileştirmek istiyor. Elenenin şansı azalıyor. Bu böylece üniversiteye kadar sürüyor. Eşitsizlik eşitlenecek yerde daha da büyük eşitsizliklere dönüşüyor. Elbette bir de hâlâ okulsuz köylerde veya bir derslikte beş sınıf birden okuyan çocuklar var ki, onlar zaten baştan bütün şanslarını yitirmişler...

Tur, tur, Batur

(Baştarafı 1. sayfada)

Yıllar önce, 12 Mart'ın dörtlüsünden Faruk Gürler de böyle, ilkönce güvenli, sonra endişeli, sonra yenik ve lacivertler içinde bir sırtla külçeleşmiş kalmıştı aynı salonda. Ben politikacı değilim, ne yengiyi ne yenilgiyi ne 12 Mart'ı unutabilirim.

Günahı söyleyenlerin boynuna, Gürler'in yenilgisinde Sayın Muhsin Batur'un eli olduğunu söylerler.

Şu anda tepeden bakıyorum, Muhsin Batur'un inanılmaz narinlikte eli oturduğu sıranın düğmeleri ile oynuyor. İkide birde de gerilimli parmakları tamburlar çaldırıyor sıraya.

Zordur o gergin beklemeler, he ya, zordur.

Turlar dönüyor. Ben diyorum ki, Muhsin Batur'un kazanma olasılığı çok az. Binde 30 belki. Ama o otuzu da hesaba katıyor ve buruluyorum: Ben politikacı değilim unutamam.

Zaman zaman içinde, tenhada, işkenceciler gürlüyorlardı:

—Ağabeyini de buraya getireceğiz.

Ağabey Muhsin Batur'du.

Çuvalladınız işkenceci kardeşlerim. Ağabey neden düşsün elinize? Ağabey akıllı, fikirli, ölçülü, önlemli, fıstık gibi ağabeydir. Arzunuz kursağınızda kaldı. Hoş sizin de kursağınıza bir şey olmadı ya.

Ben derim ki:

—Oylarının doruğunda, Muhsin Batur, döngülerin kısırlığını çözemeyeceğini anlayıp çekilecek.

—Ya seçilirse görürsün gününü Nimet Arzık!

Göreceğim kadar gün görmüşüm. Kim seçile kim seçilmiye bana bir şey yazmaz. Ama ben bunca alım çalımdan sonra seçilemezsem güç yaşarım.

Zaten oyların doruğunda çekilirse, tesellisi de peşinden yakasına yapışır insanın: "Kırkbirinci veya kırkikinci tura kadar, en çok oy alan bendim diye koskoslanabilir."

AŞAMALAR VE DESTEKLEYİCİLER

Muhsin Batur'un baş destekleyicisi, Uğur Alacakaptan geldi yanına oturdu ve kafa kafaya verip fiskoslaştılar. Muhsin Batur ona elindeki kısa oy hesaplarını gösterdi.

Kendi kulisini kendi yapmıştı Muhsin Batur, o grupla, bu grupla, şu grupla. Oy toplaya toplaya, kırlarda papatya toplar gibi kırkbirinci tura varmıştı. Papatyaların yapraklarını yolması kalmıştı, "olacak olmayacak" diye.

—Kuzum Uğur Alacakaptan, 12 Mart'ta cezaevini boylamamış mıydı?

—Enlemişti de boylamıştı da. Ama o üstün kişiydi, kişisel gücenmeleri çoktan arkasında bırakmıştı. Öbür destekleyiciler de onun gibi süper kişilerdi: Muammer Aksoy, Altan Öymen. Onlar da 12 Mart'ta cezaevini hem enlemişler hem boylamışlardı. Üstelik Altan Öymen'in çok komik bir 12 Mart öyküsü vardı. O zamanlar o mizah sahibi idi. Çevresini güldüre güldüre anlatmıştı. Gene kendisi anlatsın. Altan Öymen, hani seni gözlerin kapalı açık havaya çıkarmışlardı ya...

En ateşli destekleyicilerden Muammer Aksoy'la salona girmeden konuşmuştum. Sabun köpüğü gibi cümleler dökülmüştü dudaklarından:

—Ben kendimi değil, ülkemin yararını düşünüyorum. Bana Sayın Batur'dan bu adaylığa daha layık başka birini göstersenize burada.

Yavaş Hocam arkadaşlarını harcıyorsun. Bu yüce toplulukta bir tek kişi mi var? Koca bir ormanı bir tek ağaca mı feda ediyorsun, sözle dahi olsa! Ama Hocayı yanıtlamadım çünkü kopuk cümleye karşı, kopuk cümle çıkaramam ki ben. Ömür boyunca kopuk biriktirmedim ki.

Şirindir Hoca!

Sonra ben, kişisellik gütmeden yaşayamam. Kırgınlıklarım vardır. Dargınlıklarım vardır. Bunca ruh asaletim yoktur. Bunca asalete can kurban... Zaten kırk kez kurban olmuş o can.

Muhsin Batur, narin elleriyle, elektrik düğmeleriyle oynamaya ve tambur çalmaya devam ediyordu. Yanına gidip gelen çoktu. Herkes birbirine yürek veriyordu. Herkes CHP'nin nice bozuk çalmalara karşın, nice birlik içinde olduğunu görüp kıvançlar duyuyordu.

Bir yakınım milletvekili kulağıma:

Hey Tanrım, hiç bir disipline uyamamış olan ben nerde ise komplekse kapılacaktım.

Arkamda bir gazeteci arkadaşın derdi ise başkaydı:

— Cahit Karakaş'ın, dağıttığı ismini taşıyan anahtarları gördün mü, Roma'da yaptırmış.

Hey Tanrım, gene komplekse kapılacağım. Çünkü ben ne anahtar yaptırdım ne dağıttım.

Gene kulağımda Muammer Aksoy'un sesi vızıldıyor:

— 12 Mart... Sonu başlangıcına uymadı...

Öyledir, öyledir Hocam, turların sonu da bazen başlangıcına uymaz!

Kürsüde Memduh Ekşi, Cahit Karakaş'ın yerini almış, yüreği mi dayanamamış ne Sayın Karakas'ın bunca turu. "dıştan" izlemeye?

Zaten Karakaş kürsüde olsa kupkuru ve yerinde komut verirdi.

— Sayın üyeler, oy pusulalarınızı, oy hücrenizin içinde yazın.

Politikacıların çoğu, "Bakın ben disipline nice uydum" demek için açık açık yazıyorlardı, disiplinli; gönüllerinin tuttuğu ismi.

Oy hücresi de kürsüye yapışıktı, bir taraftan girip bir taraftan çıkan gölgelerle dolup boşalıyordu.

Bence, bu işin birkaç aşaması vardı:

1. Antrenmanlarda olduğu gibi, ısınma aşaması,

2. İşin ciddileşmesi aşaması ama tam değil. O aşamadaydık.

3. Tam ciddileşmesi.

4. Bilemiyorum. Belki üçüncü aşamada iş biter ama pek sanmıyorum.

Birinci tur tamamlandı. Sonuç ilan ediliyor, Bilgiç 204 oy.

Batur 290 oy.

Tam Süleyman Demirel'in yanında oturan, ilk sırada Bilgiç'in yüzünü şu anda göremiyorum. Batur'a gelince, "çekilebilirim" demeye başlamışken birdenbire canlandı, kutlama yarışmaları oldu. Uğur Alacakaptan'ın alnında güneşler çakıyordu.

Hey gidi çelişkiler dünyası!

Mataracı abimiz bütün mataracılığıyla Batur'a omuz veriyordu:

— 28 oyumuz kaldı. Bir omuz atmasıyla bu iş biter.

—At abicim omuzunu at da tutalım.

Fotoğrafçılar resim üstüne resmini çekiyorlardı Batur'un.

İKİNCİ TUR

Sonracığıma, işte, ikinci tur dönmeye başladı. Muhsin Batur salondan çıkmıştı. O turun da sonu geldi: Muhsin Batur 254 oy, Saadettin Bilgiç 224 oy.

İnsanın kalbi durur bre!

Oy hesabını tutanların yanından Uğur Alacakaptan sönük dönmüştü.

(Geç girdin politikaya arkadaşım, geç girdin, nice jet hızıyla yükselmiş olsan, deney birikimin yok)

—Peki şimdi n'olacak?

— Tam Eurovision yarışmasına yaraşır bir isim. Peki şimdi n'olacak?

Dünya dönmeye devam edecek, turlar da dönmeye.

Gene Faruk Gürler geldi gözümün önüne. Seçim sonuçlandıktan sonra yapayalnız çıkmıştı. Meclisten Faruk Gürler.

Sayın Muhsin Batur'un yanında şimdilik Altan Öymen vardı koridorlarda; o da ondan, Genel Başkanına durumu anlatmak için ayrılacaktı.

Gazeteci arkadaşımız Şemsi Kuseyri Muhsin Batur'a yaklaştı, ne dediğini duyamadım.

Muhsin Batur'un yanıtını duydum:

— Anlamıyorum, hiç anlamıyorum.

Eh evvel zaman içinde kalbur saman içinde deve tellal iken horoz hammal iken Sayın Faruk Gürler de anlamamıştı başına geleni. Kolay anlaşılır şey mi politika?

Pazarlar eskisi kadar kalabalık değil

Ateş pahası fiyatlardan esnaf da, müşteri kadar şikayetçi. Öyle ya, kuru soğan olmuş 50 lira, pırasa desen o da öyle.

AYTEN ERBAY

ALMIŞ başını giden fiyatlar, halkın ucuz yiyecek ihtiyacını karşılayan semt pazarlarında da durgunluk yarattı. Artık semt pazarları eskisi kadar kalabalık değil. Bir zamanlar aralarında büyük farklar olan pazar ve manav fiyatları arasındaki farkın giderek kapanması, halkın pazara olan ilgisini azalttı.

Pazara gidenler pırasanın 50, baklanın 40, bezelyenin 70 liradan satılması karşısında çoğu zaman filelerini dolduramadan evlerine dönüyorlar. Bir zamanlar pazarların sembolü olan "küfeciler" ise çoktan tarihe karıştı.

Salı günü Okmeydanı'nda kurulan semt pazarında konuştuğumuz yaşlı bir teyze şöyle dedi:

"Kuru soğan olmuş 50 lira, pırasa desen yine öyle. Almaya güç mü yetiyor? Eskiden her pazara çıkışımda üç-dört kilo aldığım soğandan bugün ancak bir kilo ya alabiliyorum ya da onu bile alamıyorum. Artık bazı haftalar pazara bile çıkmıyorum. Çünkü fiyatlara bakıyorum, burdakiyle manavdaki arasında pek bir fark yok."

Ateş pahası fiyatlardan pazar esnafı da şikayetçi. Yüksek fiyatlar esnafı halden aldığı malı düşük bir kârla satmak zorunda bırakıyor. Hal Müdürlüğünün belirlediği "pazarlarda satış fiyatı"na göre, pazarcıların 70 liraya halden aldıkları domatesi 89.5 liraya satmaları gerekiyor. Ancak domates pazarda 80 liraya satılıyor.

Bir pazarcı bu durumu şöyle açıklıyor:

"Zaten satışımız eskisine oranla yarıdan fazla düştü. Bir de gerçek fiyatlarıyla satarsak hiç satış yapamayız."

Fakat pazar esnafının kârlarından kısıntı yaparak sürüm yapma gayretinin pek bir sonuç vermediği, pazar yerlerinin eski cıvıl cıvıl görünümünü kaybetmesinden belli oluyor.

İstanbul'da Pazar, Migros, manavda sebze ve meyve fiyatları

Sebze ve meyve	Semt pazarı	Migros	Manav
Ispanak	20	17	40
Semizotu	60	45	70
Pırasa	50	–	50
Karnıbahar	30-40	–	–
Havuç	20	21	30
Kereviz	40	–	30
Turp	30	17	30
Bakla	40	45	40
Kabak	–	65	70
Bezelye	70	85	60
Ayşekadın fasulye	250	220	250
Domates	80	85	70
Sivri biber	250	220	250
Amasya elması	50	37	40
Starking elma	25	42	50
Portakal	35	17	60
Greyfurt	–	32	50
Muz	100	110	100
Çilek (25 tanelik kutuda)	–	–	125

15 yıllık pazarcı Ahmet Kazancı:

"Pazarcılık mesleği de özelliğini kaybetti"

Haldeki fiyatların çok fazla olmasından pazarcılık yaparak geçimlerini sağlayanlar da şikayetçi. Siirt'ten gelerek burada çalışıp on nüfuslu ailesine bakmak zorunda kalan Ahmet Kazancı (soldan ikinci) şöyle diyor:

"Sekiz kardeşime, anneme, babama bakmak için onbeş yıldır gurbetteyim. Çalışıp kazandığımın yarısını onlara göndermek zorundayım.

"Her şeyin pahalılaşması sonucu bizim mesleğimiz de özelliğini kaybetti. Biz altı kişi birlikte pazara gidiyoruz. Onbin liralık mal aldık. Elimize adam başı iki-üç yüz lira geçiyor. Ben bu parayı aileme mi yollayayım yoksa kendime mi bakayım. Ne yapacağımı şaşırdım. Bu gidişle meslek değiştirmek zorunda kalacağım."

İstanbul Halinde sebze ve meyve fiyatları

Ispanak	*.25 Tl.*
Semizotu	*.40 "*
Pırasa	*.35 "*
Karnıbahar	*.50 "*
Havuç	*.25 "*
Kereviz	*.30 "*
Turp	*.40 "*
Bakla	*.50 "*
Kabak	*.70 "*
Bezelye	*.60 "*
Ayşe kadın fasulye	*.250 "*
Domates	*.130 "*
Sivribiber	*.250 "*
Amasya elması	*.40 "*
Starking elma	*50 "*
Portakal	*.50 "*
Muz	*.125 "*
Çilek (kg.)	*.350 "*

Çileğin tanesi 5 lira

Küçük bir kutu içinde 20-25 tanesi 125 liraya satılan çileğin tanesi 5 liraya geliyor.

En ucuz sebze: Ispanak

Pazarların, manavların sattıkları sebzeler arasında en ucuzu ıspanak. Kilosu yirmi lira olan ıspanak aynı zamanda en çok satılan sebze. En pahalısı ise 500 lira ile patlıcan.

Turfanda meyvelerin fiyatı ise ateş gibi. Çileğin tanesi beş liraya gelirken, eriğin kilosu 200 lira. Bunun yanında karpuzun kilosu 200 yeni dünyanın kilosu ise 300 lira.

Laf kalabalığı

(Baştarafı 1. sayfada)

Oğuz Aygün televizyonda Cumhurbaşkanını şöyle tanımlıyordu: Mehabet sahibi, manevi yüceliğe sahip haşmetli, küçük devletleri büyültecek bir belagata sahip üstün nitelikte bir insan. Bütün televizyon izleyicileri Oğuz Aygün'ün bu tanımlamalarını duyunca ister istemez AP'nin adayı Sadettin Bilgiç'i hatırladılar. Vatandaşın yüzünü bir gülümseme kapladı. Sadettin Bilgiç bu tanımlara tıpatıp uyuyordu doğrusu!

MHP adına konuşan İhsan Kabadayı dinleyicilere göstermeden, yazdığı metni okumaya çalıştı. Ancak programı yöneten Zeki Sözer "O elinizdeki metnin tamamını okuyacak mısınız?" diye sorunca Kabadayı'nın foyası meydana çıktı. Kabadayı "Azamet, haşmet, tarih, uhuvvet büyük devlet, maneviyat, kahramanlık vb." türünden laflarla meseleyi geçiştirmeye çalıştı. Öte yandan Korutürk'ün "Pan-İslamizm ve Pan-Türkizm" konusundaki görüşlerini hedef aldı. Program boyunca ikide bir eski bir asker olduğunu hatırlatma gereğini duyan bu kabadayı, herhalde Atatürk'ün Pan-İslamizmi ve Pan-Türkizmi mahkum eden sözlerini unutmuştu.

CHP sözcüsü Metin Tüzün diyalog çağrısını tekrarladı. MSP sözcüsü Hasan Aksay haklı olarak Cumhurbaşkanlığı seçim sistemini eleştirdi. Ama bütün bunlar da vatandaşın kafasını açmaya yetmedi.

Halk boş laf kalabalığından bir şey anlayamadı. Gözler açık, net çözümler bekliyor. Böyle çözümler getirecek devrimci bir parti arıyordu.

TEŞEKKÜR

Zeynep ve Davut Bulut'un kızı, İsmail, Hasan, Arife, Fatma, Selvi, Hüsniye ve Zehra'nın kızkardeşi, Ali Bayrak'ın eşi ve küçük Eylem'in annesi

Kibar Bayrak'ı

yakalandığı hastalık sonucu hayatının baharında kaybettik

Bu acı günümüzde bizleri yalnız bırakmayan, acımızı paylaşan,

Aydınlık gazetesi çalışanlarına, Türkiye İşçi Köylü Partisine ve bizi arayan tüm yakınlarımıza teşekkür ederiz.

Ailesi

Menkulün Açık Artırma
İLANI
TC
Kartal 2. İcra Dairesi
Dosya No: 1980/318 T.

Bir borçtan dolayı hacizli ve aşağıda cins, miktar ve kıymetleri yazılı mallar satışa çıkarılmıştır.

Birinci artırma 5/5/ 1980 günü saat 16.00 ila 16.15'de Soğanlık Atatürk Cad. No: 119'da yapılacak ve o günü kıymetlerinin %75'ine istekli bulunmadığı takdirde 6/5/1980 günü aynı yer ve saatte 2. artırma yapılarak en çok fiat verene satılacağı ve satış şartnamesinin icra dosyasından görülebileceği, fazla bilgi almak isteyenlerin yukarıda yazılı dosya numarasıyla icra memurluğuna başvurmaları rica olunur. 7/4/1980

Muhammen kıymeti Lira Krş.	Adedi	Cinsi (Mahiyeti ve önemli nitelikleri)
1.000.000.00	1	Mādein France (Tıra x Ca Vator K. 955 Tip 64. J. 2142 Seri nolu Sarı renk Paletli CATERPİLLAR (Yol Kazma makinası) Beyannameye göre 69 71 Üç dil

(Basın: 2838-413)

Mehmet Başaran'ın 1979 Orhan Kemal Ödülünü kazanan

"MEMETÇİK MEMET"

romanı üzerine tartışma
Konuşmacılar: Mehmet Başaran, Osman Şahin, Behzat Ay
Yer: Tünel Kültür Sanat Evi İstiklal Cad. 483/5 (İsveç Konsolosluğu yanı)
Tarih: 20 Nisan 1980
Saat: 15.00

AYDINLIK ARŞİVİ İÇİN

Kartoteks dolabı (FİŞ ÇEKMECESİ) ARIYORUZ

Bu konuda gazetemize bağışta bulunmak ve yardım etmek isteyenlerin 26 54 37'ye başvurmalarını rica ederiz. **Aydınlık**

İSİM DEĞİŞİKLİĞİ

Yenimahalle 3. Asliye Hukuk Mahkemesinde Fatoş olan adımı İlknur olarak değiştirdim.

İlknur YAMAN

Fiyatındaki düşme nedeniyle günün yiyeceği olmaya aday olan yumurtalardan bir müşteri alırken

(Fotoğraf: Ayten ERBAY)

Her şeyin fiyatı artarken yumurta ucuzluyor

İSTANBUL (ÖZEL)

•Bundan bir-birbuçuk ay öncesine kadar sekiz buçuk liradan aldığımız yumurtanın daha da düşeceği söyleniyor.

Konuştuğumuz satıcılar yumurta fiyatındaki bu düşmenin nedenini havaların ısınmasına ve sıcakta yumurtanın fazla dayanmamasına bağlıyorlar. Satıcılar ayrıca civciv mevsimi olması nedeniyle yumurtaların bozuk olabileceği kuşkusunun satışların azalmasına ve fiyatların düşmesine neden olduğunu söylüyorlar.

Yumurtanın böylece tek ucuzlayan madde olması karşısında vatandaşlar "Keşke diğer mallar da böyle ucuzlasa" diyorlar.

Türk-İş, IMF ile görüştüğünü reddetti

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş IMF heyeti ile görüşme yaptığını reddetti. Türk-İş yetkilileri IMF heyeti ile görüşme yapılmadığını, ancak AET'nin Ankara Temsilcisi Robert Cox ile bir görüşme yapıldığını söylediler.

Bazı gazetelerde çıkan "Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier ile iki kişilik IMF heyeti gizli bir görüşme yaptı. IMF' nin ücretlerin dondurulması önerisine Türk-İş karşı çıktı" yolundaki haberleri yalanlayan Türk İş "Biz AET'den Robert Cox ile görüştük. Ancak onlara Avrupa'daki işçilerimizin sorunları konusunda fikirlerimizi söyledik" dediler.

Tümas, İstanbul Üniversitesinde yemek ücretlerinin artırılmasını protesto etti

İSTANBUL (ÖZEL)

TÜMAS İstanbul Şubesi, İstanbul Üniversitesinde yemek ücretlerinin yükseltilmek istendiğini belirterek, "Ücretlerde ve maaşlarda hiç bir gerçek artış sağlanmadan yapılmak istenen bu zamları şiddetle protesto ederiz" dedi.

TÜMAS'ın açıklamasında, İstanbul Üniversitesi Ünyek Müdürlüğü yetkililerince önümüzdeki günlerde, memur yemekhanesinde daha önce 15 lira olan yemek ücretinin 25 liraya, daha çok öğretim üye ve yardımcılarının devam ettiği profesörler evinde ise daha önce 50 lira olan yemek ücretinin 100 liraya yükseltilmek istendiği belirtildi.

TİKP Başkanlık Kurulu üyesi Camkıran' a pasaport verilmiyor

ANKARA (ÖZEL)

TÜRKİYE İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Mustafa Kemal Çamkıran'a pasaport verilmiyor. Ağustos 1979 da pasaport için başvuran Çamkıran'a bugüne kadar hiç bir resmi cevap da verilmedi.

TİKP Başkanlık Kurulu üyesinin çeşitli makamlara yaptığı başvuruların cevapsız kaldığı öğrenildi.

İçişleri Bakanlığının bu konuda resmi bir cevap vermekten kaçınarak Danıştay yolunu kapamaya çalıştığı bildirildi.

Vatandaşlar bu tehlikeli canbazlığı yapmaya zorlanıyor

Vapur yolcularına azap çektiriliyor

Biletlere yüzde 100-400 zam yapan Şehir Hatları Vapur İşletmesinin, yolculara her türlü saygısızlığı reva gören anlayışında bir değişiklik olmadı. Bordosuna yanaşan geminin kaptanı geç kalmasını kapatmak için yolcuları iskeleye indirmeden hareket etmeye kalkışınca yüzlerce kişi canını tehlikeye sokarak kendisini karşıya attı. Kaptanın yolculara "cambazlık yaptırmasını protesto etmek isteyenler ise gemi personelinin hakaretine maruz kalarak tartaklandılar.

(Fotoğraf: Korhan ATAY)

Rus usulü protesto bastırma

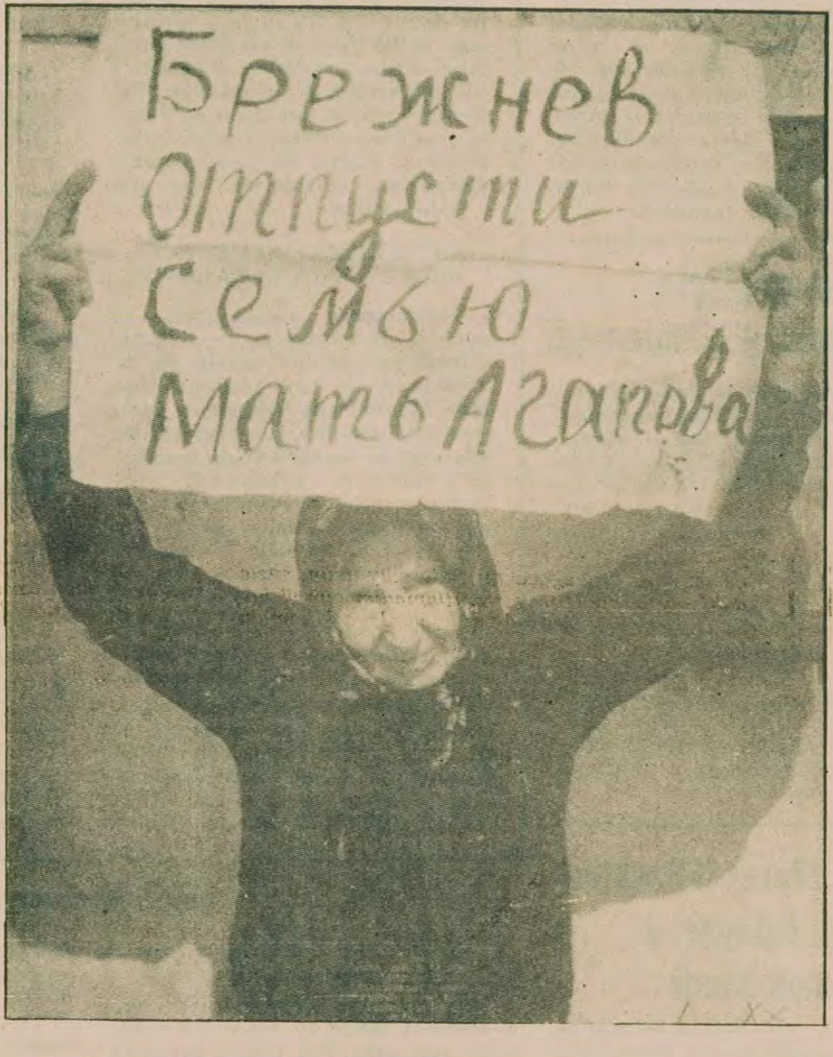

●

Resimde gördüğünüz yaşlı kadın Moskova'daki Kızıl Meydanın ortasında durmuş oğluna yapılan haksızlığı, ailesine yapılan baskıyı protesto ediyor. Denizci olan oğlunun çalıştığı gemi İsev'in Göteborg limanına uğradığında oğlu şehirdeki mağazaların vitrinlerindeki bir televizyonda maç seyrederken geriye dönüş saatini kaçırıyor. Vay sen misin geç kalan! Oğlanı İsveç'e göç etmeyi istemekle suçluyor ve yanındaki arkadaşıyla birlikte bir kamaraya hapsetmek istiyorlar. Ancak iriyarı oğlan kamaranın kapısını kırarak kaçıyor ve bu kez gerçekten İsveç'ten sığınma hakkı istiyor. İşte yaşlı kadın da, Rusya'da kalan gelini ve torunuyla birlikte oğluna kavuşmak istiyor. "Brejnev, bırak ailecek gidelim" Elindeki pankartta bunlar yazılı.

●

●

Gördüğünüz gibi yaşlı anne oğluna kavuşma isteğini taşıyan bir pankart taşımaktan başka birşey yapmıyor. Ama bu bile Rus polisi için kabul edilemez bir suç. Hemen çevredeki bir polis koşuyor ve kadının elindeki pankartı yırtıyor. Bununla yetinse iyi. Bir yandan da eliyle yaşlı kadının ağzını kapayıp bağırmasını engellemeye çalışıyor.

●

●

Yaşlı anneyi durdurmaya bir polis de yetmiyor. Sivil bir KGB ajanı da olay yerine koşuyor hemen. Öte yandan, aynı gün aşağı yukarı aynı saatte Avusturya'nın başkenti Viyana'da da benzer bir olay yaşanıyor. Bu kez bir gösteri sırasında apar topar yakalanıp sınır dışı edilen kişi yaşlı annenin oğlu Valentin. Valentin, 15 Haziran 1979'da ABD Başkanı Carter'la SSCB Devlet Başkanı Brejnev'in silahsızlanmayla ilgili SALT-2 anlaşmalarını imzaladıkları binanın önünde gösteri yaptığı için Avusturya polisince İsveç'e gönderiliyor. Öykümüzü bitirmeden önce birşeyi daha hatırlatalım: Valentin'le birlikte gemiye hapsedildiğini söylediğimiz arkadaşı, şu anda "kapitalist bir ülkeye kaçma" suçlamasıyla 5 yıl için bir çalışma kampına kapatılmış durumda.

●

Mahkeme, Merkez Bankası yönetiminin değiştirilmesi talebini reddetti

ANKARA (AA)

TÜRKİYE Cumhuriyeti Merkez Bankası yönetiminin değiştirilmesi ile ilgili teşebbüslerin yeni bir safhaya girdiği öğrenildi.

Merkez Bankasının 30 Nisanda yapılacak olan yıllık genel kurul toplantısı gündemine seçim maddesinin konulmasına ilişkin Maliye Bakanlığının yazılı talebi, Banka Yönetim Kurulunca kabul edilmemiş, genel kurulun seçimsiz bir gündemle yapılacağı ilan edilmişti.

Maliye Bakanlığı bunun üzerine mahkemeye başvurarak 30 Nisanda yapılacak genel kurula yönetim kurulunun yeniden seçilmesi için tedbir kararı isteminde bulunmuştu.

Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesinde açılan bu dava Maliye Bakanlığının aleyhine sonuçlandı. Mahkeme Heyeti, Banka Kanununa göre, "Yönetim Kurulu üyelerinin görevlerinin üç yıl sürmesi gerektiğini ve bu sürenin henüz dolmadığını" belirterek, seçime gidilemeyeceğini hükme bağladı.

Bu durumda, Maliye Bakanlığının Merkez Bankası yönetimini değiştirme teşebbüsü yeni boyutlar kazandı. Hukukçular, mahkemenin kararına rağmen, büyük hissedar durumunda olan Maliye Bakanlığının genel kurulda yönetimi değiştirebileceğini belirtiyorlar.

Bu konuda, Anadolu Ajansı ile ilgili bir kararın da emsal teşkil edebileceğini belirten hukukçular, AA yönetiminin 1978 yılı mart ayında yapılan genel kurul toplantısında, gündemde seçim ve azil olmamasına rağmen, değiştirildiğine dikkat çekiyorlar.

40 yıl sonra

Köy Enstitülerini nasıl değerlendiriyorlar?

Hazırlayan: Mehmet Yeşil

Binyazar: "Türkiye kuramsal bilgilerle yetişmiş kalem efendilerinin tutsağıdır"

— Köy Enstitülerinin kuruluşuna çeşitli tepkiler olmuştur. O dönemde karşı çıkanlar ve destekleyenler kimlerdi?

BİNYAZAR: Bu sorunuzu yanıtlayabilmek için o zamanın Meclis tutanaklarını incelemek gerekir. Bir soruşturma kapsamında bu ayrıntıya girme olanaksız. Ancak, değerli dostum Mustafa Ekmekçi'nin ilginç bir incelemesini buldum. Ekmekçi, "Yeni Toplum" dergisinin "Köy Enstitüleri Özel Sayısı"nda ayrıntılı biçimde bu konuyu ele alıyor. Ekmekçi'nin değindiği çok önemli bir sorunu buraya aktarmak istiyorum: İnönü, 1939 sonbaharında Trakya manevralarından dönerken Hasan-Ali Yücel'e şunları söylüyor: "Manevralar sırasında gördüm ben, birçok yeni silahlar var ki, okumuş erler istiyor. Biz aslında köylü çocuklarını başka nedenlerle okutmalıyız ya, bu silahları öğrenip kullanabilmek için iyi eğitim görmek gerek. Eğitmen projesi de iyi sonuç verdi. Sen bana acele bir proje hazırla." İnönü'nün bu konuya askerce baktığı açıkça görülüyor. Elinde üstün silahlar bulunduran ulusların savaşta başarı gösterdiklerine tanık oluyor. Ülkenin insan gücünün yetişmesine bağlı bu. Oysa Hasan Ali Yücel bir eğitimcidir, soruna bu açıdan bakması doğaldır. Köy Enstitülerinin kuruluşunda bu bakış önemlidir. Sorunun bu yönüne Hasan Ali Yücel'den önce, Bingöl Milletvekili Feridun Fikri değinir: "... Köy Enstitüleri, memlekette ilmi bir surette köylüyü kalkındırmak ve köylüyü terbiye etmek ve köylüye cihanı anlatmak için büyük bir teşebbüstür. Fakat bu teşebbüs köylüyü şehre getirmek teşebbüsü değildir. Köylünün köyüne, arazisine sevgi ile bağlı olarak köyünde çalışması için yapılmıştır." Hasan Ali Yücel, Köy Enstitülerinin bir sınıf ve zümre yaratma amacı taşımadığını özellikle açıklayarak, şunları söylemektedir: "... Bizim arzumuz, bir arkadaşımızın da burada izah ettiği gibi, köyün içerisinde bilgili, sıhhatli, memleketine bağlı ve müstahsil vatandaş yetiştirmektir. Yoksa köylüyü, bu arzettiğim bilgi ve melekelerle teçhiz edip onları şehre akın eder vaziyete getirmek değildir. Onları müstahsil, kendi tarlasında ve muhitinde kuvvetli yapmak ve istihsal kabiliyetini artırıp memleketin sosyal seviyesi kadar ekonomik seviyesini de yükseltmektir."

Kuruluş görüşmelerinde Köy Enstitülerine doğrudan karşı çıkan olmaz. Celal Bayar, Menderes, Fuat Köprülü, Yahya Kemal Beyatlı gibi ünlülerin oylamaya katılmadıkları biliniyor. Ama sonradan, Köy Enstitüleri öğrenci yetiştirmeye başlayınca söylenmeler başlıyor. Örneğin büyük toprak sahibi, Eskişehir Milletvekili Abidin Fotoğlu 1943'te şunları söylüyor: "Bunlar yetiştikleri zaman bizim kafamızı keserler..." Şu söz de Reşat Şemsettin Sirer'in: "Sen bunları (köylüleri) okutuyorsun ama, sonra başımıza iş çıkarmasınlar...." Köy Enstitülerine önceleri doğrudan karşı çıkmayan Emin Sazak da, zamanın Başbakanı Şükrü Saraçoğlu'na, "Bunlara toprak verilecekmiş... Peki, tohumu, sabanı, hayvanı kim verecek?"

Mecliste 20 Ocak 1954'te görüşme Köy Enstitülerinin kapatılması üzerine değildir, "Köy Enstitüleri ile İlköğretmen Okulları birleştirilecektir." Bu görüşmede Rize Milletvekili Ahmet Morgil, Köy Enstitülerinin üstün kalitede öğretmen yetiştiremediğini yarı kapalı biçimde anlatmaya çalışır. Ama şunları söylemeden de edemez: "İşin daha feci tarafı, bir verem mikrobu gibi daima zaif ve buhranlı bünyeleri arayan sol cereyanları da maalesef birçok yerlerde bu müessesenin bünyesine sokulmak istenmiştir..."

Mustafa Ekmekçi'nin yargıları doğrudur: "Gerçekte Köy Enstitüleri, onu kuran CHP'nin iktidarında yine onun elleriyle kapatılır. Demokrat Partinin yaptığı sadece bunu yasallaştırmak olur."

Böylece sol cereyanlar önlenmiş olur. Türk eğitim düzeninde büyük bir atılım olan bu kuruluşların kapatılmasıyla nasıl çağdışı kaldığımızı kimse düşünmez. Bugün yükseköğretiminden ilköğretimine değin nasıl bir eğitimsel yozluk içinde bocaladığımızı da kimse gözönüne getirmiyor. Çıkarcıların kendi buyruklarına göre düzenledikleri bu başıbozukluk bakalım ne zaman düzeltilecek?

— Köy Enstitülerinde eğitim biçimi neydi? Bugün yeni bir girişim olsa, eğtim nasıl ele alınmalıdır?

BİNYAZAR: Yukarıda da değindim, Köy Enstitülerindeki eğitim, Tonguç'un deyimiyle iş eğitimidir, kişiyi iş içinde eğiten bir düzendir. Kuramsal bilgileri somut olarak görmeyi amaçlayan bir iş eğitimi anlayışı yaygınlaştırılmak istenmiştir. Başka bir yönüyle Köy Enstitüleri, Hasan Ali Yücel'in sınırlarını çizdiği gibi üretici eğitimdir. Kişi kendi ürettiğinden yararlanmayı bilmelidir. Kendi emeğinin ürünüyle geçimini sağlamalıdır. İnsanın boşa giden tüm zamanlarını değerlendiren bir eğitim düzenidir bu. Okulda okunacak, tarlada üretilecek, kişi kimseye boyun eğmeden, kendi ürettiğiyle geçinecektir. Şevket Süreyya "Toprak Uyanırsa" adlı yapıtında "idealize" ederek bu tür bir öğretmen tipi çizdi. Ne var ki "idealize" etti. Gerçekteki öğretmeni değil, kafasında tasarladığı öğretmeni anlattı. Köy Enstitüsünden yetişen yazarlar bile bu "idealize" etme anlayışından kurtulamamışlardır. Ancak Talip Apaydın, "Ortakçının Oğlu" adlı romanında Köy Enstitüsünde okuyan bir öğrencinin iş gücünü, eğitimi uygulamaya dökme becerisini çok iyi koymuştur ortaya.

Adnan Binyazar, (solda) Enstitü öğretmenlerinden biri ile

Bugün yeni bir girişim olsa, aynı uygulamayı, yukarıda saydığım hataları gidererek, gerçekleştirmek gerekir. Türkiye kuramsal bilgilerle yetişmiş kalem efendilerinin tutsağıdır. Sözde düşünmeyi öğreten, ama düşünen insan yetiştirmeyen bu eğitim düzeni, ölü bir nokta yaratmıştır. Üretimsiz eğitim dediğimiz sonuç böylece yaratılmıştır. Kafa gücüyle üretim gücünü birleştiren bir eğitim düzeninin dışında hiç bir uygulama Türkiye'yi kurtaramayacaktır.

Köy Enstitülerini ben, çeşitli iş alanlarına yapıcı ve üretici yurttaşlar yetiştiren kurumlar olarak düşünmüşümdür. Yapı uzmanları, tarım uzmanları, sağlık uzmanları hep oradan yetişecekti. Bunun yanında gerekli temel bilgileri de alacaklardı oradan yetişen öğrenciler. Belki bugünlere gelseydi, ülke birtakım fantezi mimarların elinden, savurgan tarım ekonomisinden, üç beş kişinin sağlığından başka bir şey düşünmeyen çıkarcı hekimlerin elinden kurtulacaktı. Akıl almaz güzellikteki topraklarımızda tam bir üretim sağlayamıyoruz. Her taraf okul dolsa, oradan binlerce öğrenci çıksa neye yarar? Üniversitelerimizin çoğunda öğrencinin düzeyi ortaokul düzeyine düşmüştür. Bunun için, Türkiye'nin emek birikimini işe koşmak gerekir.

— Ekonomisi tarıma dayalı olan ülkemizde, Köy Enstitülerinin önemi neydi? Bugün böyle bir eğitime gereksinme var mıdır?

BİNYAZAR: Köy Enstitülerinin önemi, köylünün oturduğu toprağı verimli kılma amacını gerçekleştirmeye yönelik olmasından gelir. Oturduğu yeri yaşanır kılacaktı köylü. Kentlerin ara sokaklarında, susuz, yolsuz kıyılarında fazladan bir yurttaş gibi yaşamayacaktı. Köydeki mutlu yaşamını bin mutsuzluğun tutsağı etmeyecekti. Kullanılmaz topraklarda üretim gerçekleştirilecekti. Önemi buydu. Ne ki, şimdiki sonuç hepimizin gözleri önündedir. Kuskusuz, böyle bir eğitime gereksinme vardır. Çünkü kentler köyden boşalan insanları fazla taşıyamayacaktır. Dört bir yandan gelen baskı, kentin kıyılarında yurt yuva tutmuş, sözde yurt yuva tutmuş yurttaşlarımızı her gün bambaşka etkilerin tutsağı yapmaktadır.

— Köy Enstitüleri niçin kapatılmıştır?

BİNYAZAR: Niçin kapatılmıştır? Belirli kesim, elindeki çıkarları kaçırmamak için, öğretmeni öldürmemiştir. Kırk yıldır öğretmenin devrimci mücadelesi sindirilmek isteniyor. Şu iyi bilinmelidir ki, kalabalığın gücünü hiç bir baskı sindiremez. Öğretmen, Türkiye'de özellikle düşüncesiyle bilinçli bir "kalabalık"tır. Yaşar Kemal'in deyimiyle en büyük zeka, kalabalığın zekasıdır.

Yarın: M.Raut İnan'ın görüşleri

Tanıklar: «Seydişehir olaylarını Türk Metal Sendikası başlattı»

ANKARA (ÖZEL)

Seydisehir olaylarının Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde devam edilen duruşmasında dinlenilen tanıklar, olayları Türk Metal Sendikası üyelerinin çıkardığını söylediler.

İlk olarak dinlenen Seydişehir Belediye Başkanı Mehmet Atalay, kendisinin olayların içinde yer alan şahısları görmediğini, bir belediye şoförünün Türk Metal Sendikası Başkanı Fevzi Atalay'ın da içinde bulunduğu bir grup tarafından taşlandığını söylediğini belirtti.

Belediye Başkanı, bir hava generalinin kendisine, Beyşehir yönünde 10 kadar otobüsün beklediğini söylediğini, bunu saldırganların olaydar sonra bu arabalarla kaçacakları şeklinde yorumladığını açıkladı.

Daha sonra dinlener tanık Emniyet Amiri Yıldırım Atalay, olayı baştan sona kadar izlediğini belirterek, olayda tahrik unsurunun bulunduğunu söyledi. Sabah fabrikada işçi dövüldüğünü, öğleye doğru şehir merkezinde çatışma olduğunu ve caminin taşlandığı söylentisi yayılarak işçilerin tahrik edildiğini belirtti. Aynı gün saat 16 sıralarında Maden-İş üyesi ve Türk Metal üyesi işçilerin fabrika içinde gruplaştıklarını ve ilk saldırının Türk Metal üyelerinden geldiğini belirten Atalay, Maden-İş üyelerinin kaçtıklarını, Türk Metal üyelerinin de grup halinde şehir merkezine doğru giderek çevreyi tahrip ettiklerini belirtti.

Dinlenen diğer tanıklar da olayları anlattılar. Ancak daha önce savcılıkta verdikleri ifadede bahsettikleri isimleri görmediklerini söylediler.

Müdahil avukatlar tanıkların baskı altında kaldıklarını, sendika yöneticilerini koruduklarını belirterek yalancı tanıklıktan tutuklanmalarını istediler.

Mahkeme heyeti, dinlenmeyen tanıkların dinlenebilmesi için duruşmayı ertelerken, tanıkların tutuklanması taleplerini reddetti ve sanıkların tutukluluk hallerinin devamına karar verdi.

Toplantı yasaklayarak anarşi önlenir mi?

(Baştarafı 1. sayfada)

mak iyice zordur, hatta imkansızdır.

Her iki terör odağının da belirleyici nitelikleri halka düşman olmaları, halkın özgürlüklerine saldırmalarıdır. Gerek MHP, gerekse Sovyetler Birliği'nin kışkırttığı terör örgütleri hergünkü eylemleriyle halkın can ve mal güvenliğinden tutun da düşünce, toplanma, örgütlenme vb. özgürlüklerine kadar bütün temel haklarını baskı altına almaktadırlar. Halkın özgürlüklerini hedef alan terör odaklarına karşı başarı kazanmanın en temel ilkesi, halkla birleşmek, halkın büyük desteğini kazanmaktır. Artık görmek gerekir ki, anarşiyi polis tedbiriyle altetme iddiası çoktan iflas etmiştir. Halkın aktif desteği; hiç olmazsa yardımı kazanılmadıkça, teröristleri kovalayan devlet güçleri körebe durumunda kalmaya mahkumdur. Körebe, karanlığa saldırmaktan, hedefini şaşırmaktan başka ne yapabilir?

Halkla birleşmek nasıl olur, anarşiye karşı halkı seferber etmek nasıl mümkündür? Eğer devlet, halkın karşısına özgürlükleri yasaklayan, özgürlüklerin kullanılmasına izin vermeyen üçüncü bir mihrak olarak çıkarsa kitlelerin desteğini kazanabilir mi, buna imkan var mıdır?

Halkın Kurtuluşçuları birkaç gün önce Türkiye İşçi Köylü Partisi Tuzluçayır Mahallesi Temsilcilik binasına gece baskını yaparak bütün kitapları (bilimsel sosyalizmin klasikleri dahil) yırttılar, eşyaları tahrip ettiler. TİKP'nin aynı Tuzluçayır Temsilciliği daha önce sıkıyönetim tarafından iki kez aranmış ve gene bütün kitaplar (İngilizce öğrenim kitapları dahil) çuvallara konmuş götürülmüştü. Bu konuda aylardır yaptığımız başvurular bir sonuç vermedi ve bu kanunsuz uygulama düzeltilmedi.

Okumak, öğrenmek isteyen, özgürlük isteyen halk açısından sorun şuradadır: MHP ve sahte solcu terör örgütleri de kitap ve gazete okuyana baskı yapmaktadır, devlet güçleri de. Aynı durum toplanma, örgütlenme, düşünce özgürlükleri açısından da sözkonusudur. Polis ve jandarmada dayak ve işkence olayının kurumlaştığını hatırlayacak olursak, halkın can güvenliği ve vücut dokunulmazlığı da çok yönlü bir tehdit altındadır.

Birkaç ay önce Adana-Maraş Sıkıyönetim Komutanı Sayın Korgeneral Bölügiray'ın halkın desteğini isteyen gerçekten çok dikkatli yazılmış bir bildirisi yayınlanmıştı. Başka yetkili ve komutanlar da sık sık anarşiye karşı bir milli seferberlikten söz etmekte ve kamuoyunu kazanmanın önemini vurgulamaktadırlar. Ne var ki, anarşiye karşı milli seferberlik ancak kararlı bir özgürlük siyaseti izleyerek gerçekleştirilebilir. En haklı, en yerinde toplantıları yasaklayarak, halkın öğrenme isteğinin önüne set çekilerek toplantılar engellenerek kamuoyu desteği sağlanabilir mi?

Eğer Türkiye'de anarşiye karşı başarı kazanmak isteyen herhangi bir hükümet olacaksa, onun ilk yapması gereken özgürlükler konusunda halka gerçekten gönül ferahlığı vermektir. Anarşiyi ve terörü yenmek için bir program mı yapmak istiyorsunuz, öncelikle şunu açıklamalısınız: Halka haksızlık ve baskı yapan herhangi bir devlet görevlisi derhal cezalandırılacaktır. Yurttaşlar istediğiniz kitabı, istediğiniz gazeteyi serbestçe okuyunuz! Artık kitapları kömürlüklere ve tavanaralarına saklama, korkudan yakma dönemi son bulmuştur. İnsanlarımız bu acıları bir daha yaşamayacaktır. Okuyunuz, öğreniniz, özgürce bilimsel araştırma yapınız. Toplanmak, örgütlenmek halkın en tabii haklarıdır. Hükümet ve kamu görevlileri özgürlüklerin koruyucusudur yoksa bastırıcısı değil vb.

Devlet eğer anarşiyi önlemek istiyorsa halkın toplanmasını önlemek yerine, toplanma ve birleşmeyi teşvik etmeli, hatta her iki terör odağına karşı büyük mitingler ve yürüyüşler düzenlemeli, anarşiye karşı mücadele meselesini geniş yığınlara maletmelidir.

Anarşiye karşı mücadelenin anahtarı, halkı kazanmaktır. Halkı kazanmak ise ancak demokrasiyle olur, özgürlük siyasetiyle olur.

İşçi ile asker...

(Baştarafı 1. sayfada)

de bile askeri güçlerden yararlanmak, asker ile işçiyi, bu ilişkide hiç bir payı olmayan iki tarafı karşı karşıya getirmenin ön adımıdır ve örneği görülmemiş bir sorumsuzluktur."

Baskı yöntemlerinin dinamitle oynamak olduğuna dikkati çeken Mısırlıoğlu, "Yol-İş Federasyonu siyasal çıkara dayalı işçi çıkarmalarının derhal durdurulmasını istemektedir ve beklemektedir" dedi.

TÜRK—İŞ
DEMİREL İLE
GÖRÜŞÜYOR

Öte yandan bugün Türk-İş yetkilileri ile Başbakan Demirel'in THY grevinde uzlaşma sağlanması için biraraya gelmeleri bekleniyor. Ulaştırma Bakanlığının THY Genel Müdürlüğüne tam yetki vermesinden sonra Hava-İş Sendikası ile THY Genel Müdürlüğü arasında İstanbul'da başlayan görüşmeler sonuç alınamadan kesilmiş ve Ulaştırma Bakanı Hüseyin Özalp daha sonra turizmde meydana gelen büyük maddi kayıplar pahasına Hava-İş'in isteklerini kabul etmeyeceklerini öne sürmüştü.

THY grevi kamu kesiminde 700 bin işçiyi kapsayan toplusözleşme görüşmelerinin ilki olması bakımından önem taşıyor. Hükümet kamu kesiminde uygulamak istediği toplusözleşme politikasını ilkin THY grevinde denerken, Türk-İş üst yönetimi de bu grevin işçilerin talepleri yönünde çözümlenmesi için gayret gösteriyor.

THY grevi konusunda çeşitli bakanlıklar arasında da görüş ayrılıkları çıktığı ve Turizm ile Sanayi Bakanlıklarının uzlaşmaktan yana olduğu da biliniyor.

Türk-İş ile Demirel arasında bugün yapılacak görüşmelerin hükümetin THY grevi konusundaki tutumuna da açıklık getireceği belirtiliyor.

Demokrasi özel...

(Baştarafı 1. sayfada)

"İşçiler Alaattin'in sihirli lambasından çıkmış, bir dudağı yerde, bir dudağı gökte zencidir. Siyasi iktidarlar bu zenciye sürekli olarak dile benden ne dilersen dediler. Şimdi bu zenciyi yeniden lambanın içine sokabilecek bir güç kalmadı Türkiye'de. Artık özgürlükçü demokrasi sistemini tartışmanın zamanı gelmiştir. Bu sistem böyle yaşayamaz, yaşamamalı. Bu sistemi değiştirmenin zamanı artık gelmiştir."

SERTLEŞME TALEBİ

Toplantıya katılan diğer sanayiciler de bu görüşü benimsediklerini belirten konuşmalar yaptılar. Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Şaban Çavuşoğlu ve Meclis Başkanı İbrahim Bodur da, "Türkiye'de artık iç barışın bittiğini, ideolojik amaçlı grevler ve ücret artışlarının tahribata yönelmeye başladığını" ileri sürdüler ve bu alanda sert tedbirler alınması için her fırsatta hükümeti sıkıştırdıklarını belirttiler. Bu arada işlerin bu noktaya gelmesinde TİSK'de bütünleşmeyen disiplinsiz işverenlerin, her isteneni veren yabancı sermaye firmalarının ve sarı sendika kurarak kendi başının çaresine bakmak isteyen patronların da önemli ölçüde sorumluluk paylarının bulunduğunu açıkladılar.

İşverenler, Türkiye'deki ücretlerin yüksek olduğundan yakınıp, bunların dondurulması gerektiğini öne sürerken, istatistikler, ücretlerin, artmak bir yana, satınalma gücünün yarı yarıya düştüğünü gösteriyor.

Öte yandan, bizzat işverenlerin kendi ifadelerine göre, geçtiğimiz yıllarda üretimde büyük düşüşler olmasına karşın işveren kârları yüzde 50 ile yüzde 100 arasında artışlar gösterdi.

Sosyal Sigortalar Kurumunun yayınladığı istatistiklere göre, 1968 yılındaki ücret düzeyi 100 olarak kabul edilirse, bu rakam 1977'de 135.4'e yükseldi. Bu yıldan itibaren ise gerçek ücretler büyük bir hızla düşmeye başladı. Buna göre gerçek ücret düzeyi 1978'de 116.9, 1979'da ise 99.6'ya düştü. Bu yılın ilk üç ayında yüzde 30-35'lik enflasyon oranına ulaşıldığı ve ilk üç ayda ücretlerin hiç artmadığı hatırlanırsa, işçi ücretlerinin satınalma gücünün son üç yılda en az yüzde 50 oranında düştüğü ortaya çıkar.

Oysa işverenler cephesinde durum böyle değildir. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nuri Bayar'ın bir televizyon konuşmasında, bizzat sanayicilerin mektuplarına dayanarak söylediği gibi, yüzde 30 kapasiteyle çalışan sanayiciler bile kârlarını yüzde 100'e varan oranlarda artırdılar.

Öte yandan hükümet, 910 milyar lirayla milli gelirden en büyük payı alan ve içinde karaborsacıların, vurguncuların, tefecilerin yer aldığı hizmetler kesiminin kazançları için de hiç bir önlem almıyor.

İşkence...

(Baştarafı 1. sayfada)

ler Odası, Türk Tabipler Birliği, İstanbul Barosu, Tümas, Tümöd ve İnşaat Mühendisleri Odası, düzenledikleri ortak basın toplantısında, işkencenin bir devlet terörü olarak kurumlaştırılmaya çalışıldığını belirttiler.

MANİSA'DA İŞKENCE

Üç gündür kayıp olan Dev-Yol taraftarı Ahmet Özdil adlı bir genç Manisa Emniyet Müdürlüğünün 5. katından aşağı atılarak öldürülmek istendi. Emniyetin "Malatya Mahallesi sanıklarından" olduğunu söylediği Ahmet Özdil tesadüfen bir otomobilin üzerine düştü ve mutlak bir ölümden kurtuldu. Ahmet Özdil ağır yaralı olarak Ege Üniversitesi Hastanesine kaldırıldı.

Manisa Emniyet Müdürlüğü 1. Şubede AP hükümetinden bu yana işkence yapıldığı, gözaltına alınan kişilere elektrik verildiği ve cop sokulduğu bildiriliyor. Manisa Cumhuriyet Savcılığı haklarında işkence iddiaları bulunan emniyet mensupları hakkında şimdiye kadar üç dava açtığını açıkladı.

İŞKENCE BİRİNCİ ŞUBEDE
YAPILIYOR

Manisa Emniyet Müdürlüğünce bir süre önce basına gösterilen 35 solcu sanık içinde bulunan Turgutlu Yakuplar köyü öğretmeni İbrahim Yalçın da TRT ve basın mensuplarına dönerek "Bizim buradan yarın sağ çıkacağımız belli değil. Burada insanlık dışı işkenceler yapılmaktadır" diyerek koltuk değnekleriyle ayakta güç duran bir arkadaşını göstermişti. Bunun üzerine Manisa Emniyet Müdürlüğü Birinci Şube Müdürü İbrahim Güler'in müdahale ve emriyle öğretmen İbrahim Yalçın odaya kapatılmış, konuşması engellenmişti.

Bu arada Emniyette gözaltında tutulan 35 solcu sanığın yakınları da yaptıkları açıklamada Manisa Emniyet Müdürlüğünde insanlık dışı işkenceler yapıldığını belirtmişti.

ELEKTRİK VERİLİYOR

Manisa Emniyet Müdürlüğünde sanıklara çenelerinden ve cinsel uzuvlarından elektrik veriliyor. Sanıklara ayrıca makatlarından cop sokularak eziyet ediliyor. Manisa Cumhuriyet Savcılığı da kendisiyle görüşen muhabirimize "Manisa Emniyetinde işkence iddiaları kesinlik kazanmıştır. Bu konuda şimdilik üç dava açtık." dedi.

Malatya Mahallesi olaylarını çıkartanların Devrimci Kurtuluş taraftarı oldukları, Ahmet Özdil'in ise Dev-Yol taraftarı olarak tanındığı ve olay sırasında aranmadığı bildiriliyor. Manisa Emniyeti "Malatya Mahallesi olayların sanıklarından" olduğunu ileri sürdüğü Ahmet Özdil'i pusu kurarak yakalamıştı. Ahmet Özdil üç gündür kayıp olarak biliniyor ve yakınları tarafından aranıyordu. Emniyetin 5. kattından atılması, üç gündür kayıp olan Ahmet Özdil'in Emniyetçe gözaltına alındığını ve işkence gördüğünü ortaya çıkardı.

EMNİYET NE DİYOR?

Manisa Emniyet Müdürlüğü olay üzerine yaptığı açıklamada Ahmet Özdil'in intihar etmek istediğini öne sürdü. Emniyet, açıklamasında, "İfadesi alınmak üzere getirildiği Emniyet Müdürlüğünde tuvalet bahanesi ile görevlilerce kelepçelerini açtıran Ahmet Özdil aniden yerinden fırlamış ve pencere camlarını kırarak kendini aşağıya atmıştır" diyor.

Emniyet Müdürlüğü bir süre önce, Manisa'da bir polisin ölümü bir polisin de yaralanması ile sonuçlanan olayın sanıklarından olduğunu açıkladığı Ahmet Özdil'in diğer sanıklarla birlikte yakalandığını da iddia ediyor.

BASIN TOPLANTISI

Türk Tabipler Birliği, İstanbul Tabip Odası, İstanbul Barosu, Tüm Öğretim Üyeleri Derneği (Tümöd), Tüm Asistanlar Derneği (Tümas), ve İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin ortaklaşa düzenledikleri işkence konulu basın toplantısında, işkencenin bir insanlık suçu olduğu, Anayasaya ve yasalara göre suç olduğu, buna karşın, Türkiye'de işkencenin devlet terörünün bir yansıması olarak kurumlaştığı belirtildi.

Bir süre önce hiç bir gerekçe gösterilmeksizin gözalttna alınarak, 15 gün süre ile fiziksel ve psikolojik işkenceye tabi tutulduktan sonra salıverilen, İstanbul Tabip Odası üyesi Dr. Dursun Kırbaş'ın da hazır bulunduğu toplantıda konuşan Türk Tabipler Birliği Başkanı Dr. Erdal Atabek, "Bizler işkenceyi her zaman bir insanlık suçu saymışızdır. İşkence, uluslararası yasalara ve Anayasaya görede suçtur. İşkenceye karşı çıkmak, demokrasi ve insan haklarına duyulan saygının ifadesi olarak vazgeçilmez bir görevdir. Bu konuda en etkin önlem, hukuksal girişimlerle birlikte, işkenceye karşıt bir kamuoyu yaratılmasıdır. İşkenceciler halkın önüne çıkamaz hale getirilmelidir." dedi.

Daha sonra söz alan İstanbul Tabip Odası Genel Sekreteri Dr. Gençay Gürsoy, bugün işkence olaylarının üzerinin örtülmesi, söylenmemesi, konuşulmaması şeklinde zorlamalar yapılmakta olduğunu belirterek, şöyle konuştu:

"Türkiye'de işkence, devlet terörünün bir yansıması olarak kurumlaşmıştır. Biz bundan sonra da diğer mesleki ve demokratik kuruluşlarla birlikte, olayları belgeleme, suç duyurusunda bulunma şeklinde çalışmalara devam edeceğiz...

Söz alan Tümöd temsilcisi, Batı ülkelerinden 3. Dünya ülkelerine işkence teknolojisi ve bilgisi ihracı sözkonusu olduğunu belirterek, bu konuda özel okullar olduğunu ve uzman hekimler bulunduğunu sözlerine ekledi. Daha sonra söz alan İstanbul Barosu Başkan Yardımcısı, konuyla ilgili özel bir komisyon oluşturduklarını, tüm Türkiye'deki uygulamaların araştırıldığını, vatandaşların başvurularının değerlendirileceğini söyledi.

Öte yandan, kendisine yapılan işkenceleri anlatan Dursun Kırbaş, Bakırköy Ruh ve Sinir Hastanesi Psikiyatri bölümünde asistan olduğunu belirterek, işkence ve etkileri konusunda bir araştırma yapmakta olduğunu, evine gelen emniyet yetkililerinin bütün araştırmalarını konuya ilişkin fotoğraflarını ve bilimsel kitaplarını götürdüklerini ve kendisine zorla gizli bir örgüte üye olduğunu kabul ettirmeye çalıştıklarını söyledi.

İşçileri "lambaya sokmak" kolay mı?

(Baştarafı 1. sayfada)

demokrasi sözleri bazı işadamlarının da ağzından dökülmeye başladı.

TİSK Genel Kurulu ve IMF'nin Türkiye'de yaptığı birtakım görüşmelerden sonra İstanbul sanayicilerinin Meclis toplantısında gördük ki, artık sendikaların denetlenmesi, ücretlerin dondurulması ve bunu sağlayabilmek için "otoriter demokrasiye" geçilmesi özlemleri artık işadamları arasında oldukça kuvvetli, fakat şimdilik sadece niyete bağlı bir akım haline dönüşmüştür.

Patronlar seslerini yükseltmeye ve işçileri lambanın içine sokmaya çalışıyorlar. Bugünkü düzen içinde bunun imkansıza yakın bir gerçekleşme şansına sahip olduğunun da farkındalar. O zaman gelsin "otoriter demokrasi", "De Gaulle tipi yönetim", "Anayasa değişikliği", "Başbakanlık sistemi" vs... vs...

Patronlar öyle de olsa, böyle de olsa işçileri lambanın içine sokamayacaklardır. Ücretleri dondurmak, bir anda demokrasiye paydos demek, sendikaları yok etmek toplusözleşme düzenini bir gecede kaldırıvermek öyle zannettikleri kadar kolay olsaydı, bugün bunca zorluğa rağmen Türkiye'de demokrasinin korunmuş olmasıyla övünemezlerdi. Demokrasi ve halk güçleri Türkiye'de bu kadar yol aldıktan sonra da demokrasinin otoriterini gerçekleştirmeyi öyle kolayca kotarabilecek bir iş zannetmek en azından abesle iştigaldir.

Patronların bir kısmının demokrasi konusunda niyetlerini bozdukları anlaşılıyor. Ama niyet başka gerçek başka. Niyetlerini bozan işadamları bilmelidirler ki, gerçek onların bozuk niyetlerini darmaduman edecektir. Örneklerini saymaya gerek var mı?

Köy Enstitülerinin 40. kuruluş yıldönümü ile ilgili açık oturum Sıkıyönetim tarafından yasaklandı

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA Halk Tiyatrosu Kültür Merkezi ve Öğretmen Dünyası adlı meslek dergisinin ortaklaşa düzenlediği "Kuruluşunun 40. yılında Köy Enstitüleri" konulu açık oturum sıkıyönetim tarafından yasaklandı.

Kültür Merkezi yetkililerince yapılan açıklamaya göre yasaklama gerekçesi olarak sıkıyönetim bildirilerine aykırılığın gösterildiği bildirildi.

Açıklamada daha sonra şöyle denildi: "Aynı şekilde Sabahattin Ali'nin ölüm yıldönümü nedeniyle düzenlediğimiz anma toplantısı da aynı gerekçelerle sıkıyönetim tarafından yasaklanmıştı. Bilindiği gibi Köy Enstitüleri 40 yıl önce İsmail Hakkı Tonguç tarafından kurulmuştu. Enstitülerin amacı köylü gençlerin üretim içinde eğitimini sağlamak ve kırsal bölgelerin geri kalmışlıktan kurtulmasına yol göstermekti.

"Köy Enstitüsü çıkışlı değerli yazar Ümit Kaftancıoğlu'nun demokrasi düşmanları tarafından öldürüldüğü günlerde sıkıyönetimce alınan bu kararın anarşinin kaynağı konusunda yanlış tespitlere dayandığı açıktır. Kültürel çalışmaları yasaklayarak anarşi ile mücadele edilemez. Çünkü anarşi de kültürel düşmandır. Anarşiyi yenmek, halktan demokrasiyi esirgeyerek, halkın düşünce özgürlüğünün önüne engeller koyarak olmaz. Tersine canlı bir fikir ve kültür hayatı anarşinin karşısında en büyük engeldir."

Toplantının ertelendiğinden haberi olmayan çok sayıda konuk geri dönmek zorunda kaldı.

MHP, Bolu' da miting yapıyor,

ANKARA (AA)

MHP 20 Nisanda Bolu'da miting düzenliyor.

MHP Genel Merkezinin açıklamasına göre, Türkeş pazar günü, partisinin Bolu'da düzenleyeceği yürüyüş ve mitinge katılacak. Türkeş saat 09.00'da stadyum önünde başlayacak yürüyüşten sonra, vilayet önünde düzenlenen açık hava toplantısında bir konuşma yapacak.

Köroğlu derlemecisi Ümit Kaftancıoğlu'nun ölümünün haftasında düzenlenecek Bolu'daki MHP yürüyüşünün Köroğlu Yürüyüşü olduğu açıklanmıştı. MHP Genel Merkezi bu mitingin ardından iki tane daha gönül seferberliği adı altında yürüyüş ve miting düzenleyeceklerini bildirdi. MHP'nin "Gönül Seferberliği-2" adını verdiği yürüyüş son bir ay içinde komandoların artan eylemlerine sahne olan Kayseri'de düzenleniyor. "Gönül Seferberliği-3" 4 Mayısta Bolvadin'de, yapılacak.

Rapor gelmediği için Vergi Kanun Tasarısı görüşülemedi

ANKARA (ÖZEL)

MİLLET Meclisi Plan Komisyonunda dün ele alınması gereken Vergi Kanun Tasarısı, Alt Komisyon raporu intikal etmediği için görüşülemedi.

Bir ay kadar önce Millet Meclisi Plan Komisyonunda gündeme alınan Vergi Kanun Tasarısı, daha sonra kurulan bir alt komisyona havale edilmişti. 31 Martta Plan Komisyonunda ele alınması beklenen vergi tasarısı, bu kez de Alt Komisyon Başkanı AP Milletvekili Rıfkı Danışman'ın mehil istemesi üzerine 18 Nisan tarihine ertelenmişti. Öte yandan Alt Komisyonun tasarı üzerindeki çalışmalarını çok önceden tamamladığı, ancak Alt Komisyon çalışmalarının ayrıca Maliye Bakanlığınca incelendiği öğrenildi.

Dün toplanamayan Plan Komisyonu önümüzdeki hafta içinde vergi tasarısını görüşmek üzere çalışmalarına başlayacak.

Apocular, TİKP K.Maraş İl Başkanı Av. Haydar Güngör' ü öldürmek istedi

KAHRAMANMARAŞ (ÖZEL)

Türkiye İşçi Köylü Partisi Merkez Komitesi Üyesi ve K.Maraş İl Başkanı Avukat Haydar Güngör, Hanobası köyü otobüs durağında Apocular tarafından öldürülmek istendi.

Av. Haydar Güngör ve ortağı Avukat Mustafa Unutmaz'a, ziyarete gitmek istedikleri Hanobası köyü otobüs durağında Apocular pusu kurdular. Pusuyu farkeden köylüler Apocuları kovalayarak cinayeti önlediler.

Demirel' in...

(Baştarafı 1. sayfada)

yet etmelerinin aynı zamana rastlaması da dikkat çekiyor.

Önümüzdeki dönemde işçi haklarını kısmaya ve ücretleri dondurmaya hazırlandığı bilinen hükümetin baskıları ağırlaştırarak sorunları çözmeye niyetli olduğu görülüyor.

Çareyi devlet teröründe gören hükümetin bu amacına ulaşıp ulaşamayacağı ise kamuoyunda tartışılıyor.

Oyları yükselince...

(Baştarafı 1. sayfada)

Bu arada 290 oy alması üzerine, daha önce adaylıktan çekilmeye karar vermiş olan Muhsin Batur'un çekilmekten vazgeçtiği ve adaylığını bir süre daha sürdüreceği bildirildi.

Turlara ara verilmesi üzerine siyasi partilerin bu hafta sonunu değerlendirmelerle geçirecekleri öğrenildi. CHP Batur'u seçtirebilmek için gerekli 28 oyu nereden sağlayabileceğini araştırırken, AP'de de Bilgiç'in daha bir süre aday olup olmaması gözden geçirilecek.

Yapılan bu değerlendirmeler sonucunda gelecek hafta bazı gelişmeler olabileceğine işaret edildi.

Sıkıyönetim...

(Baştarafı 1. sayfada)

Çağlayangil'in başkanlığında toplanan Milli Güvenlik Kurulunun tavsiye kararı uyarınca olayların azalma gösterdiği Erzincan ili sıkıyönetim kapsamı dışında bırakılırken, şiddet olaylarına sahne olan Ağrı da sıkıyönetim alanı içine alındı.

TBMM GÖRÜŞMELERİ

Daha sonra Bakanlar Kurulu, Milli Güvenlik Kurulunun 20 ilde uygulanmakta olan sıkıyönetimin yeniden iki ay süre ile uzatılmasına ve sıkıyönetimin Erzincan ilinden kaldırılarak, Ağrı ilinin sıkıyönetim kapsamına alınmasına ilişkin tavsiye kararını benimsedi.

İstanbul' da Belediye otobüsü tarandı

HABER MERKEZİ

BEŞİKTAŞ-Beykoz seferini yapan bir belediye otobüsünün Çengelköy'de kimlikleri belirlenemeyen kişiler tarafından taranması sonucu 5 kişi yaralandı. Beşiktaş'tan kalkıp Beykoz'a gitmekte olan, şoför Hasan Özkan yönetimindeki 101 sefer sayılı belediye otobüsüne Çengelköy Havuzbaşı durağında kırmızı renkli 63 AR 907 plakalı Anadol marka otomobilden ateş açıldı. Anadoluhisarı Spor Akademisi öğrencilerinin çoğunlukta olduğu bildirilen otobüsün Havuzbaşı durağından hareket etmesinden hemen sonra arka taraftan ateş açılması sunucu en az 5 kişinin yaralandığı öğrenildi. Yaralılardan Cengiz Taran, Yalçın Gölensoy, İlhan Erkan, Kalender Polat ve Cengiz Tatar hastanede tedavi altına alındılar.

BAKIRKÖY AKIL
HASTANESİNDEN 17
TUTUKLU KAÇTI, 5'İ
YAKALANDI

İstanbul Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde adli müşahade altında tutulan 17 tutuklu, görevli personeli etkisiz hale getirerek kaçtı. Çoğunlukla siyasi tutukluların kaldığı adli koğuştan kaçanlardan 5 kişi daha sonra polisler tarafından yakalandı. Kaçanların arasında Dev-Sol İkinci Başkanı olduğu iddia edilen ve 136 yıl hapsi istenen Ömer Rıza Köylüoğlu'nun da bulunduğu, bildirildi.

İSTANBUL'DA ÇEŞİTLİ
OLAYLARA KARIŞTIĞI İDDİA
EDİLEN 93 KİŞİ YAKALANDI

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı kamuoyuna yaptığı açıklamada 87'si sol görüşlü, 6'sı sağ görüşlü 93 kişinin yakalandığını açıkladı. Açaklamada aralarında MİT mensubu Ahmet Öztürk'ün de öldürülmesine karışanların bulunduğu sanıkların ayrıca 2 öldürme, 8 yaralama olayına karıştıkları öne sürüldü. Sağ kesime mensup sanıkların ise Bakırköy'de bir yurttaşın öldürülmesine, ayrıca 2 kişinin de yaralanmasına karıştıkları açıklamada ver aldı Öte vandan

KATİL KOMANDO MUSTAFA
BAKİ GÜLCAN YAKALANDI

Bayrampaşa Cezaevinden 13 arkadaşıyla birlikte kaçan, 2 kişinin öldürülmesi, birçok kişinin de yaralanmasından sanık komando Mustafa Baki Gülcan Samsun'un Bafra ilçesinde güvenlik kuvvetlerinin bir eve yaptığı baskın sonucu yakalandı. Gülcan'ın yakalandığı evde birçok olaya karışan Mehmet Yanar ve Şahin Köksal'ın da yakalandığı, yapılan aramada 1 otomatik tüfek, 4 tabanca ve bazı kişilere gönderilmek üzere hazırlanmış tehdit mektuplarının ele geçirildiği öğrenildi. Katil komando Mustafa Baki Gülcan daha önce de Sağmalcılar Cezaevinden kaçtıktan sonra MHP Eyüp İlçe binasına gitmiş ve başkandan 1000 lira almıştı. 2 kez cezaevinden kaçan Gülcan böylece üçüncü kez yakalanmış oldu. Gülcan'ın adam öldürmekten 36 yıla mahkum olması Yargıtayca da onaylanmıştı.

ADANA CHP İL BAŞKANI
YARALANDI

CHP Adana İl Başkanı Avukat Ahmet Albay adliye civarındaki yazıhanesinin önüne gelen kimliği belirsiz iki kişi tarafından açılan ateş sonucu yaralandı. Numune Hastanesinde tedavi altına alınan Ahmet Albay'a saldıranların aranmasına başlandı.

URFA'DA BİR JANDARMA ERİ
ÖLDÜRÜLDÜ

Urfa'nın Hilvan ilçesine bağlı Kaymaz köyünde kimlikleri tespit edilemeyen kişiler ile jandarma ekipleri arasında çıkan çatışmada İsa Yılmaz adlı jandarma eri öldürüldü. Saldırganların kaçmayı başardığı, olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

Öte yandan Hilvan'ın Yüceler köyünde geçtiğimiz günlerde güvenlik kuvvetleri ile bazı şahıslar arasında çıkan çatışmada yaralanan jandarma eri İhsan Yılmaz hastanede kurtarılamayarak öldü. Çatışmada jandarma eri Dursun Kunduz da öldürülmüştü. Son ölüm ile birlikte olayda ölenlerin sayısı 7'ye yükselmiş oldu.

KAYSERİ'DE BİR İLKOKUL
ÖĞRETMENİ ÖLDÜRÜLDÜ

Kayseri'nin Merkez ilçeye bağlı Erkilet Bucağı Taşhan köyünde ilkokul öğretmeni Celil Karpuz evinin önünde öldürülmüş olarak bulundu. Olayın faillerinin bulunamadığı ve soruşturmaya başlandığı bildirildi.

Bu arada Kayseri'nin Plevne Mahallesinde bir süre önce öldürülen sağ görüşlü Ali İhsan Şılgın'ın katil zanlısı olarak aranan Yılmaz Tekin adlı garson yakalanarak tutuklandı.

LALELİ'DE KAHVE TARANDI
BİR İŞÇİ ÖLDÜ

İstanbul'un Laleli semtindeki bir kahveye kimlikleri belirlenemeyen kişilerce açılan ateş sonucu içerde çalışan bir işçi öldü. Nihat Uyanık adlı kişiye ait kahvehaneye gece yarısı atılan patlayıcı madde sonucu ölen işçinin adının Ahmet Apohan olduğu bildirildi.

BİR İSDEMİR İŞÇİSİ
ÖLDÜRÜLDÜ

İskenderun Demir Çelik Fabrikasında çalışan Ertuğrul Nazlı adlı bir işçi gece geç saatlerde kapısının çalınması üzerine pencereden baktığı sırada açılan ateş sonucu öldürüldü. Sağ görüşlü işçiyi öldürenlerin kimliklerinin belirlenemediği, olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

ZONGULDAK'TA
DÜĞÜNDEN
ÇIKANLARA ATEŞ
AÇILDI: 1 KİŞİ ÖLDÜ

Zonguldak'ın Karabük ilçesinin Yenişehir semtinde düğünden çıkan iki kişiye kimlikleri belirlenemeyen kişilerin açtığı ateş sonucu bir kişi öldü, bir kişi de ağır yaralandı. Ağır yaralanan İsmet Ceylan'ın hastanede öldüğü, yaralı Metin Çağlar'ın ise tedavi altında olduğu bildirildi.

AP İl Başkanı...

(Baştarafı 1. sayfada)

da bu genç vardır."

Mektupta sözü edilen Emniyet Amiri Mehmet Mirza 11 cinayetin sanığı katil komando Veli Can Oduncu'yu yakalayan memur.

Cindoruk'un mektubuyla ilgili olarak görüşünü sorduğumuz Zeytinburnu Emniyet Amiri, "Ben devlet memuruyum, kim suçluysa yakasına yapışırım. Kimseye yaranmaya ve savunma yapmaya ihtiyacım yok" şeklinde konuştu.

Cindoruk'un mektubunda adı geçen ve Kartal'daki cinayetlerin arkasında gösterilen Emin Köse ise eylül ayında Kartal'da Kaymakam Vekilliği görevini bir ay süreyle yürütmüş ve bir ayın sonunda tekrar Antalya'ya dönmüş.

DPT'YE MHP'Lİ MİLİTANLAR
UZMAN OLARAK ALINIYOR

Öte yanda Devlet Planlama Teşkilantının (DPT) kısa süre içinde sınav açarak gerek okullarda, gerekse çeşitli iş yerlerinde militan olarak tanınan MHP'lileri uzman olarak aldığı bildirildi.

DPT'de 15 gün içinde oldu bittiyle yapılan sınav sonucu çeşitli yerlerde militan olarak tanınan MHP'lilerin uzman olarak alınması, huzursuzluğa neden oldu. Sınavlardan önce Ülkücü Teknik Elemanlar Derneğine haber verildiği ve MHP'lilerin 5 dakika gibi kısa sürelerde sözlü sınavdan geçtikleri bildirildi.

Öte yandan, DPT'nin taşra teşkilatlarının kurulması "sürgün yerleri hazırlanıyor" şeklinde yorumlanıyor. Ekonominin merkezi olarak planlanması işlevini yüklenen bir kurumun Hakkari, Van, Bitlis, Siirt ve Elazığ'da ne yapacağı tartışma konusu.

KOMANDO SAKLAYAN
GENEL MÜDÜR YARDIMCISI

Bu arada, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğünde, hakkında tutuklama kararı olan bir komandonun yerini saptamaya çalışan görevlileri engelleyen Ortaöğretim Müdür Başyardımcısı Muammer Özdemir ile memur Sabahattin Aytaç, komiser Turan Efendioğlu ve polis Abdurrahman Özcan tutuklandılar.

Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi tarafından hakkında tutuklama kararı çıkarılan komandoyu soruşturmak üzere Bakanlığa gelen karakol ekibi, ilgili bölümün Genel Müdür Muavini ile görüşmüş ve Şube Müdürünün de bilgisi dahilinde çalışmalarına başlamıştı. Ancak incelenen bir dosya daha sonra memurlardan biri tarafından zorla görevlilerin elinden alınmış, Bakanlıkta görevli polisler de görevlileri kovmuşlardı.

Dev-Yol' cular...

(Baştarafı 1. sayfada)

tehdit edilmişlerdi.

Bu olaylardan sonra mahalle halkı ve devrimciler Halkevinin duvarlarındaki sloganları silmek istediler. Sloganları silmeye başladıktan sonra pusu kurmuş olan Dev-Yolcular tarafından hedef gözetilmeksizin tümünün üzerine ateş açıldı. İnayet Bilgiç adlı 16 yaşındaki devrimci öğrenci başından ağır yaralanarak hastaneye kaldırıldı. Olay yerinde bulunan ve ateş edenlerin Adanalı Kazım, Ali ve Serdar Kapıcı adlı kişiler olduğu belirlendi. Saldırganların dışardan geldiği ve mahalleyle hiç bir ilişkileri bulunmadığı bildirildi.

TİKP'NIN
AÇIKLAMASI

Olayla ilgili olarak basına bir açıklama yapan TİKP Ankara İl Başkanı Ferit İlsever şunları belirtti:

"Seyranbağları halkının huzurunu bozanlar çoğunluğu dışardan gelen ve yüzlerine 'solcu' maskesi takmış bir avuç serseridir. Dünkü saldırı bunların solculukla hiç bir ilgilerinin bulunmadığını, aslında katil çetesi olduklarını bir daha gözler önüne sermiştir. Bunların tam da hükümet ve MHP'lilerin mahalle üzerinde baskılarını artırdığı bir sırada halka saldırmaları tesadüf değildir. Yaptıkları her eylemle halkı bölmekte, MHP ve Rusya'ya hizmet etmektedirler."

"Caniler yaptıklarına pişman olacaklardır. Partimiz saldırganlardan hesap sorulması için sonuna kadar mücadele edecektir.

"Seyranbağları emekçileri zorbaların saldırıları yüzünden yıllardır çok acı çekti. Bugün mahallede huzuru ve birliği sağlamanın biricik yolu, sahte solcu örgütlere karşı mücadele etmektir."

Aydınlık

BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni
ORAL ÇALIŞLAR

Yazişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR
Ankara Temsilcisi: DOĞAN YURDAKUL

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3
Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 26 52 44—26 61 78
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 ☐ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 — 25 25 54 ☐ ADANA: Atatürk Cad. 113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No: 16 Tel: 103 42 ☐ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 ☐ DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78, 6 Frankfurt /M 60, Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonguiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Brüxelles, Tel: 64 72 120
İSVEÇ: Gürgün, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53, Utrecht, Tel: 31 47 61
İSVİÇRE: Ch. des Cotes I, 1020 Renens, Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ

Yurtiçi		Yurtdışı	
3 aylık	900 TL.	3 aylık	1125 TL.
6 aylık	1800 TL.	6 aylık	2250 TL.
1 yıllık	3600 TL.	1 yıllık	4500 TL.

NOT: Yurtdışı abone ücretine gönderilen ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
- Başlık yanı 4000 TL.
- 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL.
- 8. sayfa st/cm 1000 TL.
- Renkli st/cm 1 700 TL.
- Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL.
- Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.

22340 - 751

20. yüzyılın modern sanatına yön veren ressam

Picasso

Yaprak Ertür

ÇAĞIMIZIN en ünlü, adı dünyanın en kuytu köşesinde bile duyulmuş sanatçısıdır Pablo Picasso. 70 yıllık sanat yaşamı boyunca resim sanatının çeşitli türleri dışında seramik, baskı, gravür, heykel, dekor gibi sanat dallarında örnekler veren Picasso'nun sanatını kısaca tanıtmak ve bu konuda bir tartışma ortamı yaratmak istiyoruz.

1881'de İspanya'nın Malaga kentinde, bir ressamın oğlu olarak dünyaya gelen Picasso, küçük yaşlarda babasının özendirmesiyle resme başladı. Güzel Sanatlar Akademisinde okudu. Burada önce akademik kurallara bağlı kaldı. Daha sonra ''Katalonyalı Sanatçılar Grubu'yla tanıştı. Bunlar akademizme karşı, Toulouse-Lautrec hayranı, sanatlarında toplumsal konulara yer veren sanatçılardı. Picasso onlardan çok etkilendi. Artık kuralları yıkma isteği güçlenmeye başladı. Paris'teki sanat ekollerini tanımaya karar verdi ve 1900'lerin başında Paris'e gidip gelmeye başladı.

Mavi ve pembe dönemleri

PİCASSO'nun 1901'in başları 1904'ün sonlarına kadar olan dönemi 'Mavi Dönemi'' olarak bilinir. Bu dönemde daha çok Paris'te bulunmuştur. Max Jacob ile bir otel odasını paylaşır, zar zor geçinir.

Bu dönem resimlerinde canlı renklerden kaçınan, tek renkli (monokrom), dingin, edilgen bir çizgi içindedir. Ana rengi toprak mavisidir. Bu rengi benimsemesinin nedeni, olumsuz değerlerin, simgeciliğin, mistisizmin (gizemciliğin) bu dönemde Picasso'yu çok etkilemesidir. Bu döneminin başlıca figürleri çamaşırcı kadınlar, yaşlı, yoksul insanlar, alkolikler, hayat kadınlarıdır.

Batılı eleştirmenler, Picasso'nun bu dönem resimlerinde toplumsal eleştiriye yöneldiğini belirtiyorlar. Sanatçının insanlığın sorunlarına derin bir sevecenlikle yaklaştığını ve toplumdaki ezilen insanları betimlediğini yazıyorlar. İngiliz asıllı eleştirmen John Berger'ın Picasso'nun mavi dönemi için yargısı ise farklıdır. Berger'e göre Picasso, feodal geleneklerin sürdüğü İspanya'dan endüstrileşmiş Fransız toplumuna ve Paris'e geçince kendisine son derece yabancı değerlerle karşılaşmış, paranın, bireyciliğin alabildiğine egemen olduğu bu yeni toplumdan önce iğrenmiş, sonra onu keşfetmiştir. Mavi döneminde burjuvaziyi eleştirirken de, daha sonra da Picasso, Batı toplumuyla birleşememiş, onu tam olarak anlayamamıştır. Ancak Berger, kübizm dönemini bu yargının dışında tutmaktadır. Berger'e göre Picasso, hep geride bıraktığı değerlere bağlı kalmış, yalını, ilkeli, idealize etmiştir.

1904 yılının sonlarına yaklaşırken Picasso'nun paletindeki renkler değişmeye başlar. Çevresinde ozan Guillaume Apollinaire, Amerikalı yazar Gertrude Stein ve İspanyol ressamı Juan Gris vardır. Ekonomik yönden de rahat bir döneme girmiştir. Yaşamın daha umutlu ve iyimser yanlarını yansıtmaya girişin Picasso'nun bu ''Pembe Dönem''deki resimleri arasında sirk cambazlarını, palyaçoları, karnavalları ele alan örnekler dikkati çeker.

Kübizmin doğuşu

KÜBİZM, Rönesans'tan bu yana en büyük devrimdir'' (Daniel Henry Kahnweiller).

1906'da, ölümünden bir yıl sonra, Paris'te Cézanne'ın 10 yağlıboya tablosundan oluşan bir sergisi açıldı. Cézanne, empresyonistler gibi resimde yalnızca ışığın etkileriyle ilgilenmiyor, hacim (oylum) ve mekan sorunlarına eğiliyordu. Onun amacı eşyaya ve cisimlere tuval üzerinde oylum etkisi kazandırmaktı.

Cézanne'ın resimleri Picasso'yu çok etkiledi. O da artık, düz bir yüzey üzerinde üçüncü boyutu bütün derinliğiyle yaratabilmenin yasalarını bulmakla ilgilenmeye başladı.

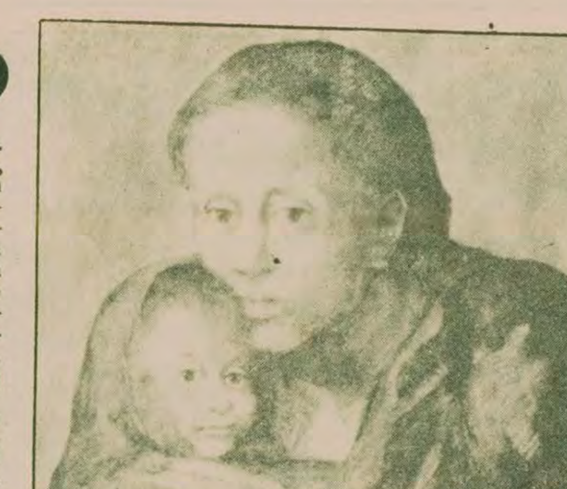
Analık ‹ 1903

Sanat tarihi açısından ilk kübist resim sayılan ''Avignon'lu Kızlar''ı Picasso, 1907'de yaptı. Bu resimde figürlerin çevresi öncekilerden farklı olarak derin bir hava boşluğuyla çevrilmiyordu. Biçimler ve oylumlar renklere egemendiler. Zenci heykellerinde olduğu gibi Picasso doğal formları yadsıyarak formlarda soyutlamaya gidiyordu. Resimde ortadaki figürlerin ilkelliği (primitifliği), özellikle başlarının oylumları, eski İspanyol İberya heykellerini andırıyordu.

Kübizmin yaratıcısı yalnızca Picasso sayılamaz. Juan Gris ve Barague'u da anmak gerekir. Kübizm sanat dünyasında çok tartışılmış bir akımdır. Örneğin John Berger, kübizmi görsel sanatlarda devrim olarak görür. İpek Aksüğür, Milliyet Sanat Dergisinde bu konuyla ilgili olarak yazdığı bir yazıda, kübizmi 19. yüzyılın ikinci yarısında gelişen yeni teknolojinin, üretim biçimlerinin ve bunlara bağlı olarak kurulan bilimsel düşünce sistemlerinin hazırladığını belirtiyor. (Bkz. M.S. sayı 293. sf. 21)

Aksüğür kübizm üzerinde şu bilgileri de veriyor: ''Kübistler, süreç, oluşum, olayların birbirine bağlılığı gibi çağdaş soyut kavramları görsel olarak seyirciye aktarmak istediler. Kübizm böylece tümüyle 'İlişkilerle uğraşan bir sanat olarak ortaya çıkmıştır'(...) Kübistler mekan ve formu yepyeni bir biçimde kullanmışlardır.''

''Berger'e göre Marx, tarih sürecini, toplumsal, ekonomik, siyasal veriler arasındaki diyalektik ilişkileri yansıtarak incelerken, görsel sanatlar kuramında başarısız kalmıştır. Çünkü sanat olayını, örneğin bir resmi, bitmiş bir nesne olarak ele almıştır. Oysa resim aynı zamanda yapılmakta olan bir nesnedir. Bu konuda Berger tek büyük Marksist estetikçi filozof olarak gösterdiği Max Raphael'in kuramına bağlı kalır.''

Aksüğür'ün yazısından Raphael'e göre, sanat yapıtının devrimci anlamının yapıtın konusuna ve işlevine bağlı olmadığını, anlamın devrimci niteliğinin yapıtın seyirciye sunabildiği seçeneklerin çokluğu ile ilgili olduğunu da okuyoruz. Raphael, resimde mekan derinliği yaratmayı savunuyor. Bunu da özdeki derinliği yansıtmak olarak görüyor.

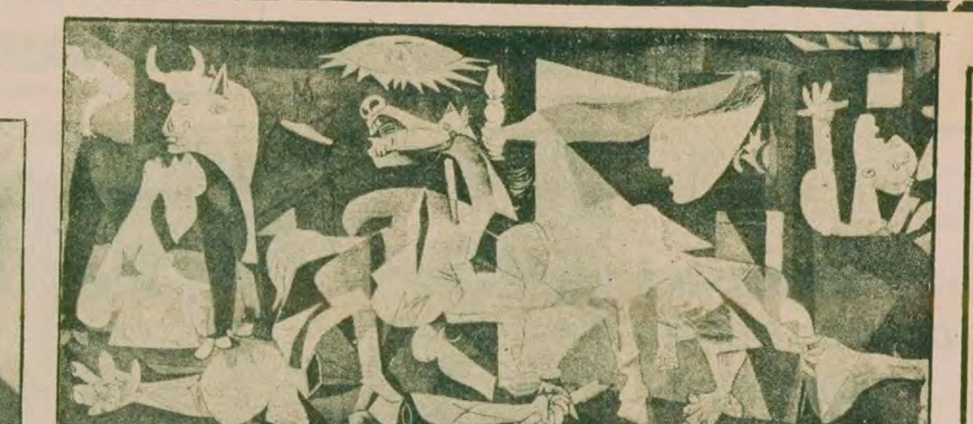
Guernica, 1937

Plehanov ve kübizm

RUS yazarı Plehanov kübizmin ortaya çıktığı ilk yıllarda yazdığı ''Sanat ve Sosyalizm'' (Sosyal Yayınlar, 1967) adlı incelemesinde, kübizmi bir ''saçmalıklar kulübü'' olarak değerlendirmektedir. Albert Gleizer ile Jean Metzinger'in ''Kübizme Dair'' adlı aynı yıllara ait kitabını ele alan Plehanov, kübizmi burjuva ideolojisinin sanattaki bir tür yansıması olarak değerlendiriyor. İki yazarın ''Bizim dışımızda gerçek hiç bir şey yoktur. Biz esas olanı kendi kişiliğimizde araştırıyoruz'' şeklindeki sözlerinden yola çıkan Plehanov, kübizmin öznel idealizmin örneği olduğunu savlamaktadır.

Oysa Berger kübizmi diyalektik materyalizmin resimdeki uygulanışı olarak değerlendirir, Sovyet eleştirmenlerinin kübizmi yermelerinin nedenini, bu ülkede devletin güzel sanatlar alanındaki görüşlerinin 19. yüzyıl görüşleriyle sınırlı oluşuna bağlar.

Analitik ve sentetik kübizm

PİCASSO, 1911'de analitik (çözümsel) kübizm olarak nitelendirilecek olan eğilimler gösterdi. Sanatçı biçimlerin ve cisimlerin çözümünü yaptıktan sonra onları belli bir sistemle geometrik olarak parçalıyor, açıyor ve boşlukta birleştiriyordu. Bu dönemin resimleri arasında ''Horta'da Fabrika'', ''Fernande'', ''Ambroise Vollard'' gösterilebilir.

1912'den itibaren Picasso, renklerini zenginleştirdi ve konuya daha çok önem vermeye başladı. Bu dönemin yapıtları sentetik kübizm olarak adlandırıldı. Picasso bu dönemde ilk kolaj (yapıştırma) çalışmalarını ortaya koydu. 1917'de Jean Cocteau ile birlikte Roma'ya giderek çeşitli bale gösterileri için dekor ve kostümler çizdi. 1917'de yaptığı ''Üç Müzikçi'' adlı iki tablosu kübizm döneminin son eserleri oldu.

Değişik türler

KÜBİZMİ terkettikten sonra Picasso, yeni-klasik anlayışa yöneldi. Gerçeküstücü resimler çizdi. ''Dans'' ve ''Gitar'' tabloları bu eğiliminin tipik örnekleridir.

Picasso 1937'de ünlü yapıtı ''Guernica''yı çizdi. Sanatçı bu tabloyu 1937 Haziranında Paris'te açılacak Dünya Fuarındaki İspanyol pavyonu için kendisinden istenen resim olarak gönderdi. ''Guernica'' böylece politik bir işlev taşıyor, faşizmi protesto ediyordu.

Sanat tarihçisi Larrea'ya göre ''Guernica'' tablosunda ortadaki at İspanya'daki faşizmin ölümünü simgelemektedir. Boğa ise kutsal bir simgedir. İspanyol ulusunun varlığını sürdürmesini düşündürmektedir. Elinde lamba tutan kadın tarihin ve uygarlığın simgesi, kuş ise umudun işaretidir. Kadının elinde tuttuğu lamba zulmün üzerinde sevecenliğin egemenliğini anlatmaktadır. Işık yukardan gelmekte ve karanlığı yarmaktadır.

Picasso, 1945'de bir Amerikalı ressamla olan tartışmasında ''Guernica'' da içinde olmak üzere hiç bir eserinin belirli bir kişi ya da politik olayın simgesi olmadığını söyledi. Ancak uzun tartışmalardan sonra belirsiz bazı politik değinmeler olabileceğini kabul etti. 1937 yılında ise sanatçı şöyle konuşuyordu: ''Benim bütün sanat yaşamım gericiliğe ve sanatın ölümüne karşı bilinçli bir mücadeleden başka bir şey değildir.''

Picasso 7 Nisan 1973'de öldüğünde ardında binlerce resim, heykel, desen, baskı, seramik, duvar resmi bırakıyor, değişik eğilimler taşıyan kişiliğiyle 20. yüzyılın modern sanatını biçimlendiren bir sanatçı olarak anılıyordu.

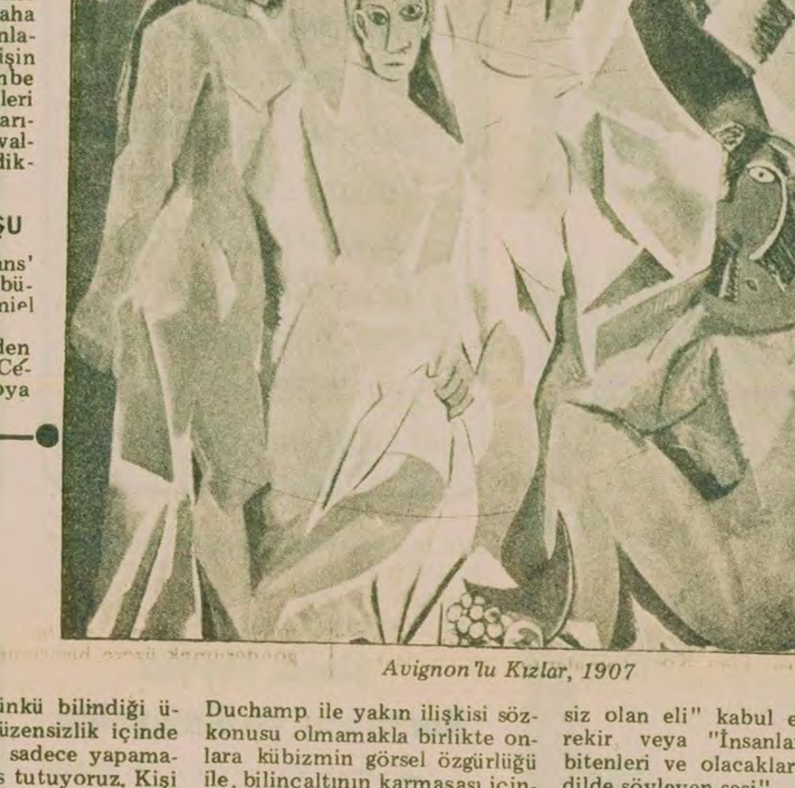
Avignon'lu Kızlar, 1907

PİCASSO ÜZERİNE

Prof. Özdemir Altan

Sanatçıların büyük bir bölümü üzerine yargılarımız sakin ve soğukkanlı olmamızı olanaksız kılmaktadır. Picasso da bunlardan biridir. Onun için bu kısa yazıda ölçüyü biraz kaçırırsam bunu doğal bulmak gerekir.

Picasso'nun dikkate değer bir yönü kolay ve sıkıntısızca yaratabilmesidir. Ona bu konuda çok erken yaşta ün sağlayıp iyi bir yaşam düzeyi elde etmiş olması da yardım etmiş olabilir. En büyük avantajı da potansiyelini sonuna kadar kullanabilmesidir sanırım. İşin bu tarafı bizleri çok ilgilendirir. Çünkü bilindiği üzere biz bu düzensizlik içinde toplum olarak sadece yapamadıklarımıza yas tutuyoruz. Kişi olarak da kendimizi yaptıklarımızla değil yapabileceklerimizi sandıklarımız ile düşsel bir değerlendirmeye tabi tutuyoruz. Aslında potansiyelimizin yarısını da kullanamıyoruz.

Her neyse, Picasso'ya dönelim. O, bütün yaşamını özetlediği ''Ben aramam bulurum'' sözcüğünün içerdiği anlamda önüne düşen her şeyi, galiba uzun uzadıya hiç yargılamadan önemli önemsiz demeden ortaya koydu. Oynar gibi, eğlenir gibi davrandı. Dada ve M. Duchamp ile yakın ilişkisi söz konusu olmamakla birlikte onlara kübizmin görsel özgürlüğü ile, bilinçaltının karmaşası içinde yatan yadsınmaz doğruluğu gösterdi ve yine sanıyorum ki, onlar da Picasso'ya bunu, daha da köktenci olabilmesinin yollarını göstererek ödediler. O da kelimenin tam anlamıyla her aklına eseni yaptı. Bu değerlendirmeyi Picasso'nun sorumsuzluğu olarak almamak gerekir. Kişi, ortam, koşullar biraraya gelince sanatsal içgüdü gerçeğin ta kendisidir. Sanatçıyı toplumsal planlamacı gibi görmek yerine, ''İnsanlığın olan bitenden bir bakıma habersiz olan eli'' kabul etmek gerekir veya ''İnsanların, olup bitenleri ve olacakları sanatsal dilde söyleyen sesi''.

Picasso'nun bu nefes alır gibi, havadan sudan konuşuyor gibi iki dudağının arasından dökülenler bize çağın gerçek çehresini, yüzyılın, diğerlerinden farklılığını gösterdi. Sanıyorum ki Picasso'nun söylediği bundan ibaret kalsın. Gelecekte de sanat alanında her yeni kavrama yaklaştıkça, yeni sanılan bir buluşa vardıkça, sık sık Picasso'nun parmak izlerine rastlıyacağız. Geçmişinde ve yaşadığı günde, geleceği anlatan Picasso'yu.

---

cemal süreya

PAÇAL

Elli kuşağı öykücüleri

Rauf Mutluay'ın ''100 Soruda Türk Edebiyatı'' adlı kitabında şöyle bir cümle var: ''Çok mutlu başlangıç eserlerinden sonra güçlü romanlara atlamış olan Tarık Dursun'un, büyük romanlarla dünya çapındaki ününe kavuşan Yaşar Kemal'in, gene romana geçişi çabuk olan Fakir Baykurt'un hikayelerinde, bu türün ustalıkları, değerleri yatar''.

Tarık Dursun'un romanlarını da severim ben. Ancak, onun öykücü olarak kalsaydı daha ilginç bir hasadı olacağı kanısındayım. Bizim kuşak ortaya çıkmağa çalışırken, en belirgin öykücülerden bir oydu. İlk sıralarda, o, Sait Faik'in; Muzaffer Buyrukçu da Orhan Kemal'in 1950 kuşağındaki temsilcileri gibiydiler. Tarık Dursun, sonradan Amerikan öykücülerinin etkisine girerek Sait Faik'ten uzaklaştı. Buyrukçu da Orhan Kemal'den uzaklaşmıştı. Rauf Mutluay'ın aynı kitabında Muzaffer Buyrukçu için söylediklerine bu yüzden katılamıyorum. Buyrukçu, gerçekten, ilk öykülerinde Orhan Kemal'in yapıtını örnek alıyordu. Ancak, ondan gelen esinleri ''derinleştirmeğe'' girişmemiş, zamanla başka bir plana kaymıştır. Yine küçük adamı anlatır Muzaffer Buyrukçu. Ama, onun öykülerinin çevresinde döndüğü kişi, birkaç gün önce ''Paçal''da belirttiğim gibi, çoğunca tutkulu, hatta megaloman biridir. Muzaffer Buyrukçu'nun bütün kişileri, uzak düşler içinde, birer 'Rastignac minyatürü gibidirler. Ezilmişlikten çok tutku önemlidir bunlarda. Öteyandan, yine daha önce belirttiğim gibi, Muzaffer Buyrukçu'nun bütün kişilerinde yazarın kendisi yankılanır. Öykü kişisi (hele romanlarında romankişisi) yazarın kendisidir. Sanırım, Orhan Kemal'le aralarındaki en büyük ayrım burdadır. Orhan Kemal insanlara bakar, Muzaffer Buyrukçu ise insanlarda kendisine...

Doğru mu, yanlış mı bu? Ayrı bir sorun. Ama böyle bir ayrım var. Muzaffer Buyrukçu ile Orhan Kemal arasında.. Hem de daha ''Kuyularda'' kitabından, ''Bulanık Resimler'' kitabından bu yana var. Buyrukçu hep kendini yazmıştır, hiç değilse eninde sonunda o noktaya gelmiştir öykülerinde, romanlarında.

Tarık Dursun'un çizgisinde böyle bir değişim yok. Onun için izlenimden gözleme geçiş söz konusu. Ancak, romanlarını okurken, öykülerini hep özlemişimdir. Seçtiği roman türünden ileri gelen bir şey olmasın bu? ''Rıza Bey Aile Evi''ndeki esprisini sürdürseydi daha mı iyi olurdu acaba? Sözgelimi ''Bahriyeli Çocuk''u okurken hep bunları düşünmüştüm. Bence Tarık Dursun tam öykücü yapıda bir yazar. Öykülerinde yeteneğini daha iyi ortaya koyuyor belki de.

Yine de, 1950 kuşağının bu iki öykücüsünü karşılaştırırsak, Tarık Dursun'un çizgisi Muzaffer Buyrukçu'nunkine göre daha iyi anlaşılıyor. Buyrukçu'da, başlangıç noktasına göre tam bir değişim olmuş. Tarık Dursun'da ise değişmeler...

1950 kuşağı ortaya çıkarken bu iki yazar ilk görünenlerdi. Çok geçmeden başka öykücüler de sökün etti: Muzaffer Erdost, Leyla Erbil, Demir Özlü, Orhan Duru, Bilge Karasu, Ferit Edgü, Adnan Özyalçıner gibi.

Bilge Karasu, daha ilk günlerde kendine özgü, önemli bir yazar olarak kendini kabul ettirmişti. Muzaffer Erdost hızlı ve parıltılı bir çıkıştan sonra, önce bir kararsızlık geçirdi, sonra da, yazdığı türün kendi düşünceleriyle çelişik bir yanı olduğu kanısıyla (herhalde öyle) yayım yapmağa ara verdi. Orhan Duru ise kendi çizgisini geliştirerek bugüne geldi. Adnan Özyalçıner, sanırım, düşüncesi ile eski öykü biçiminin hesaplaşmasını yapıyor şimdilerde. Demir Özlü, bunalım edebiyatından, bir ara girdiği ''Nouveau Roman'' yönsemesinden sonra, yeni bir açılım içinde şimdilerde. Tür olarak da romanı ve denemeyi öyküye yeğ tutmuş görünmüyor. Ferit Edgü, düşünceyi öyküye sokarken şiirden yararlanmağa başladı. Tahsin Yücel de başlangıçta 1950 kuşağının önde gelen öykücülerindendi. Onda bir susuş döneminden sonra bir aşama görüldü. Onat Kutlar öyküden sinemaya, denemeye kaydı. Leyla Erbil araştırma içinde.

Ha! Fakir Baykurt için söyleyecektim... Fakir Baykurt, Tarık Dursun'un tersine, romanda daha çok varoldu.

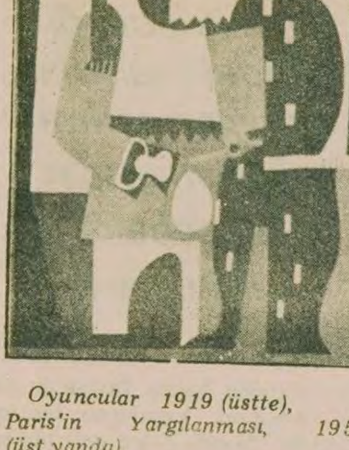

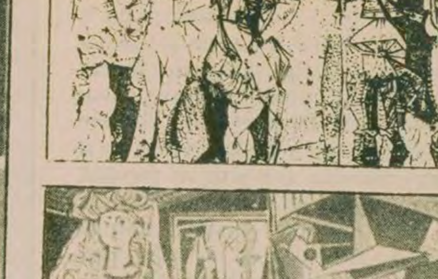

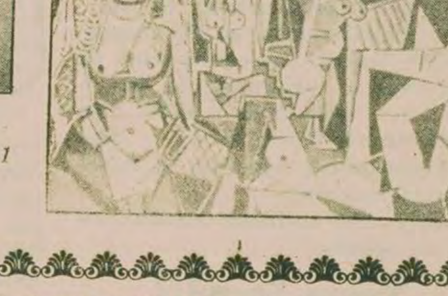

Oyuncular 1919 (üstte), Paris'in Yargılanması, 1951 (üst yanda), Cezayirli Kadınlar 1955.(yanda)

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

22.10

EUROVİSİON ŞARKI YARIŞMASI

Ajda Pekkan 2. sırada yer alacak yarışmada. Yokluğunu çektiğimiz petrol bakalım ne kazandıracak Türkiye'ye?

Yarışma bugün, sonuç yarın

Hollanda'nın Lahey kentinde yapılacak Eurovision şarkı yarışması naklen yayınlanacak. Ajda Pekkan'ın ikinci sırada yeraldığı yarışmaya 19 ülke katılıyor.

12. sıradan itibaren Ajda'ya rakip gösterilen ülkeler yeralıyor. En büyük rakipler olarak Batı Almanya, Hollanda, Belçika ve İngiltere'nin gösterildiği yarışma için Ajda ümitli.

Batı Almanya'nın Theater, Hollanda'nın Amsterdam, Belçika'nın Eurovision esprili şarkılarının yanında dünyanın büyük sorunu petrolün espiri yapıldığı Türk şarkısı avantajlı bulunuyor.

Bu akşam sadece yarışmayı izleyebileceğiz. Yarışmada derece alanlar ise yarın belli olacak.

Yarışmadan sonra da plak şirketlerinin dünya piyasasına sunacağı şarkıcılar ve besteler de belli olacak.

Diğer iddialı gruplar

Almanya'yı temsil eden Katja, Theater (Tiyatro) adlı şarkısıyla yarışacak.

Belçika'yı Teleks Grubu temsil ediyor. Teleks Grubu yarışmayı konu eden ''Eurovision'' adlı parçasıyla yarışıyor.

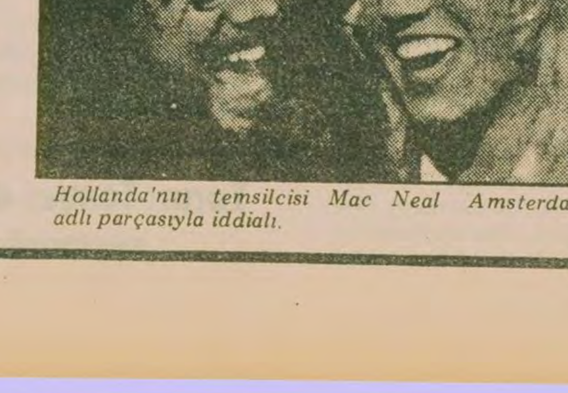
Hollanda'nın temsilcisi Mac Neal Amsterdam adlı parçasıyla iddialı.

EKRANA ÇIKMA SIRASI

1—AVUSTURYA
(Du bist Music)
Blue Danube topluluğu
2—TÜRKİYE
(Pet'r Oil)
Ajda Pekkan
3—YUNANİSTAN
(Oto Stop)
Anna Visi ve Pikorue
4—LÜKSEMBURG
(Le Piquin)
Sofia ve Magalina
5—FAS
(Mesage D'amour)
Semihha Bensala
6—İTALYA
(Non Sogne Darel)
Alan Sorretti
7—DANİMARKA
(A Suivre-To Falon)
Bamsess Warner Grubu
8—İSVEÇ
(Just Nu)
Thomas Leain
9—İSVİÇRE
(Cinema)
Paola
10—FİNLANDİYA
(Huilumies)
Vesa Matti Loiri ve Grubu
11—NORVEÇ
(Samua Aednan)
Suerre Jkelsberg ve Mattis Haette
12—BATI ALMANYA
(Theater)
Katja Ebstein
13—İNGİLTERE
(Love Enough For Two)
Primadonna
14—PORTEKİZ
(Um Grande Amour)
Jose C.C.
15—HOLLANDA
(Amsterdam)
Maggi Magrel
16—FRANSA
(He He M'Sieurs Dames)
Grup Profil
17—İRLANDA
(What İs Another Year)
Johnny Logan
18—İSPANYA
(Restecetta Nuit)
Trigo Limpo
19—BELÇİKA
(Eurivision)
Teleks Grubu

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER ⑱

«İnsanları ve Amerika'yı sevmelisin»

Çocuk, kurşunu apış arasına yemişti. Ölmemişti ya, can çekişme halindeydi. Olayı duyduktan sonra yetişen bir cankurtaran arabasına konulup hemen hastaneye uçuruldu. Sakatlığı her bakımdan giderilemediyse de, canı kurtarıldı. Şok dönemi uzun süren, ancak üç dört haftada kendine gelebilen Seymour öbür görgü tanığı avcı Peter Nelson'la birlikte, polise bildiklerini, gördüklerini anlattı. Sanki birisini yalancı çıkarmak istercesine, *''O alçak katil bir hiç yüzünden kinlenip hepimize nasıl kıyar?''* diye soruyordu.

Yanıtlıyorlardı:

''Seymour, hiç kuşkun olmasın, Con Tyler sunturlu bir manyaktır. Dünyayı kendine düşman bilen bir şizofren de olabilir. Öyle de olsa, böyle de olsa, bir ruh hastasıdır o. İnsandan umudunu kesme. İnsanları ve Amerika'yı sevmelisin.''

''Daha önce hepimizin topluca ve tek tek resimlerini çekmişti''

Yanıtlıyorlardı:

''Polis onu bulsa, belki resimleri de bulur.''

Uzun ve sürekli aramalardan sonra Con Tyler Arkansas'ta, Little Rock'ta izi kovalanarak ele geçirildi. Ancak, bir otelin çatısındaki silahlı çatışma sonunda dirisi değil, ölüsü teslim alındı. Dayısıyla diyalog kurmak, bu işi silahsız çözümlemek için Hırtoğlan, nam-ı diğer Cılk Kamber aracılık görevini üstlenmişse de, Con Tyler'ın acımasız ve aptalca açtığı ateş yağmuruna tabancasını ateşleyerek karşılık vermek zorunda kalmıştı. Yangın söndürme örgütü, içiçe geçik merdivenleri çatı katına doğru sürüyordu. Her merdivenin ucunda üç, dört polis yukarıya yükseliyordu. Yandaki çatı katları zaten kuşatılmıştı.

Hırtoğlan ona:

—Beni dinle dayı, kollarını yukarı kaldır, at silahını, teslim ol! diye seslendi.

—Sen kimsin?

—Yeğeninim!

—Adın ne?

—Hırtoğlan!

Bir kapıyı siper alan Con Tyler:

—Sus köpek! Böyle bir yeğenim yok benim! diye bağırdı.

—Seni öldürmek istemiyorum dayı!

—Öyleyse ben seni öldüreyim!

Sıktığı kurşun, Hırtoğlan'ın siper aldığı bacanın tepesindeki çinko fırıldağı delip geçmişti. Papuç pahalıydı. Hırtoğlan bacanın biraz sağına çakmağını fırlattı. Bir yanlışlık yaptı Con Tyler. Çakmağa ateş ederken sağ bileğini göstermişti. İlk kurşunu, Hırtoğlan'ın keskin nişancılığı ile, bileğinden yedi. Arkası çorap söküğü gibi geldi. Çatıya tırmanan polislerce yaylım ateşine tutuldu.

İki yerinden delinmiş kanlı fotoğraflar ceketinin iç cebindeydi.

Seymour hastaneden çıktığı zaman babasının kahyalık ettiği çiftliğe döndü. Orada uzun yıllar kaldı. Geçirdiği ruhsal, bedensel büyük sarsıntı dolayısıyla kafası biraz bulanıktı. Unutkanlıkları oluyordu. Okuyamadıysa da, vücudunu çalıştırıp çok geliştirdi. Babasından daha iri, daha gösterişli yapıda, ama kimi zaman ondan daha yumuşak huylu, daha esirikli bir insan oldu. Asker olmak istiyordu, almadılar. Bu kez denizciliğe heves etti. Dünyanın dört bir yanına silah taşıyan, kaçak çalışan gemilerden birine tayfa olarak girdi. New Jersey Valisinin oğlu, Hırtoğlan'ın yeğeni Stephan Sargent'in nerede olduğunu kimse biliyor mu? Çitfliktekiler de, Seymour gemici olduktan sonra, onun nerede, nasıl olduğunu öğrenemediler. Bayağı kırklara karıştı. Yıllar sonra çiftliğe ulaşan bir habere bakılırsa, silah yüklü gemi İsrail açıklarında güm güm ederek batmış, Seymour o kazada boğulmuştu.

İkinci bir habere göre, hayır öyle olmamıştı. Sırım gibi gövdesini, vurduğu yerden ses getiren yumruklarını değerlendiren biri onu ringlere çıkarmış onun sırtından epey dünyalık edinmiş, ama danışıklı dövüşe akıl sardıramadığını görünce Seymour'u [illegible] başından dehlemiş, Seymour da bundan sonra ya bilerek, isteyerek adını defterlerden sildirmiş, ya da hesapları altüst olan gangsterlerce bir köşeye kıstırılarak temizlenmişti.

(DEVAM EDECEK)

Aydınlık
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

12 Mart öncesi gençlik mücadelesi ve saptırma çabaları

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE
12 MART
EYLEMCİLERİ ANLATIYOR
ikinci bölüm
4

Polisle ilişkisi bulunan Doğan, Yaşar Serpil'i kasten öldürdü. Daha sonra olaya kaza süsü verilmek istendi. Aksi yönde ifade veren cemiyet başkanına, Doğan'ın adamları okul önünde ateş açtılar

Polisle ilişkisi bulunan Doğan adlı şahsın öldürdüğü Yaşar Serpil (sağdan ikinci)

Polis üniversiteye esrar sokuyor

ANKARA Ziraat Fakültesi başkentte ODTÜ ve Siyasaldan sonra devrimcilerin en etkin olduğu yerlerden biriydi. Gençlik içinde maceracı eğilimler, bütün okulları olduğu gibi Ziraatı da sarmaya başlamıştı. Okul öğrencilerinden Çetin Özkarar, Ziraatta öteden beri başıbozuk unsurlar olduğunu, maceracı hareketlerin başlamasıyla birlikte, Dev-Genç yöneticilerinin de bu unsurlarla uzlaştığını, onların kaba kuvvetinden yararlanma yoluna gittiklerini anlatıyor:

''Biz de Ziraat Fakültesinde Dev-Genç'in yolunu izledik. Bizdeki lümpenler içkiciydi. Biz içki falan içmediğimiz halde, çeşitli eylemlerde beraber bulunduğumuz için bizi 'fahri üyeleri' ilan etmişlerdi. Oldukça kalabalık bir gruptu. Sonra işi iyice azıttılar. Dev-Genç içindeki kantin yağmaları, soygunlar, yolsuzluklar da esas olarak bu grubun işidir.

''ODTÜ'de bu sıralar bir esrarcı grup ortaya çıktı. Okulda geniş çapta esrar pazarlandı. Bir sürü insan esrara başladı. Bunlardan bir kısmı aslında bizim kazanabileceğimiz insanlardı.

''Gençliği yozlaştırmak, bölmek için esrar pazarlaması planlı olarak tezgahlanıyordu. Bu işin arkasında da polis vardı.

''Polis ayrıca silah sağlama işiyle de uğraşıyordu. Ziraat Fakültesinde silahı Adanalı Erdoğan denen bir adam satıyordu. Fakat bu adam, sattığı silahların numaralarını polise bildiriyordu. Televizyondan bazen polis telsizi duyuluyordu. Bir keresinde, polisin Ziraat Fakültesindeki bir silahın numarasından söz ettiğini duyduk. Bize satılan silahlar bilinen silahlardı. O silahlarla fazla bir olay olmadığı için bir şey çıkmadı. Ama önemli bir olay olsaydı, hemen yakalamaları mümkün olacaktı.

''Ziraat Fakültesindeki bu gibi unsurlara 6. bölük denirdi. Hatta daha sonra 12 Mart döneminde mahkemelerde, hakim Mustafa Akın ''Sizin orada 6. bölük diye bir teşkilatlanma varmış nedir bu' diye bir soru yöneltmişti. Ayrıca bir '6. bölük iddianamesi' açacakmış.

''Açsaydı tabii maddeleri hırsızlık, esrar, içki vs. olacaktı.''

Yaşar Serpil'i kim öldürdü?

ÇETİN Özkarar, Ziraat Fakültesindeki bir öldürme olayını anlatıyor: ''Lümpen takımı, bahçede oturmuş içki içiyorlar. Aydınlıkevler'de polisle işbirliği yapan, ehliyet satan Doğan diye biri vardı. Doğan, Yaşar Serpil ve diğerleri oturmuş içiyorlardı. Doğan tabancasını çıkartıyor. Yaşar da, bir bakayım diyor. O sırada silah patlıyor. Yaşar Serpil karnından vuruluyor. Bu olay kaza diye ilan edildi. Ancak kaza değildi.

''Doğan polisle çok yakın ilişkisi olan birisiydi. Ben o sırada gözaltındaydım. Bir sabah polisler, 'yahu Doğan gelmiş gidip bir bakalım geçmiş olsun diyelim'' dediler.

Aktancılar, darbecilerle anlaşma halinde mitinglerde kargaşalık çıkarmaya çalışıyor, cuntaya ortam yaratmak için planlı eylemlere girişiyorlardı

Ziraat Fakültesinde polisle işbirliği halindeki şahıslar, gençleri esrara alıştırmak için bir şebeke kurmuşlardı

''Bu olaydan başka Doğan'ın polisle ilişkisi olduğunu kanıtlayan bir başka olay şuydu: Okulda Zekai diye biri vardı. Bu da bu grubun içindeydi. Doğan'ın polisle ilişkisi olduğunu bilirdi. polisin kendisini tutuklayacağını da Doğan'dan öğrenmişti.

''Doğan, aslında Yaşar Serpil'i resmen vurmuştu. Yaşar öldü. Biz götürüp Yaşar'ı memleketinde gömdük. Sonra Doğan'ın mahkemesi başladı. Okuldan olayın kaza olduğu şeklinde ifade verilmesini istedi. Gerçekten de birtakım öğrenciler bu şekilde ifadeler verdiler. Bazı arkadaşlar da bu şekilde ifadeler verdiler. O zamanki Cemiyet Başkanı Ahmet Akgün ve birkaç arkadaş da öldürme olayının kasıtlı olduğunu söylediler.

''Bu ifadelerden sonra, Ahmet Akgün'e Ziraat Fakültesinin önünden geçerken, gece silahla ateş edildi. Bunlar Doğan'ın adamlarıydı. Sonra Ahmet'i 'seni yaşatmayacağız' diyerek tehdit ettiler. O zaman Ahmet Akgün basına bir açıklama yaptı. Doğan'ın esrar satıcısı olduğunu,gençliğin içine esrar sokmak istediğini söyledi. Bu olay, serserilerin Fakülteye daha fazla sızmasını önledi.''

Ziraat Fakültesi öğrencileri, 1970'lere kadar tıpkı diğer okullar gibi haklı ve halkın yanında bir mücadele yürütüyorlardı. 1968 yılı boykotundan bir görünüm.

Dev-Genç karşı çıkıyor

ODTÜ'de olanlar hakkında, Feyyaz Kurşuncu şu bilgileri veriyor: ''DÖB kökeninden gelen bir kısım arkadaş, ODTÜ'de bir odaya yerleşmişlerdi. Talimler, gelişigüzel ateş etmeler. hatta yurtların lambalarını nişangah olarak kullanmak adet haline gelmişti. Bu tavırlara Dev-Genç o zaman karşı çıkıyordu. Çünkü ODTÜ'de Dev-Genç'in geniş bir kitle tabanı vardı. Öğrenci kitlesi bu gibi hareketlere karşıydı. Ama Dev-Genç içinde de bazıları bu gibi şeyler yapmıyor değildi.''

Gençlik için 1971'lere doğru, yeni bir tehlike kapının eşiğinde bekliyordu. Hatta geç bile kalınmıştı. Bazı karanlık güçler gençliğin başıbozukluk içine düşmesini, halk kitlelerinden koparak maceracı, bireysel terörist eylemlere dalmasını kendileri için tarihi bir fırsat saymaktaydı.

Demirel iktidarının halkın hak ve özgürlüklerine karşı düşmanlığı ve gerici baskısı bu kargaşalığı birinci derecede körüklerken, darbecilik de halka zarar veriyordu.

Cunta hareketi, Türkiye'de kargaşalığı daha üst boyutlara tırmandırmak ve Demirel iktidarına karşı girişimlerine gerekli ortamı yaratmak için gençlikten yararlanmaya başlamıştı. Oysa bunun daha ilerde faşist güçlere yaradığı görülecektir.

Darbecilik, maceracılığı körüklemekteydi. Gençlik içindeki maceracılık, yapısı ve karakteri gereği, cuntacılık ile iç içe girmeye başlamıştı.

O zamanlar, Aktan İnce grubundan olan Hikmet Çiçek kendi durumlarını şöyle naklediyor:

''Sadece gözükara bir atılganlığa sahiptik. Devrimci cesaretten çok farklı olan bu gözükaralık içinde, maceracı eylemlere ve cuntacıların aleti olmaya doğru yavaş yavaş gidiyorduk. Cuntacıların elinde oyuncak olmuştuk. Maceracılarla ortak eylemler, cuntacıların isteğiyle sağa-sola bomba atmalar, hep bu dönemin ürünüdür. Mihri Belli'yi darbeci-milliyetçi olmakla suçluyor, kendimiz ise cuntacılarla ilişkilerimizi koruyorduk.''

Polis silah sağlama işiyle de uğraşıyordu. Ziraat Fakültesinde silahı Adanalı Erdoğan denen bir adam satıyordu. Fakat bu adam sattığı silahların numaralarını polise bildiriyordu

Şimdi, Feyyaz Kurşuncu'yu dinleyelim

12 Mart'a yakın bir zamandı. Aktan İnce'ler o günlerde bombalama olaylarına karışıyorlardı. Bunların öğrenci yürüyüşlerini bombalı silahlı gösterilere dönüştürme konusunda cuntacılarla anlaşmaları vardı.

''Siyasal'dan başlayıp Kızılay'da bitecek bir yürüyüşte, Aktanlar görev başındaydılar. Kanser Hastanesi önünde bu yürüyüş kanlı bir çatışmaya dönüştürülecekti. Yürüyüş kolu polise saldırtılacak, polis de buna karşılık verecekti. Bunun üzerine yürüyüş kolundaki cuntacı subaylar polisleri tarayacaktı. Bunun arkasından, olayı bahane ederek, cunta harekete geçecekti. Yürüyüş kolunun Aktancılar tarafından kışkırtıldığını ve bir kargaşalık meydana geldiğini kolej önünde hatırlıyorum. ''Buna Dev-Genç Merkez Yürütme Kurulu üyeleri mani olmuştu. Kızıldere'de öldürülen Sinan Kazım Özüdoğru, o zaman ''bir adım daha atan olursa vururum'' demiş ve tertibin önlenmesine yardımcı olmuştu.''

Doğu Perinçek, 12 Mart öncesi ortamı şöyle özetliyor

İMRAN Öktem yürüyüşünde Dev-Genç vs., o muazzam kortejin önüne çıkıyor, birtakım sloganlarla, bağrışma çağrışmalarla kitleyi kendisinden kopartıyordu. O demokratik hareketi pişman ediyordu. Her yerde bu tür davranışlar ortaya çıkıyordu. Sol oportünizm demokratik mücadele isteğini bastırdı.

''12 Mart'a böyle girdi Türkiye. Devrimcilerin güçbirliği kurulamadı. Gerek TİP, gerekse Dev-Genç 30 kadar örgütün içinde birleştiği DevrimcilerGüçbirliğine (DEV-GÜÇ) - karşıydı. Biz Dev-Güç'e girdiğimiz için FKF yönetiminden devirdiler. Bunların demokratik cepheyi, ittifakları reddeden bir anlayışı vardı.

''12 Mart'a giderken şu olguları tespit ediyoruz: 1- Sol parçalandı. Maceracılık açıkça MİT tarafından kışkırtıldı. Maceracıların yüzde 98'i bu yola iyi niyetle heyecanla gitti. Ama yüzde 2'si kötü niyetliydi. Bizim maceracılığa karşı mücadelemiz, polisten esaslı darbeler yedi. Polis orada maceracıları tuttu.

''2- CHP ile solun arası açıldı. Birbirine düşürüldü. Sosyal demokratlar NATO afişi asıyordu. Afişteki SDDF adı siliniyor, yırtılıyordu. Bazılarına göre, SDDF'nin NATO'ya karşı çıkmaya hakkı yoktu. Zihniyetleri tamamen tekkeciydi. NATO'ya sadece ben karşı çıkarım, başkası çıkamaz tutumuydu.''

Yarın: Sosyal-demokrat düşmanlığı

bu bina da kurtuldu

Gençlik hareketi içinde maceracılığın boy göstermesiyle birlikte, ülkeyi ''bina bina kurtarma'' şeklinde çocukça bir anlayış da körüklendi. Resimde ODTÜ'nün işgal altındaki rektörlük binasına asılan gülünç ve aynı zamanda düşündürücü bir pankart.

---

açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Beyin

Başbakanı kıstırabilen gazeteciler anarşiyi sorabilirlerse hep aynı cevabı alıyorlar:

— Beyinlerine iniyoruz!

Sıkıyönetim bildirilerinde hep aynı sözü işitiyoruz:

— Örgütün beyinleri yakalanmıştır!

Sıkıyönetimin ''eski'' deyimle eşgüdüm, ''yeni'' deyimle koordinasyon toplantısında da bu mesele konuşuluyor: ''Anarşiyi yaratan örgütlerin beynini ele geçirmek.''

''Beyin'' diye yakalanan birtakım kişileri her gece TV'de arkaları dönük olarak veya önleri dönük olup da yüzlerini halktan gizlerken görüyoruz.

Acaba bu gençler ne yaptıklarının, nereye gittiklerinin farkındalar mı? Ne dersiniz?

Farkında olsalar, yüzlerini kapamazlardı gibi geliyor bana

Bir macera, bir intihar.

Sonucunun nereye varacağını bile bile asker vurmak, jandarma öldürmek, oraya buraya saldırmak.

Eski karikatürlere benzetiyorum bu durumu. Küçük bir çocuk kocaman bir adamın ayağına tekme atıyor. Bacağını çimdikliyor, rahatsız ediyor. Büyük adam nihayet kendisiyle oynayan küçüğün farkına varıyor ve bir tokat patlatıyor. Küçük bu kez ağlayarak annesine koşuyor:''Anneeee, Ahmet amca beni dövdü...''

Bunun neresi beyin Allah aşkına?

TV'de arkası dönük olarak gördüğümüz gençler, bu işi ''halkı kurtarıyoruz'', ''Oligarşiyi yıkıyoruz'' diye yapıyorlar. Dolduruşa geldikleri için bu lafların gerçek olduğunu sanıyorlar. Buna ''beyin'' demeye imkan yok. Bu dolduruşun peşinden giden büyük çoğunluğa beyin demeye imkan yok.

Kendini ''beyin'' zannedenlere gelince, onlar ne düşünüyorlar? Böyle devam edersek faşizm gelir, faşizm halka baskı yapar, o zaman da halk uyanır diye mi düşünüyorlar?

Böyle bir örgüte beyin olmak için beyinsiz olmak gerekir.

Beyni olanların, bir kez daha beyinleriyle düşünmelerini öneriyorum. Orada burada karşılaşıp da tartıştığım bazı gençlerin olup bitenleri tasvip etmediğini gördüm. Neden karşı olduklarını anlatmayı başka yazıya bırakıyorum. Ama öncelikle ve ivedilikle, iş işten geçmeden hepsini tekrar düşünmeye çağırıyorum.

Çeşitli ''ideolojik'' gerekçelerle bu sözleri dinleyemeyebilirsiniz. O zaman Çorum'dan halkın içinden, yaşayan eylemcinin yazıp gönderdiği ''Aferin Size'' başlıklı şiirden birkaç dörtlük sunayım, hiç değilse ona kulak verin:

Yuh olsun bizlere, aferin sizlere,
Faşist koyunları sizler vurdunuz,
Gecekondu semtlerini kurtarıp,
Arsa işlerine kafa yordunuz.

Eylem alanınız pazarla çarşı,
Elbet değilsiniz ulusa karşı,
Okunuyor iken İstiklal marşı,
Biz değil yere siz oturdunuz.

Eylemi nedir bu işin esrarı,
İçemedin eroini esrarı,
Safınızdan çıkan arkadaşları,
Faşist deyip karşınızda gördünüz.

Televizyonda bugün

17.00 HABERLER

17.05 FLİPPER

Sürekli filmin ''AŞIK YUNUS'' adlı bölümü yayınlanacak. Flipper bir dişi yunusa aşık olur. Bud çok kızmıştır. Flipper sevdiği arkadaşıyla birlikte yüzerlerken, onları köpekbalığı sanan biri Flipper'in arkadaşını zıpkınla vurur.

17.30 SÖZ ÇOCUKLARIN

Suat Taşer'in sunduğu bu programa altı çocuk katılıyor. Konu çocuk ve çevresi.

18.00 KÜÇÜK EV

Dizinin "Salgın" adlı bölümü yayınlanacak. Hastalıklı koyun eti yiyen Walnut Grove halkının hemen hemen tümü hastalanır. Kasabada da Türkiye'deki gibi ilaç yoktur.

18.45 YENİ SESLERDEN TÜRKÜLER

Zafer Ası'nın hazırladığı programda, yeni türkücüler çıkacak.

19.10 KAPTAN ONEDİN

Dizi filmin 24. bölümünde Onedinler bir bebek beklemektedirler. Ama bebeği düşünen yalnızca Anne'dir ve James yine parapeşindedir.

20.00 HABERLER

20.40 MİNİK KONSER

Programda Pergclesi'nin Nina adlı parçasını Karin Y. Görgün (soprano), Filiz Ali (piyano) 'da seslendiriyor.

20.50 KAYNANALR

Programın bugün yayınlanacak olan 3. bölümünde, Nuri Kantar'ın ortağı, dünürü Timur bir trafik kazası geçirir.

21.35 SOLİSTLER GEÇİDİ

Ekrana Bora Ayanoğlu, Ersen, Neşe Alkan, Saadet Sun, Ufuk Erbaş, Ramazan Şenses, Aysel Mutlu, Selçuk Ural, Sevim Deran gelecek.

21.45 EUROVİSİON

Lahey'de yarışma başlamadan önce, Eurovizyon Türkiye jüri üyelerinin tanıtımı yapılacak.

22.00 NAKLEN YAYIN

Eurovizyon Şarkı Yarışması naklen verilecek

00.45 KAPANIŞ